八十卷本：第五十三卷至第五十六卷

大方广佛华严经

（简体注音本）

仁慧草堂编制

说 明

本简体注音版《大方广佛华严经》电子书，是根据《乾隆大藏经》大乘华严部，第 0084 部，唐于阗国三藏沙门实叉难陀译《大方广佛华严经》（80 卷）影印本校正注音的。读诵仪轨取自福建莆田广化寺《大方广佛华严经》印本，华严字母根据柏林禅寺《华严字母》印本校正，标点符号及注音仅供参考。

为了便于读诵，本电子书按顺序每四卷合为一册，共二十册。若每天读一册，可二十天读完。

本电子书是免费结缘品。特此说明。

仁慧草堂

二〇二二年五月

扫码关注仁慧草堂微信公众号

Email：renhuicaotang@163.com

南無本師釋迦牟尼佛

目 录

起诵仪 ..... - 1 -
香赞 ..... - 1 -
开经偈 ..... - 1 -
大方广佛华严经卷第五十三 ..... - 2 -
离世间品第三十八之一 ..... - 2 -
补阙真言 ..... - 27 -
举赞 ..... - 27 -
举字母赞 ..... - 27 -
华严字母 ..... - 28 -
回向偈 ..... - 29 -
大方广佛华严经卷第五十四 ..... - 30 -
离世间品第三十八之二 ..... - 30 -
补阙真言 ..... - 53 -
举赞 ..... - 53 -
举字母赞 ..... - 53 -
华严字母 ..... - 54 -
回向偈 ..... - 55 -
大方广佛华严经卷第五十五 ..... - 56 -
离世间品第三十八之三 ..... - 56 -
补阙真言 ..... - 79 -
举赞 ..... - 79 -
举字母赞 ..... - 79 -
华严字母 ..... - 80 -
回向偈 ..... - 81 -
大方广佛华严经卷第五十六 ..... - 82 -
离世间品第三十八之四 ..... - 82 -
补阙真言 ..... - 110 -
举赞 ..... - 110 -
举字母赞 ..... - 110 -
华严字母 ..... - 111 -
回向偈 ..... - 112 -

● 起诵仪

xiāngzàn

香赞

（一遍）

lú xiāngzhà ruò　fǎ jiè méngxūn　zhū fó hǎi huì xī yáowén　suí chù
炉香乍爇. 法界蒙薰. 诸佛海会悉遥闻. 随处
jié xiángyún　chéng yì fāng yīn　zhū fó xiànquánshēn
结祥云. 诚意方殷. 诸佛现全身.

ná mó xiāngyún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

kāi jīng jì

开经偈

（一遍）

wú shàngshènshēnwēimiào fǎ　bǎiqiānwàn jié nánzāo yù
无上甚深微妙法　百千万劫难遭遇
wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí　yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持　愿解如来真实义

ná mó dà fāngguǎng fó huāyánjīng
南无大方 广 佛华严经（合掌三称）

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛（合掌三称）

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì wǔ shí sān

大方广佛华严经卷第五十三

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[1]

lí shì jiān pǐn dì sān shí bā zhī yī

离世间品第三十八之一

ěr shí shì zūn zài mó jié tí guó ē lán rě fǎ pú tí chǎng

尔时，世尊在摩竭提国阿兰若法菩提 场

zhōng pǔ guāngmíngdiàn zuò liánhuāzàng shī zǐ zhī zuò miào wù jiē mǎn

中 普 光 明 殿，坐莲华藏师子之座，妙 悟皆满，

èr xíngyǒng jué dá wú xiàng fǎ zhù yú fó zhù dé fó píngděng

二行永绝，达无 相 法；住于佛住，得佛平 等，

dào wú zhàngchù bù kě zhuàn fǎ suǒxíng wú ài lì bù sī yì pǔ

到无 障 处不可 转 法；所行无碍，立不思议，普

jiàn sān shì shēnhéngchōngbiàn yī qiè guó tǔ zhì héngmíng dá yī qiè

见三世；身 恒 充 遍一切国土，智 恒 明达一切

zhū fǎ liǎo yī qiè xíng jìn yī qiè yí wú néng cè shēn yī qiè pú

诸法；了一切行，尽一切疑，无 能 测 身；一切菩

sà děngsuǒ qiú zhì dào fó wú èr jiū jìng bǐ àn jù zú rú lái píng

萨 等 所求智，到佛无二究竟彼岸，具足如来平

děng jiě tuō zhèng wú zhōngbiān fó píngděng dì jìn yú fǎ jiè děng xū

等 解脱，证 无 中 边 佛 平 等 地，尽于法界 等 虚

kōng jiè yǔ bù kě shuō bǎi qiān yì nà yóu tā fó chàwēichénshù pú sà

空 界。与不可 说 百 千 亿 那由他佛刹微 尘 数菩萨

mó hē sà jù jiē yī shēngdāng dé ē nòuduō luó sān miǎosān pú tí

摩诃萨俱，皆一 生 当 得阿耨多罗三 藐 三菩提，

gè cóng tā fāngzhǒngzhǒngguó tǔ ér gòng lái jí xī jù pú sà fāng

各 从 他方 种 种 国土而 共 来集，悉具菩萨方

biàn zhì huì suǒ wèishànnéngguānchá yī qiè zhòngshēng yǐ fāngbiàn lì

便 智慧。所谓善 能 观 察一切 众 生，以方 便力，

lìng qí tiáo fú zhù pú sà fǎ shànnéngguānchá yī qiè shì jiè yǐ

令其调伏，住菩萨法；善 能 观 察一切世界，以

[1] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

fāngbiàn lì pǔ jiē wǎng yì shànnéngguānchá niè pán jìng jiè sī
方便力，普皆往诣；善能观察涅槃境界，思
wéi chóuliàngyǒng lí yī qiè xì lùn fēn bié ér xiū miàohèng wú yǒujiàn
惟筹量永离一切戏论分别，而修妙行无有间
duàn shànnéngshè shòu yī qiè zhòngshēng shàn rù wú liàng zhū fāngbiàn
断；善能摄受一切众生，善入无量诸方便
fǎ zhī zhū zhòngshēngkōng wú suǒyǒu ér bú huài yè guǒ shàn zhī zhòng
法，知诸众生空无所有而不坏业果；善知众
shēng xīn shǐ zhū gēn jìng jiè fāngbiàn zhǒngzhǒngchā bié xī néngshòu chí
生心使、诸根境界方便，种种差别悉能受持；
sān shì fó fǎ zì dé jiě liǎo fù wèi tā shuō yú shì chū shì wú
三世佛法，自得解了，复为他说；于世、出世无
liàng zhū fǎ jiē shàn ān zhù zhī qí zhēn shí yú yǒu wéi wú wéi
量诸法，皆善安住，知其真实；于有为、无为
yī qiè zhū fǎ xī shànguānchá zhī wú yǒu èr yú yī niànzhōng
一切诸法，悉善观察，知无有二；于一念中，
xī néng huò dé sān shì zhū fó suǒyǒu zhì huì yú niànniànzhōng xī néng
悉能获得三世诸佛所有智慧；于念念中，悉能
shì xiàn chéngděngzhèng jué lìng yī qiè zhòngshēng fā xīn chéngdào yú
示现成等正觉，令一切众生发心成道；于
yī zhòngshēng xīn zhī suǒyuán xī zhī yī qiè zhòngshēng jìng jiè suī rù
一众生心之所缘，悉知一切众生境界；虽入
rú lái yī qiè zhì dì ér bù shě pú sà xíng zhū suǒzuò yè zhì huì fāng
如来一切智地，而不舍菩萨行诸所作业，智慧方
biàn ér wú suǒzuò wèi yī yī zhòngshēngzhù wú liàng jié ér yú ē
便而无所作；为一一众生住无量劫，而于阿
sēng qí jié nán kě zhí yù zhuànzhèng fǎ lún tiáo fú zhòngshēng jiē bù
僧祇劫难可值遇，转正法轮调伏众生皆不
tángjuān sān shì zhū fó qīngjìng hèngyuàn xī yǐ jù zú chéng jiù rú
唐捐，三世诸佛清净行愿悉已具足；成就如
shì wú liànggōng dé yī qiè rú lái yú wú biān jié shuō bù kě jìn qí
是无量功德，一切如来于无边劫说不可尽。其
míngyuē pǔ xián pú sà pǔ yǎn pú sà pǔ huà pú sà pǔ huì pú sà
名曰普贤菩萨、普眼菩萨、普化菩萨、普慧菩萨、
pǔ jiàn pú sà pǔ guāng pú sà pǔ guān pú sà pǔ zhào pú sà
普见菩萨、普光菩萨、普观菩萨、普照菩萨、
pǔ chuáng pú sà pǔ jué pú sà rú shì děng shí bù kě shuō bǎi qiān
普幢菩萨、普觉菩萨。如是等十不可说百千

yì nà yóu tā fó chà wēi chén shù jiē xī chéng jiù pǔ xián hèng yuàn
亿那由他佛刹微尘数，皆悉成就普贤行愿，

shēn xīn dà yuàn jiē yǐ yuán mǎn yī qiè zhū fó chū xīng shì chù xī néng
深心大愿皆已圆满；一切诸佛出兴世处，悉能

wǎng yì qǐng zhuàn fǎ lún shàn néng shòu chí zhū fó fǎ yǎn bú duàn yī
往诣请转法轮；善能受持诸佛法眼，不断一

qiè zhū fó zhǒng xìng shàn zhī yī qiè zhū fó xīng shì shòu jì cì dì míng
切诸佛种性；善知一切诸佛兴世授记次第、名

hào guó tǔ chéng děng zhèng jué zhuàn yú fǎ lún wú fó shì jiè
号、国土、成等正觉、转于法轮；无佛世界

xiàn shēn chéng fó néng lìng yī qiè zá rǎn zhòng shēng jiē xī qīng jìng
现身成佛，能令一切杂染众生皆悉清净；

néng miè yī qiè pú sà yè zhàng rù yú wú ài qīng jìng fǎ jiè
能灭一切菩萨业障，入于无碍清净法界。

ěr shí pǔ xián pú sà mó hē sà rù guǎng dà sān mèi míng fó
尔时，普贤菩萨摩诃萨入广大三昧，名佛

huā zhuāng yán rù cǐ sān mèi shí shí fāng suǒ yǒu yī qiè shì jiè liù
华庄严；入此三昧时，十方所有一切世界六

zhǒng shí bā xiàng dòng chū dà yīn shēng mǐ bù jiē wén rán hòu cóng
种、十八相动，出大音声靡不皆闻；然后从

qí sān mèi ér qǐ
其三昧而起。

ěr shí pǔ huì pú sà zhī zhòng yǐ jí wèn pǔ xián pú sà yán
尔时，普慧菩萨知众已集，问普贤菩萨言：

fó zǐ yuàn wèi yǎn shuō hé děng wéi pú sà mó hē sà yī hé
“佛子！愿为演说何等为菩萨摩诃萨依？何

děng wéi qí tè xiǎng hé děng wéi xíng hé děng wéi shàn zhī shí
等为奇特想？何等为行？何等为善知识？

hé děng wéi qín jīng jìn hé děng wéi xīn dé ān wěn hé děng wéi
何等为勤精进？何等为心得安隐？何等为

chéng jiù zhòng shēng hé děng wéi jiè hé děng wéi zì zhī shòu jì
成就众生？何等为戒？何等为自知受记？

hé děng wéi rù pú sà hé děng wéi rù rú lái hé děng wéi rù
何等为入菩萨？何等为入如来？何等为入

zhòng shēng xīn xíng hé děng wéi rù shì jiè hé děng wéi rù jié
众生心行？何等为入世界？何等为入劫？

hé děng wéi shuō sān shì hé děng wéi zhī sān shì hé děng wéi fā wú
何等为说三世？何等为知三世？何等为发无

pí yàn xīn hé děngwéichā bié zhì hé děngwéituó luó ní hé
疲厌心？何等为差别智？何等为陀罗尼？何

děngwéiyǎnshuō fó hé děngwéi fā pǔ xián xīn hé děngwéi pǔ xián
等为演说佛？何等为发普贤心？何等为普贤

hèng fǎ yǐ hé děng gù ér qǐ dà bēi hé děngwéi fā pú tí xīn
行法？以何等故而起大悲？何等为发菩提心

yīn yuán hé děngwéi yú shàn zhī shí qǐ zūnzhòng xīn hé děngwéi
因缘？何等为于善知识起尊重心？何等为

qīngjìng hé děngwéi zhū bō luó mì hé děngwéi zhì suí jué hé
清净？何等为诸波罗蜜？何等为智随觉？何

děngwéizhèng zhī hé děngwéi lì hé děngwéipíngděng hé děng
等为证知？何等为力？何等为平等？何等

wéi fó fǎ shí yì jù hé děngwéishuō fǎ hé děngwéi chí hé
为佛法实义句？何等为说法？何等为持？何

děngwéibiàn cái hé děngwéi zì zài hé děngwéi wú zhuóxìng hé
等为辩才？何等为自在？何等为无著性？何

děngwéipíngděng xīn hé děngwéichūshēng zhì huì hé děngwéibiàn
等为平等心？何等为出生智慧？何等为变

huà hé děngwéi lì chí hé děngwéi dé dà xīn wèi hé děngwéi
化？何等为力持？何等为得大欣慰？何等为

shēn rù fó fǎ hé děngwéi yī zhǐ hé děngwéi fā wú wèi xīn
深入佛法？何等为依止？何等为发无畏心？

hé děngwéi fā wú yí huò xīn hé děngwéi bù sī yì hé děngwéi
何等为发无疑惑心？何等为不思议？何等为

qiǎo mì yǔ hé děngwéiqiǎo fēn bié zhì hé děngwéi rù sānmèi
巧密语？何等为巧分别智？何等为入三昧？

hé děngwéibiàn rù hé děngwéi jiě tuō mén hé děngwéishéntōng
何等为遍入？何等为解脱门？何等为神通？

hé děngwéimíng hé děngwéi jiě tuō hé děngwéiyuán lín hé
何等为明？何等为解脱？何等为园林？何

děngwéigōngdiàn hé děngwéisuǒyào hé děngwéizhuāngyán hé
等为宫殿？何等为所乐？何等为庄严？何

děngwéi fā bú dòng xīn hé děngwéi bù shěshēn dà xīn hé děng
等为发不动心？何等为不舍深大心？何等

wéiguānchá hé děngwéishuō fǎ hé děngwéiqīngjìng hé děng
为观察？何等为说法？何等为清净？何等

wéi yìn hé děngwéi zhì guāngzhào hé děngwéi wú děngzhù hé
为印？何等为智光照？何等为无等住？何

děngwéi wú xià liè xīn hé děngwéi rú shānzēngshàng xīn hé děng
等为无下劣心？何等为如山增上心？何等

wéi rù wú shàng pú tí rú hǎi zhì hé děngwéi rú bǎozhù hé děng
为入无上菩提如海智？何等为如宝住？何等

wéi fā rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn hé děngwéi dà fā qǐ hé
为发如金刚大乘誓愿心？何等为大发起？何

děngwéi jiū jìng dà shì hé děngwéi bú huài xìn hé děngwéishòu jì
等为究竟大事？何等为不坏信？何等为授记？

hé děngwéishàngēn huí xiàng hé děngwéi dé zhì huì hé děngwéi
何等为善根回向？何等为得智慧？何等为

fā wú biānguǎng dà xīn hé děng wéi fú zàng hé děng wéi lǜ yí
发无边广大心？何等为伏藏？何等为律仪？

hé děngwéi zì zài hé děngwéi wú ài yòng hé děngwéizhòngshēng
何等为自在？何等为无碍用？何等为众生

wú ài yòng hé děngwéichà wú ài yòng hé děngwéi fǎ wú ài
无碍用？何等为刹无碍用？何等为法无碍

yòng hé děngwéishēn wú ài yòng hé děngwéiyuàn wú ài yòng
用？何等为身无碍用？何等为愿无碍用？

hé děngwéi jìng jiè wú ài yòng hé děngwéi zhì wú ài yòng hé
何等为境界无碍用？何等为智无碍用？何

děngwéishéntōng wú ài yòng hé děngwéishén lì wú ài yòng hé
等为神通无碍用？何等为神力无碍用？何

děngwéi lì wú ài yòng hé děngwéiyóu xì hé děngwéi jìng jiè
等为力无碍用？何等为游戏？何等为境界？

hé děngwéi lì hé děngwéi wú wèi hé děngwéi bú gòng fǎ hé
何等为力？何等为无畏？何等为不共法？何

děngwéi yè hé děngwéishēn hé děngwéishēn yè hé děngwéi
等为业？何等为身？何等为身业？何等为

shēn hé děngwéi yǔ hé děngwéi jìng xiū yǔ yè hé děngwéi dé
身？何等为语？何等为净修语业？何等为得

shǒu hù hé děngwéichéngbàn dà shì hé děngwéi xīn hé děng
守护？何等为成办[2]大事？何等为心？何等

wéi fā xīn hé děngwéizhōubiàn xīn hé děngwéi zhūgēn hé děng
为发心？何等为周遍心？何等为诸根？何等

wéishēn xīn hé děngwéizēngshàngshēn xīn hé děngwéi qín xiū
为深心？何等为增上深心？何等为勤修？

[2] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辦

hé děngwéi jué dìng jiě hé děngwéi jué dìng jiě rù shì jiè hé děng
何等为决定解？何等为决定解入世界？何等
wéi jué dìng jiě rù zhòngshēng jiè hé děngwéi xí qì hé děngwéi
为决定解入众生界？何等为习气？何等为
qǔ hé děngwéi xiū hé děngwéi chéng jiù fó fǎ hé děngwéi
取？何等为修？何等为成就佛法？何等为
tuì shī fó fǎ dào hé děngwéi lí shēngdào hé děngwéi jué dìng fǎ
退失佛法道？何等为离生道？何等为决定法？
hé děngwéi chūshēng fó fǎ dào hé děngwéi dà zhàng fū mínghào
何等为出生佛法道？何等为大丈夫名号？
hé děngwéi dào hé děngwéi wú liàngdào hé děngwéi zhù dào hé
何等为道？何等为无量道？何等为助道？何
děngwéi xiū dào hé děngwéi zhuāngyándào hé děngwéi zú hé
等为修道？何等为庄严道？何等为足？何
děngwéi shǒu hé děngwéi fù hé děngwéi zàng hé děngwéi xīn
等为手？何等为腹？何等为藏？何等为心？
hé děngwéi pī jiǎ hé děngwéi qì zhàng hé děngwéi shǒu hé
何等为被甲？何等为器仗？何等为首？何
děngwéi yǎn hé děngwéi ěr hé děngwéi bí hé děngwéi shé
等为眼？何等为耳？何等为鼻？何等为舌？
hé děngwéi shēn hé děngwéi yì hé děngwéi xíng hé děngwéi
何等为身？何等为意？何等为行？何等为
zhù hé děngwéi zuò hé děngwéi wò hé děngwéi suǒ zhù chù
住？何等为坐？何等为卧？何等为所住处？
hè děngwéi suǒ xíng chù hé děngwéi guān chá hé děngwéi pǔ guān
何等为所行处？何等为观察？何等为普观
chá hé děngwéi fèn xùn hé děngwéi shī zǐ hǒu hé děngwéi qīng
察？何等为奋迅？何等为师子吼？何等为清
jìng shī hé děngwéi qīng jìng jiè hé děngwéi qīng jìng rěn hé děng
净施？何等为清净戒？何等为清净忍？何等
wéi qīng jìng jīng jìn hé děngwéi qīng jìng dìng hé děngwéi qīng jìng huì
为清净精进？何等为清净定？何等为清净慧？
hé děngwéi qīng jìng cí hé děngwéi qīng jìng bēi hé děngwéi qīng jìng
何等为清净慈？何等为清净悲？何等为清净
xǐ hé děngwéi qīng jìng shě hé děngwéi yì hé děngwéi fǎ
喜？何等为清净舍？何等为义？何等为法？
hé děngwéi fú dé zhù dào jù hé děngwéi zhì huì zhù dào jù hé
何等为福德助道具？何等为智慧助道具？何

děngwéimíng zú hé děngwéi qiú fǎ hé děngwéimíngliǎo fǎ hé
等为明足？何等为求法？何等为明了法？何

děngwéi xiū xíng fǎ hé děngwéi mó hé děngwéi mó yè hé děng
等为修行法？何等为魔？何等为魔业？何等

wéi shě lí mó yè hé děngwéi jiàn fó hé děngwéi fó yè hé
为舍离魔业？何等为见佛？何等为佛业？何

děngwéimàn yè hé děngwéi zhì yè hé děngwéi mó suǒ shè chí
等为慢业？何等为智业？何等为魔所摄持？

hé děngwéi fó suǒ shè chí hé děngwéi fǎ suǒ shè chí hé děngwéi
何等为佛所摄持？何等为法所摄持？何等为

zhù dōushuàitiān suǒ zuò yè hé gù yú dōushuàitiāngōng mò hé gù
住兜率天所作业？何故于兜率天宫殁？何故

xiànchǔ tāi hé děngwéixiànwēi xì qù hé gù xiànchūshēng hé
现处胎？何等为现微细趣？何故现初生？何

gù xiànwēixiào hé gù shì xíng qī bù hé gù xiàntóng zǐ dì hé
故现微笑？何故示行七步？何故现童子地？何

gù xiànchǔ nèi gōng hé gù xiànchū jiā hé gù shì kǔ xíng yún hé
故现处内宫？何故现出家？何故示苦行？云何

wǎng yì dàochǎng yún hé zuòdàochǎng hé děngwéi zuòdàochǎng
往诣道场？云何坐道场？何等为坐道场

shí qí tè xiàng hé gù shì xiáng mó hé děng wéi chéng rú lái lì
时奇特相？何故示降魔？何等为成如来力？

yún hé zhuàn fǎ lún hé gù yīn zhuàn fǎ lún dé bái jìng fǎ hé gù
云何转法轮？何故因转法轮得白净法？何故

rú lái yīng zhèngděng jué shì bō niè pán shàn zāi fó zǐ rú
如来、应、正等觉示般涅槃？善哉！佛子！如

shì děng fǎ yuànwèiyǎnshuō
是等法，愿为演说！”

ěr shí pǔ xián pú sà gào pǔ huì děngzhū pú sà yán fó zǐ
尔时，普贤菩萨告普慧等诸菩萨言：“佛子！

pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yī hé děngwéi shí suǒwèi yǐ pú tí
菩萨摩诃萨有十种依。何等为十？所谓以菩提

xīn wéi yī héng bú wàng shī gù yǐ shàn zhī shí wéi yī hé hé rú
心为依，恒不忘失故；以善知识为依，和合如

yī gù yǐ shàngēnwéi yī xiū xí[3] zēngzhǎng gù yǐ bō luó mì wéi
一故；以善根为依，修习[3]增长故；以波罗蜜为

[3] 丽本：集；永乐北藏本及龙藏本：習

yī jù zú xiū xíng gù yǐ yī qiè fǎ wéi yī jiū jìng chū lí gù
依，具足修行故；以一切法为依，究竟出离故；

yǐ dà yuàn wéi yī zēngzhǎng pú tí gù yǐ zhū xíng wéi yī pǔ jiē
以大愿为依，增长菩提故；以诸行为依，普皆

chéng jiù gù yǐ yī qiè pú sà wéi yī tóng yī zhì huì gù yǐ gòng
成就故；以一切菩萨为依，同一智慧故；以供

yǎng zhū fó wéi yī xìn xīn qīng jìng gù yǐ yī qiè rú lái wéi yī rú
养诸佛为依，信心清净故；以一切如来为依，如

cí fù jiào huì bú duàn gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
慈父教诲不断故。是为十。若诸菩萨安住此法，

zé dé wéi rú lái wú shàng dà zhì suǒ yī chù
则得为如来无上大智所依处。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qí tè xiǎng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种奇特想。何

děng wéi shí suǒ wèi yú yī qiè shàngēnshēng zì shàngēnxiǎng yú yī
等为十？所谓于一切善根生自善根想；于一

qiè shàngēnshēng pú tí zhǒng zǐ xiǎng yú yī qiè zhòngshēngshēng pú
切善根生菩提种子想；于一切众生生菩

tí qì xiǎng yú yī qiè yuànshēng zì yuànxiǎng yú yī qiè fǎ shēng chū
提器想；于一切愿生自愿想；于一切法生出

lí xiǎng yú yī qiè xíngshēng zì xíngxiǎng yú yī qiè fǎ shēng fó fǎ
离想；于一切行生自行想；于一切法生佛法

xiǎng yú yī qiè yǔ yán fǎ shēng yǔ yándàoxiǎng yú yī qiè fó shēng
想；于一切语言法生语言道想；于一切佛生

cí fù xiǎng yú yī qiè rú lái shēng wú èr xiǎng shì wéi shí ruò zhū
慈父想；于一切如来生无二想。是为十。若诸

pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wú shàngshànqiǎoxiǎng
菩萨安住此法，则得无上善巧想。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngxíng hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种行。何等为十？

suǒ wèi yī qiè zhòngshēngxíng pǔ lìng chéng shú gù yī qiè qiú fǎ xíng
所谓一切众生行，普令成熟故；一切求法行，

xián xī xiū xué gù yī qiè shàngēnxíng xī shǐ zēngzhǎng gù yī qiè
咸悉修学故；一切善根行，悉使增长故；一切

sān mèixíng yī xīn bú luàn gù yī qiè zhì huì xíng wú bù liǎo zhī gù
三昧行，一心不乱故；一切智慧行，无不了知故；

yī qiè xiū xí xíng wú bù néng xiū gù yī qiè fó chàxíng jiē xī
一切修习行，无不能修故；一切佛刹行，皆悉

zhuāngyán gù yī qiè shànyǒuxíng gōng jìng gòngyǎng gù yī qiè rú
庄 严故；一切善友行，恭敬供 养故；一切如

lái xíng zūn zhòng chéng shì gù yí qiè shéntōngxíng biànhuà zì zài
来行，尊 重 承 事故；一切神通行，变化自在

gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng
故。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如来无 上

dà zhì huì xíng
大智慧行。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshàn zhī shí hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 善 知识。何

děng wéi shí suǒ wèi lìng zhù pú tí xīn shàn zhī shí lìng shēngshàngēn
等 为十？所谓令住菩提心 善 知识；令 生 善 根

shàn zhī shí lìng xíng zhū bō luó mì shàn zhī shí lìng jiě shuō yī qiè fǎ
善 知识；令行诸波罗蜜 善 知识；令解 说一切法

shàn zhī shí lìng chéng shú yī qiè zhòngshēngshàn zhī shí lìng dé jué dìng
善 知识；令 成 熟一切 众 生 善 知识；令得决定

biàn cái shàn zhī shí lìng bù zhuó yī qiè shì jiānshàn zhī shí lìng yú yī
辩才 善 知识；令不著一切世间 善 知识；令于一

qiè jié xiū xíng wú yànjuànshàn zhī shí lìng ān zhù pǔ xiánhèngshàn zhī shí
切劫修行无厌倦 善 知识；令安住普贤 行 善 知识；

lìng rù yī qiè fó zhì suǒ rù shàn zhī shí shì wéi shí
令入一切佛智所入 善 知识。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qín jīng jìn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 勤精进。何 等

wéi shí suǒ wèi jiàohuà yī qiè zhòngshēng qín jīng jìn shēn rù yī qiè
为十？所谓教化一切 众 生 勤精进；深入一切

fǎ qín jīng jìn yán jìng yī qiè shì jiè qín jīng jìn xiū xíng yī qiè pú sà
法勤精进；严净一切世界勤精进；修行一切菩萨

suǒ xué qín jīng jìn miè chú yī qiè zhòngshēng è qín jīng jìn zhǐ xī yī
所学勤精进；灭除一切 众 生 恶勤精进；止息一

qiè sān è dào kǔ qín jīng jìn cuī pò yī qiè zhòng mó qín jīng jìn yuàn
切三恶道苦勤精进；摧破一切 众 魔勤精进；愿

wèi yī qiè zhòngshēng zuò qīng jìng yǎn qín jīng jìn gòngyǎng yī qiè zhū fó
为一切 众 生 作清净眼勤精进；供 养一切诸佛

qín jīng jìn lìng yī qiè rú lái jiē xī huān xǐ qín jīng jìn shì wéi shí
勤精进；令一切如来皆悉 欢 喜勤精进。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé jù zú rú lái wú shàng jīng jìn bō
若诸菩萨安住此法，则得具足如来无 上 精进波

luó mì
罗蜜。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng xīn dé ān wěn hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种心得安隐。何

děng wéi shí suǒ wèi zì zhù pú tí xīn yì dāng lìng tā zhù pú tí xīn
等为十？所谓自住菩提心，亦当令他住菩提心，

xīn dé ān wěn zì jiū jìng lí fèn zhēng yì dāng lìng tā lí fèn zhēng
心得安隐；自究竟离忿诤，亦当令他离忿诤，

xīn dé ān wěn zì lí fán yú fǎ yì lìng tā lí fán yú fǎ xīn dé
心得安隐；自离凡愚法，亦令他离凡愚法，心得

ān wěn zì qín xiū shàngēn yì lìng tā qín xiū shàngēn xīn dé ān
安隐；自勤修善根，亦令他勤修善根，心得安

wěn zì zhù bō luó mì dào yì lìng tā zhù bō luó mì dào xīn dé ān
隐；自住波罗蜜道，亦令他住波罗蜜道，心得安

wěn zì shēng zài fó jiā yì dāng lìng tā shēng yú fó jiā xīn dé ān
隐；自生在佛家，亦当令他生于佛家，心得安

wěn zì shēn rù wú zì xìngzhēn shí fǎ yì lìng tā rù wú zì xìngzhēn
隐；自深入无自性真实法，亦令他入无自性真

shí fǎ xīn dé ān wěn zì bù fěi bàng yī qiè fó fǎ yì lìng tā bù
实法，心得安隐；自不诽谤一切佛法，亦令他不

fěi bàng yī qiè fó fǎ xīn dé ān wěn zì mǎn yī qiè zhì pú tí yuàn
诽谤一切佛法，心得安隐；自满一切智菩提愿，

yì lìng tā mǎn yī qiè zhì pú tí yuàn xīn dé ān wěn zì shēn rù yī
亦令他满一切智菩提愿，心得安隐；自深入一

qiè rú lái wú jìn zhì zàng yì lìng tā rù yī qiè rú lái wú jìn zhì zàng
切如来无尽智藏，亦令他入一切如来无尽智藏，

xīn dé ān wěn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú
心得安隐。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如

lái wú shàng dà zhì ān wěn
来无上大智安隐。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng chéng jiù zhòngshēng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种成就众生。

hé děng wéi shí suǒ wèi yǐ bù shī chéng jiù zhòngshēng yǐ sè shēn
何等为十？所谓以布施成就众生；以色身

chéng jiù zhòngshēng yǐ shuō fǎ chéng jiù zhòngshēng yǐ tóngxíng chéng
成就众生；以说法成就众生；以同行成

jiù zhòngshēng yǐ wú rǎn zhuó chéng jiù zhòngshēng yǐ kāi shì pú sà
就众生；以无染著成就众生；以开示菩萨

xíngchéng jiù zhòngshēng yǐ chì rán shì xiàn yī qiè shì jiè chéng jiù zhòng
行 成 就 众 生；以炽然示现一切世界 成 就 众

shēng yǐ shì xiàn fó fǎ dà wēi dé chéng jiù zhòngshēng yǐ zhǒngzhǒng
生；以示现佛法大威德 成 就 众 生；以 种 种

shéntōngbiànxiànchéng jiù zhòngshēng yǐ zhǒngzhǒngwēi mì shànqiǎo
神 通 变 现 成 就 众 生；以 种 种 微密善 巧

fāngbiànchéng jiù zhòngshēng shì wéi shí pú sà yǐ cǐ chéng jiù zhòng
方 便 成 就 众 生。是为十。菩萨以此 成 就 众

shēng jiè
生 界。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jiè hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 戒。何 等 为十？

suǒ wèi bù shě pú tí xīn jiè yuǎn lí èr shèng dì jiè guānchá lì yì
所谓不舍菩提心戒；远 离二 乘 地戒；观 察利益

yī qiè zhòngshēng jiè lìng yī qiè zhòngshēngzhù fó fǎ jiè xiū yī qiè
一切 众 生 戒；令一切 众 生 住佛法戒；修一切

pú sà suǒxué jiè yú yī qiè fǎ wú suǒ dé jiè yǐ yī qiè shàngēn huí
菩萨所学戒；于一切法无所得戒；以一切善 根回

xiàng pú tí jiè bù zhuó yī qiè rú lái shēn jiè sī wéi yī qiè fǎ lí
向 菩提戒；不 著一切如来身戒；思惟一切法离

qǔ zhuó jiè zhū gēn lǜ yí jiè shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ
取 著 戒；诸根律仪戒。是为十。若诸菩萨安住此

fǎ zé dé rú lái wú shàngguǎng dà jiè bō luó mì
法，则得如来无 上 广 大戒波罗蜜。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshòu jì fǎ pú sà
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 受 记法，菩萨

yǐ cǐ zì zhī shòu jì hé děngwéi shí suǒ wèi yǐ shū shèng yì fā
以此自知受 记。何 等 为十？所谓以殊 胜 意发

pú tí xīn zì zhī shòu jì yǒng bú yàn shě zhū pú sà xíng zì zhī shòu
菩提心，自知受 记；永 不厌舍诸菩萨行，自知受

jì zhù yī qiè jié xíng pú sà xíng zì zhī shòu jì xiū yī qiè fó fǎ
记；住一切劫行菩萨行，自知受 记；修一切佛法，

zì zhī shòu jì yú yī qiè fó jiào yī xiàngshēn xìn zì zhī shòu jì
自知受 记；于一切佛教一 向 深 信，自知受 记；

xiū yī qiè shàngēn jiē lìng chéng jiù zì zhī shòu jì zhì yī qiè zhòng
修一切 善 根皆令 成 就，自知受 记；置一切 众

shēng yú fó pú tí zì zhī shòu jì yú yī qiè shàn zhī shí hé hé wú
生 于佛菩提，自知受 记；于一切 善 知识和合无

èr zì zhī shòu jì yú yī qiè shàn zhī shí qǐ rú lái xiǎng zì zhī
二，自知受记；于一切善知识起如来想，自知
shòu jì héng qín shǒu hù pú tí běnyuàn zì zhī shòu jì shì wéi
受记；恒勤守护菩提本愿，自知受记。是为
shí
十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù rù zhū pú sà
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入，入诸菩萨。
hé děng wéi shí suǒ wèi rù běnyuàn rù xíng rù jù rù zhū bō
何等为十？所谓入本愿；入行；入聚；入诸波
luó mì rù chéng jiù rù chā bié yuàn rù zhǒngzhǒng jiě rù zhuāng
罗蜜；入成就；入差别愿；入种种解；入庄
yán fó tǔ rù shén lì zì zài rù shì xiànshòushēng shì wéi shí
严佛土；入神力自在；入示现受生。是为十。
pú sà yǐ cǐ pǔ rù sān shì yī qiè pú sà
菩萨以此普入三世一切菩萨。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù rù zhū rú lái
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入，入诸如来。
hé děng wéi shí suǒ wèi rù wú biān chéngzhèng jué rù wú biānzhuàn
何等为十？所谓入无边成正觉；入无边转
fǎ lún rù wú biānfāngbiàn fǎ rù wú biānchā bié yīn shēng rù wú
法轮；入无边方便法；入无边差别音声；入无
biāntiáo fú zhòngshēng rù wú biānshén lì zì zài rù wú biānzhǒng
边调伏众生；入无边神力自在；入无边种
zhǒngchā bié shēn rù wú biānsān mèi rù wú biān lì wú suǒ wèi
种差别身；入无边三昧；入无边力、无所畏；
rù wú biān shì xiàn niè pán shì wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ rù sān shì yī
入无边示现涅槃。是为十。菩萨以此普入三世一
qiè rú lái
切如来。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù zhòngshēngxíng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入众生行。
hé děng wéi shí suǒ wèi rù yī qiè zhòngshēngguò qù xíng rù yī qiè
何等为十？所谓入一切众生过去行；入一切
zhòngshēng wèi lái xíng rù yī qiè zhòngshēngxiàn zài xíng rù yī qiè
众生未来行；入一切众生现在行；入一切
zhòngshēngshànxíng rù yī qiè zhòngshēng bú shànxíng rù yī qiè zhòng
众生善行；入一切众生不善行；入一切众

shēng xīn xíng rù yī qiè zhòngshēnggēnxíng rù yī qiè zhòngshēng jiě
生心行；入一切众生根行；入一切众生解
xíng rù yī qiè zhòngshēng fán nǎo xí qì xíng rù yī qiè zhòngshēngjiào
行；入一切众生烦恼习气行；入一切众生教
huàtiáo fú shí fēi shí xíng shì wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ rù yī qiè
化调伏时、非时行。是为十。菩萨以此普入一切
zhū zhòngshēngxíng
诸众生行。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù shì jiè hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入世界。何等
wéi shí suǒ wèi rù rǎn shì jiè rù jìng shì jiè rù xiǎo shì jiè rù
为十？所谓入染世界；入净世界；入小世界；入
dà shì jiè rù wēi chénzhōng shì jiè rù wēi xì shì jiè rù fù shì
大世界；入微尘中世界；入微细世界；入覆世
jiè rù yǎng shì jiè rù yǒu fó shì jiè rù wú fó shì jiè shì wéi
界；入仰世界；入有佛世界；入无佛世界。是为
shí pú sà yǐ cǐ pǔ rù shí fāng yī qiè shì jiè
十。菩萨以此普入十方一切世界。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù jié hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入劫。何等为
shí suǒ wèi rù guò qù jié rù wèi lái jié rù xiàn zài jié rù kě
十？所谓入过去劫；入未来劫；入现在劫；入可
shǔ jié rù bù kě shǔ jié rù kě shǔ jié jí bù kě shǔ jié rù bù
数劫；入不可数劫；入可数劫即不可数劫；入不
kě shǔ jié jí kě shǔ jié rù yī qiè jié jí fēi jié rù fēi jié jí yī
可数劫即可数劫；入一切劫即非劫；入非劫即一
qiè jié rù yī qiè jié jí yī niàn shì wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ rù
切劫；入一切劫即一念。是为十。菩萨以此普入
yī qiè jié
一切劫。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshuō sān shì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种说三世。何
děng wéi shí suǒ wèi guò qù shì shuō guò qù shì guò qù shì shuō wèi lái
等为十？所谓过去世说过去世；过去世说未来
shì guò qù shì shuō xiàn zài shì wèi lái shì shuō guò qù shì wèi lái shì
世；过去世说现在世；未来世说过去世；未来世
shuō xiàn zài shì wèi lái shì shuō wú jìn xiàn zài shì shuō guò qù shì
说现在世；未来世说无尽；现在世说过去世；

xiàn zài shì shuō wèi lái shì xiàn zài shì shuō píngděng xiàn zài shì shuō sān
现在世说未来世；现在世说平等；现在世说三
shì jí yī niàn shì wéi shí pú sà yǐ cǐ pǔ shuō sān shì
世即一念。是为十。菩萨以此普说三世。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhī sān shì hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种知三世。何等
wéi shí suǒ wèi zhī zhū ān lì zhī zhū yǔ yán zhī zhū tán yì zhī
为十？所谓知诸安立；知诸语言；知诸谈议；知
zhū guǐ zé zhī zhū chēng zàn[4] zhī zhū zhì lìng zhī qí jiǎ míng zhī
诸轨则；知诸称赞[4]；知诸制令；知其假名；知
qí wú jìn zhī qí jì miè zhī yī qiè kōng shì wéi shí pú sà yǐ
其无尽；知其寂灭；知一切空。是为十。菩萨以
cǐ pǔ zhī yī qiè sān shì zhū fǎ
此普知一切三世诸法。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú pí yàn xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨发十种无疲厌心。何
děng wéi shí suǒ wèi gòngyǎng yī qiè zhū fó wú pí yàn xīn qīn jìn yī
等为十？所谓供养一切诸佛无疲厌心；亲近一
qiè shàn zhī shí wú pí yàn xīn qiú yī qiè fǎ wú pí yàn xīn tīngwén
切善知识无疲厌心；求一切法无疲厌心；听闻
zhèng fǎ wú pí yàn xīn xuānshuōzhèng fǎ wú pí yàn xīn jiàohuàtiáo
正法无疲厌心；宣说正法无疲厌心；教化调
fú yī qiè zhòngshēng wú pí yàn xīn zhì yī qiè zhòngshēng yú fó pú
伏一切众生无疲厌心；置一切众生于佛菩
tí wú pí yàn xīn yú yī yī shì jiè jīng bù kě shuō bù kě shuō jié xíng
提无疲厌心；于一一世界经不可说不可说劫行
pú sà xíng wú pí yàn xīn yóuxíng yī qiè shì jiè wú pí yàn xīn guānchá
菩萨行无疲厌心；游行一切世界无疲厌心；观察
sī wéi yī qiè fó fǎ wú pí yàn xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
思惟一切佛法无疲厌心。是为十。若诸菩萨安住
cǐ fǎ zé dé rú lái wú pí yàn wú shàng dà zhì
此法，则得如来无疲厌无上大智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng chā bié zhì hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种差别智。何等
wéi shí suǒ wèi zhī zhòngshēng chā bié zhì zhī zhū gēn chā bié zhì zhī
为十？所谓知众生差别智；知诸根差别智；知

[4] 丽本：謂；永乐北藏本及龙藏本：讚

yè bào chā bié zhì zhī shòu shēng chā bié zhì zhī shì jiè chā bié zhì
业报差别智；知受 生 差别智；知世界差别智；

zhī fǎ jiè chā bié zhì zhī zhū fó chā bié zhì zhī zhū fǎ chā bié zhì
知法界差别智；知诸佛差别智；知诸法差别智；

zhī sān shì chā bié zhì zhī yī qiè yǔ yán dào chā bié zhì shì wéi shí
知三世差别智；知一切语言道差别智。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng guǎng dà chā bié
若诸菩萨安住此法，则得如来无 上 广 大差别

zhì
智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng tuó luó ní hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 陀罗尼。何 等

wéi shí suǒ wèi wén chí tuó luó ní chí yī qiè fǎ bú wàng shī gù xiū
为十？所谓闻持陀罗尼，持一切法不 忘 失故；修

xíng tuó luó ní rú shí qiǎo guān yī qiè fǎ gù sī wéi tuó luó ní liǎo
行陀罗尼，如实巧 观 一切法故；思惟陀罗尼，了

zhī yī qiè zhū fǎ xìng gù fǎ guāng míng tuó luó ní zhào bù sī yì zhū
知一切诸法性故；法 光 明陀罗尼，照不思议诸

fó fǎ gù sān mèi tuó luó ní pǔ yú xiàn zài yī qiè fó suǒ tīng wén
佛法故；三昧陀罗尼，普于现在一切佛所听闻

zhèng fǎ xīn bú luàn gù yuán yīn tuó luó ní jiě liǎo bù sī yì yīn shēng
正 法心不乱故；圆 音陀罗尼，解了不思议音 声

yǔ yán gù sān shì tuó luó ní yǎn shuō sān shì bù kě sī yì zhū fó fǎ
语言故；三世陀罗尼，演说三世不可思议诸佛法

gù zhǒng zhǒng biàn cái tuó luó ní yǎn shuō wú biān zhū fó fǎ gù
故；种 种 辩才陀罗尼，演说无边诸佛法故；

chū shēng wú ài ěr tuó luó ní bù kě shuō fó suǒ shuō zhī fǎ xī néng
出 生 无碍耳陀罗尼，不可说佛所说之法悉能

wén gù yī qiè fó fǎ tuó luó ní ān zhù rú lái lì wú wèi gù
闻故；一切佛法陀罗尼，安住如来力、无畏故。

shì wéi shí ruò zhū pú sà yù dé cǐ fǎ dāng qín xiū xué
是为十。若诸菩萨欲得此法，当勤修学。

fó zǐ pú sà mó hē sà shuō shí zhǒng fó hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨说十 种 佛。何 等 为

shí suǒ wèi chéng zhèng jué fó yuàn fó yè bào fó zhù chí fó
十？所谓 成 正 觉佛；愿 佛；业报佛；住持佛；

niè pán fó fǎ jiè fó xīn fó sān mèi fó běn xìng fó suí yào
涅槃佛；法界佛；心佛；三昧佛；本性佛；随乐

fó shì wéi shí
佛。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng pǔ xián xīn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨发十种普贤心。何等

wéi shí suǒ wèi fā dà cí xīn jiù hù yī qiè zhòngshēng gù fā dà
为十？所谓发大慈心，救护一切众生故；发大

bēi xīn dài yī qiè zhòngshēngshòu kǔ gù fā yī qiè shī xīn xī shě
悲心，代一切众生受苦故；发一切施心，悉舍

suǒyǒu gù fā niàn yī qiè zhì wéishǒu xīn yào qiú yī qiè fó fǎ gù
所有故；发念一切智为首心，乐求一切佛法故；

fā gōng dé zhuāngyán xīn xué yī qiè pú sà xíng gù fā rú jīn gāng xīn
发功德庄严心，学一切菩萨行故；发如金刚心，

yī qiè chùshòushēng bú wàng shī gù fā rú hǎi xīn yī qiè bái jìng fǎ
一切处受生不忘失故；发如海心，一切白净法

xī liú rù gù fā rú dà shānwáng xīn yī qiè è yán jiē rěn shòu gù
悉流入故；发如大山王心，一切恶言皆忍受故；

fā ān wěn xīn shī yī qiè zhòngshēng wú bù wèi gù fā bō rě bō luó
发安隐心，施一切众生无怖畏故；发般若波罗

mì jiū jìng xīn qiǎoguān yī qiè fǎ wú suǒyǒu gù shì wéi shí ruò zhū
蜜究竟心，巧观一切法无所有故。是为十。若诸

pú sà ān zhù cǐ xīn jí dé chéng jiù pǔ xiánshànqiǎo zhì
菩萨安住此心，疾得成就普贤善巧智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng pǔ xiánhèng fǎ hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种普贤行法。何

děngwéi shí suǒ wèiyuànzhù wèi lái yī qiè jié pǔ xiánhèng fǎ yuàn
等为十？所谓愿住未来一切劫普贤行法；愿

gòngyǎnggōng jìng wèi lái yī qiè fó pǔ xiánhèng fǎ yuàn ān zhì yī qiè
供养恭敬未来一切佛普贤行法；愿安置一切

zhòngshēng yú pǔ xián pú sà xíng pǔ xiánhèng fǎ yuàn jī jí yī qiè
众生于普贤菩萨行普贤行法；愿积集一切

shàngēn pǔ xiánhèng fǎ yuàn rù yī qiè bō luó mì pǔ xiánhèng fǎ
善根普贤行法；愿入一切波罗蜜普贤行法；

yuànmǎn zú yī qiè pú sà xíng pǔ xiánhèng fǎ yuànzhuāngyán yī qiè
愿满足一切菩萨行普贤行法；愿庄严一切

shì jiè pǔ xiánhèng fǎ yuànshēng yī qiè fó chà pǔ xiánhèng fǎ yuàn
世界普贤行法；愿生一切佛刹普贤行法；愿

shànguānchá yī qiè fǎ pǔ xiánhèng fǎ yuàn yú yī qiè fó guó tǔ chéng
善观察一切法普贤行法；愿于一切佛国土成

wú shàng pú tí pǔ xiánhèng fǎ shì wéi shí ruò zhū pú sà qín xiū cǐ
无上菩提普贤行法。是为十。若诸菩萨勤修此
fǎ jí dé mǎn zú pǔ xiánhèngyuàn
法，疾得满足普贤行愿。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ shí zhǒngguānzhòngshēng ér
“佛子！菩萨摩诃萨以十种观众生而
qǐ dà bēi hé děngwéi shí suǒ wèiguāncházhòngshēng wú yī wú hù
起大悲。何等为十？所谓观察众生无依无怙
ér qǐ dà bēi guāncházhòngshēngxìng bù tiáoshùn ér qǐ dà bēi guān
而起大悲；观察众生性不调顺而起大悲；观
cházhòngshēng pín wú shàngēn ér qǐ dà bēi guāncházhòngshēngcháng
察众生贫无善根而起大悲；观察众生长
yè shuìmián ér qǐ dà bēi guāncházhòngshēngxíng bú shàn fǎ ér qǐ dà
夜睡眠而起大悲；观察众生行不善法而起大
bēi guāncházhòngshēng yù fù suǒ fù ér qǐ dà bēi guāncházhòng
悲；观察众生欲缚所缚而起大悲；观察众
shēng mò shēng sǐ hǎi ér qǐ dà bēi guāncházhòngshēngchángyīng jí
生没生死海而起大悲；观察众生长婴疾
kǔ ér qǐ dà bēi guāncházhòngshēng wú shàn fǎ yù ér qǐ dà bēi
苦而起大悲；观察众生无善法欲而起大悲；
guāncházhòngshēng shī zhū fó fǎ ér qǐ dà bēi shì wéi shí pú sà
观察众生失诸佛法而起大悲。是为十。菩萨
héng yǐ cǐ xīn guāncházhòngshēng
恒以此心观察众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fā pú tí xīn yīn
“佛子！菩萨摩诃萨有十种发菩提心因
yuán hé děngwéi shí suǒ wèi wèijiàohuàtiáo fú yī qiè zhòngshēng gù
缘。何等为十？所谓为教化调伏一切众生故，
fā pú tí xīn wèichúmiè yī qiè zhòngshēng kǔ jù gù fā pú tí xīn
发菩提心；为除灭一切众生苦聚故，发菩提心；
wèi yǔ yī qiè zhòngshēng jù zú ān lè gù fā pú tí xīn wèiduàn yī
为与一切众生具足安乐故，发菩提心；为断一
qiè zhòngshēng yú chī gù fā pú tí xīn wèi yǔ yī qiè zhòngshēng fó
切众生愚痴故，发菩提心；为与一切众生佛
zhì gù fā pú tí xīn wèigōngjìng gòngyǎng yī qiè zhū fó gù fā
智故，发菩提心；为恭敬供养一切诸佛故，发
pú tí xīn wèi suí rú lái jiào lìng fó huān xǐ gù fā pú tí xīn
菩提心；为随如来教，令佛欢喜故，发菩提心；

wèijiàn yī qiè fó sè shēnxiànghǎo gù fā pú tí xīn wèi rù yī qiè
为见一切佛色身相好故，发菩提心；为入一切

fó guǎng dà zhì huì gù fā pú tí xīn wèixiǎnxiànzhū fó lì wú
佛广大智慧故，发菩提心；为显现诸佛力、无

suǒ wèi gù fā pú tí xīn shì wéi shí
所畏故，发菩提心。是为十。

fó zǐ ruò pú sà fā wú shàng pú tí xīn wèi wù rù yī
“佛子！若菩萨发无上菩提心，为悟入一

qiè zhì zhì gù qīn jìn gòngyǎngshàn zhī shí shí yīng qǐ shí zhǒng xīn
切智智故，亲近供养善知识时，应起十种心。

hé děngwéi shí suǒ wèi qǐ jǐ shì xīn huān xǐ xīn wú wéi xīn
何等为十？所谓起给侍心、欢喜心、无违心、

suí shùn xīn wú yì qiú xīn yī xiàng xīn tóngshàngēn xīn tóngyuàn
随顺心、无异求心、一向心、同善根心、同愿

xīn rú lái xīn tóngyuánmǎnxíng xīn shì wéi shí
心、如来心、同圆满行心。是为十。

fó zǐ ruò pú sà mó hē sà qǐ rú shì xīn zé dé shí
“佛子！若菩萨摩诃萨起如是心，则得十

zhǒngqīngjìng hé děngwéi shí suǒ wèishēn xīn qīngjìng dào yú jiū jìng
种清净。何等为十？所谓深心清净，到于究竟

wú shī huài gù sè shēnqīngjìng suí qí suǒ yí wèi shì xiàn gù yīn shēng
无失坏故；色身清净，随其所宜为示现故；音声

qīngjìng liǎo dá yī qiè zhū yǔ yán gù biàn cái qīngjìng shànshuō wú
清净，了达一切诸语言故；辩才清净，善说无

biānzhū fó fǎ gù zhì huì qīngjìng shě lí yī qiè yú chī àn gù shòu
边诸佛法故；智慧清净，舍离一切愚痴暗故；受

shēngqīngjìng jù zú pú sà zì zài lì gù juànshǔqīngjìng chéng jiù
生清净，具足菩萨自在力故；眷属清净，成就

guò qù tóngxíngzhòngshēngzhūshàngēn gù guǒbàoqīngjìng chúmiè yī
过去同行众生诸善根故；果报清净，除灭一

qiè zhū yè zhàng gù dà yuànqīngjìng yǔ zhū pú sà xìng wú èr gù
切诸业障故；大愿清净，与诸菩萨性无二故；

zhūxíngqīngjìng yǐ pǔ xiánshèng ér chū lí gù shì wéi shí
诸行清净，以普贤乘而出离故。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bō luó mì hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种波罗蜜。何等

wéi shí suǒ wèi shī bō luó mì xī shě yī qiè zhū suǒyǒu gù jiè bō
为十？所谓施波罗蜜，悉舍一切诸所有故；戒波

luó mì jìng fó jiè gù rěn bō luó mì zhù fó rěn gù jīng jìn bō
罗蜜，净佛戒故；忍波罗蜜，住佛忍故；精进波
luó mì yī qiè suǒ zuò bú tuì zhuǎn gù chán bō luó mì niàn yī jìng
罗蜜，一切所作不退转故；禅波罗蜜，念一境
gù bō rě bō luó mì rú shí guānchá yī qiè fǎ gù zhì bō luó mì
故；般若波罗蜜，如实观察一切法故；智波罗蜜，
rù fó lì gù yuàn bō luó mì mǎn zú pǔ xiánzhū dà yuàn gù shén
入佛力故；愿波罗蜜，满足普贤诸大愿故；神
tōng bō luó mì shì xiàn yī qiè zì zài yòng gù fǎ bō luó mì pǔ rù
通波罗蜜，示现一切自在用故；法波罗蜜，普入
yī qiè zhū fó fǎ gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé
一切诸佛法故。是为十。若诸菩萨安住此法，则
dé jù zú rú lái wú shàng dà zhì bō luó mì
得具足如来无上大智波罗蜜。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhì suí jué hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种智随觉。何等
wéi shí suǒ wèi yī qiè shì jiè wú liàngchā bié zhì suí jué yī qiè zhòng
为十？所谓一切世界无量差别智随觉；一切众
shēng jiè bù kě sī yì zhì suí jué yī qiè zhū fǎ yī rù zhǒngzhǒng
生界不可思议智随觉；一切诸法一入种种、
zhǒngzhǒng rù yī zhì suí jué yī qiè fǎ jiè guǎng dà zhì suí jué yī
种种入一智随觉；一切法界广大智随觉；一
qiè xū kōng jiè jiū jìng zhì suí jué yī qiè shì jiè rù guò qù shì zhì suí
切虚空界究竟智随觉；一切世界入过去世智随
jué yī qiè shì jiè rù wèi lái shì zhì suí jué yī qiè shì jiè rù xiàn zài
觉；一切世界入未来世智随觉；一切世界入现在
shì zhì suí jué yī qiè rú lái wú liànghèngyuàn jiē yú yī zhì ér dé
世智随觉；一切如来无量行愿皆于一智而得
yuánmǎn zhì suí jué sān shì zhū fó jiē tóng yī xíng ér dé chū lí zhì suí
圆满智随觉；三世诸佛皆同一行而得出离智随
jué shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè fǎ zì
觉。是为十。若诸菩萨安住此法，则得一切法自
zài guāngmíng suǒyuàn jiē mǎn yú yī niànqǐng xī néng jiě liǎo yī qiè
在光明，所愿皆满，于一念顷悉能解了一切
fó fǎ chéngděngzhèng jué
佛法成等正觉。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngzhèng zhī hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种证知。何等

wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè fǎ yī xiàng zhī yī qiè fǎ wú liàngxiàng
为十？所谓知一切法一相；知一切法无量相；

zhī yī qiè fǎ zài yī niàn zhī yī qiè zhòngshēng xīn xíng wú ài zhī yī
知一切法在一念；知一切众生心行无碍；知一

qiè zhòngshēng zhū gēnpíngděng zhī yī qiè zhòngshēng fán nǎo xí qì xíng
切众生诸根平等；知一切众生烦恼习气行；

zhī yī qiè zhòngshēng xīn shǐ xíng zhī yī qiè zhòngshēngshàn bú shàn
知一切众生心使行；知一切众生善、不善

xíng zhī yī qiè pú sà yuànxíng zì zài zhù chí biànhuà zhī yī qiè rú lái
行；知一切菩萨愿行自在住持变化；知一切如来

jù zú shí lì chéngděngzhèng jué shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ
具足十力成等正觉。是为十。若诸菩萨安住此

fǎ zé dé yī qiè fǎ shànqiǎofāngbiàn
法，则得一切法善巧方便。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lì hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种力。何等为十？

suǒ wèi rù yī qiè fǎ zì xìng lì rù yī qiè fǎ rú huà lì rù yī qiè
所谓入一切法自性力；入一切法如化力；入一切

fǎ rú huàn lì rù yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ lì yú yī qiè fǎ wú rǎn
法如幻力；入一切法皆是佛法力；于一切法无染

zhuó lì yú yī qiè fǎ shènmíng jiě lì yú yī qiè shàn zhī shí héng bù
著力；于一切法甚明解力；于一切善知识恒不

shě lí zūnzhòng xīn lì lìng yī qiè shàngēnshùn zhì wú shàng zhì wáng lì
舍离尊重心力；令一切善根顺至无上智王力；

yú yī qiè fó fǎ shēn xìn bú bàng lì lìng yī qiè zhì xīn bú tuì shànqiǎo
于一切佛法深信不谤力；令一切智心不退善巧

lì shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé jù rú lái wú shàng
力。是为十。若诸菩萨安住此法，则具如来无上

zhū lì
诸力。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngpíngděng hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种平等。何等

wéi shí suǒ wèi yú yī qiè zhòngshēngpíngděng yī qiè fǎ píngděng
为十？所谓于一切众生平等、一切法平等、

yī qiè chàpíngděng yī qiè shēn xīn píngděng yī qiè shàngēnpíngděng
一切刹平等、一切深心平等、一切善根平等、

yī qiè pú sà píngděng yī qiè yuànpíngděng yī qiè bō luó mì píng
一切菩萨平等、一切愿平等、一切波罗蜜平

děng yī qiè xíngpíngděng yī qiè fó píngděng shì wéi shí ruò zhū
等、一切行平等、一切佛平等。是为十。若诸

pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàngpíngděng fǎ
菩萨安住此法，则得一切诸佛无上平等法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fó fǎ shí yì jù
“佛子！菩萨摩诃萨有十种佛法实义句。

hé děngwéi shí suǒ wèi yī qiè fǎ dànyǒumíng yī qiè fǎ yóu rú huàn
何等为十？所谓一切法但有名；一切法犹如幻；

yī qiè fǎ yóu rú yǐng yī qiè fǎ dànyuán qǐ yī qiè fǎ yè qīngjìng
一切法犹如影；一切法但缘起；一切法业清净；

yī qiè fǎ dànwén zì suǒzuò yī qiè fǎ shí jì yī qiè fǎ wú xiàng
一切法但文字所作；一切法实际；一切法无相；

yī qiè fǎ dì yī yì yī qiè fǎ fǎ jiè shì wéi shí ruò zhū pú sà
一切法第一义；一切法法界。是为十。若诸菩萨

ān zhù cǐ fǎ zé shàn rù yī qiè zhì zhì wú shàngzhēn shí yì
安住此法，则善入一切智智无上真实义。

fó zǐ pú sà mó hē sà shuō shí zhǒng fǎ hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨说十种法。何等为

shí suǒ wèishuōshènshēn fǎ shuōguǎng dà fǎ shuōzhǒngzhǒng fǎ
十？所谓说甚深法；说广大法；说种种法；

shuō yī qiè zhì fǎ shuō suí shùn bō luó mì fǎ shuōchūshēng rú lái lì
说一切智法；说随顺波罗蜜法；说出生如来力

fǎ shuōsān shì xiāngyìng fǎ shuō lìng pú sà bú tuì fǎ shuōzàn tàn
法；说三世相应法；说令菩萨不退法；说赞叹

fó gōng dé fǎ shuō yī qiè pú sà xué yī qiè fó píngděng yī qiè rú
佛功德法；说一切菩萨学一切佛平等、一切如

lái jìng jiè xiāngyìng fǎ shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé
来境界相应法。是为十。若诸菩萨安住此法，则

dé rú lái wú shàngqiǎoshuō fǎ
得如来无上巧说法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng chí hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种持。何等为十？

suǒ wèi chí suǒ jí yī qiè fú dé shàngēn chí yī qiè rú lái suǒshuō fǎ
所谓持所集一切福德善根；持一切如来所说法；

chí yī qiè pì yù[5] chí yī qiè fǎ lǐ qù mén chí yī qiè chūshēngtuó
持一切譬喻[5]；持一切法理趣门；持一切出生陀

[5] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

luó ní mén chí yī qiè chú yí huò fǎ chí chéng jiù yī qiè pú sà fǎ
罗尼门；持一切除疑惑法；持 成 就一切菩萨法；

chí yī qiè rú lái suǒshuōpíngděngsānmèimén chí yī qiè fǎ zhàomíng
持一切如来所说 平 等 三昧门；持一切法照 明

mén chí yī qiè zhū fó shéntōngyóu xì lì shì wéi shí ruò zhū pú sà
门；持一切诸佛神 通游戏力。是为十。若诸菩萨

ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì zhù chí lì
安住此法，则得如来无 上 大智住持力。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngbiàn cái hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 辩才。何 等 为

shí suǒ wèi yú yī qiè fǎ wú fēn bié biàn cái yú yī qiè fǎ wú suǒ
十？所谓于一切法无分别辩才；于一切法无所

zuòbiàn cái yú yī qiè fǎ wú suǒzhuóbiàn cái yú yī qiè fǎ liǎo dá
作辩才；于一切法无所著 辩才；于一切法了达

kōngbiàn cái yú yī qiè fǎ wú yí àn biàn cái yú yī qiè fǎ fó jiā
空 辩才；于一切法无疑暗辩才；于一切法佛加

bèi biàn cái yú yī qiè fǎ zì jué wù biàn cái yú yī qiè fǎ wén jù chā
被辩才；于一切法自觉悟辩才；于一切法文句差

bié shànqiǎobiàn cái yú yī qiè fǎ zhēn shí shuōbiàn cái suí yī qiè
别 善 巧 辩才；于一切法真 实 说 辩才；随一切

zhòngshēng xīn lìng huān xǐ biàn cái shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
众 生 心令 欢 喜辩才。是为十。若诸菩萨安住

cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàngqiǎomiàobiàn cái
此法，则得如来无 上 巧 妙 辩才。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zì zài hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 自在。何 等 为

shí suǒ wèijiàohuàtiáo fú yī qiè zhòngshēng zì zài pǔ zhào yī qiè
十？所谓教化调伏一切 众 生 自在；普 照一切

fǎ zì zài xiū yī qiè shàngēnxíng zì zài guǎng dà zhì zì zài wú
法自在；修一切善根行自在；广 大智自在；无

suǒ yī jiè zì zài yī qiè shàngēn huí xiàng pú tí zì zài jīng jìn bú
所依戒自在；一切善根回 向 菩提自在；精进不

tuì zhuǎn zì zài zhì huì cuī pò yī qiè zhòng mó zì zài suí suǒyào yù
退 转 自在；智慧摧破一切 众 魔自在；随所乐欲

lìng fā pú tí xīn zì zài suí suǒyìnghuàxiànchéngzhèng jué zì zài shì
令发菩提心自在；随所应化现 成 正 觉自在。是

wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì zì
为十。若诸菩萨安住此法，则得如来无 上 大智自

zài
在。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú zhuó hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种无著。何等

wéi shí suǒ wèi yú yī qiè shì jiè wú zhuó yú yī qiè zhòngshēng wú
为十？所谓于一切世界无著；于一切众生无

zhuó yú yī qiè fǎ wú zhuó yú yī qiè suǒ zuò wú zhuó yú yī qiè
著；于一切法无著；于一切所作无著；于一切

shàngēn wú zhuó yú yī qiè shòushēngchù wú zhuó yú yī qiè yuàn wú
善根无著；于一切受生处无著；于一切愿无

zhuó yú yī qiè xíng wú zhuó yú yī qiè pú sà wú zhuó yú yī qiè
著；于一切行无著；于一切菩萨无著；于一切

fó wú zhuó shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé néng sù
佛无著。是为十。若诸菩萨安住此法，则能速

zhuǎn yī qiè zhòngxiǎng dé wú shàngqīngjìng zhì huì
转一切众想，得无上清净智慧。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngpíngděng xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种平等心。何

děngwéi shí suǒ wèi jī jí yī qiè gōng dé píngděng xīn fā yī qiè
等为十？所谓积集一切功德平等心；发一切

chā bié yuànpíngděng xīn yú yī qiè zhòngshēngshēnpíngděng xīn yú
差别愿平等心；于一切众生身平等心；于

yī qiè zhòngshēng yè bàopíngděng xīn yú yī qiè fǎ píngděng xīn yú
一切众生业报平等心；于一切法平等心；于

yī qiè jìng huì guó tǔ píngděng xīn yú yī qiè zhòngshēng jiě píngděng xīn
一切净秽国土平等心；于一切众生解平等心；

yú yī qiè xíng wú suǒ fēn bié píngděng xīn yú yī qiè fó lì wú wèipíng
于一切行无所分别平等心；于一切佛力无畏平

děng xīn yú yī qiè rú lái zhì huì píngděng xīn shì wéi shí ruò zhū
等心；于一切如来智慧平等心。是为十。若诸

pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà píngděng xīn
菩萨安住其中，则得如来无上大平等心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngchūshēng zhì huì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种出生智慧。何

děngwéi shí suǒ wèi zhī yī qiè zhòngshēng jiě chūshēng zhì huì zhī yī
等为十？所谓知一切众生解出生智慧；知一

qiè fó chàzhǒngzhǒngchā bié chūshēng zhì huì zhī shí fāngwǎngfēn qí
切佛刹种种差别出生智慧；知十方网分齐

chūshēng zhì huì zhī fù yǎngděng yī qiè shì jiè chūshēng zhì huì zhī
出生智慧；知覆仰等一切世界出生智慧；知

yī qiè fǎ yī xìng zhǒngzhǒngxìngguǎng dà zhù chūshēng zhì huì zhī yī
一切法一性、种种性广大住出生智慧；知一

qiè zhǒngzhǒngshēn chūshēng zhì huì zhī yī qiè shì jiāndiāndǎowàngxiǎng
切种种身出生智慧；知一切世间颠倒妄想

xī wú suǒzhuó chūshēng zhì huì zhī yī qiè fǎ jiū jìng jiē yǐ yī dàochū
悉无所著出生智慧；知一切法究竟皆以一道出

lí chūshēng zhì huì zhī rú lái shén lì néng rù yī qiè fǎ jiè chūshēng
离出生智慧；知如来神力能入一切法界出生

zhì huì zhī sān shì yī qiè zhòngshēng fó zhǒng bú duànchūshēng zhì huì
智慧；知三世一切众生佛种不断出生智慧。

shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé yú zhū fǎ wú bù liǎo
是为十。若诸菩萨安住此法，则于诸法无不了

dá
达。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngbiànhuà hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种变化。何等

wéi shí suǒ wèi yī qiè zhòngshēngbiànhuà yī qiè shēnbiànhuà yī
为十？所谓一切众生变化；一切身变化；一

qiè chàbiànhuà yī qiè gòngyǎngbiànhuà yī qiè yīn shēngbiànhuà
切刹变化；一切供养变化；一切音声变化；

yī qiè hèngyuànbiànhuà yī qiè jiàohuàtiáo fú zhòngshēngbiànhuà yī
一切行愿变化；一切教化调伏众生变化；一

qiè chéngzhèng jué biànhuà yī qiè shuō fǎ biànhuà yī qiè jiā chí biàn
切成正觉变化；一切说法变化；一切加持变

huà shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé jù zú yī qiè
化。是为十。若诸菩萨安住此法，则得具足一切

wú shàngbiànhuà fǎ
无上变化法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lì chí hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种力持。何等为

shí suǒ wèi fó lì chí fǎ lì chí zhòngshēng lì chí yè lì chí
十？所谓佛力持；法力持；众生力持；业力持；

xíng lì chí yuàn lì chí jìng jiè lì chí shí lì chí shàn lì chí
行力持；愿力持；境界力持；时力持；善力持；

zhì lì chí shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé yú yī qiè
智力持。是为十。若诸菩萨安住此法，则于一切

fǎ dé wú shàng zì zài lì chí
法得无 上 自在力持。

大方广佛华严经卷第五十三

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāngsān huì wànhèngyuán xiū pǔ xiánpíng xiè èr qiān
普光三会.万行圆修.普贤瓶泻二千
chóu kǔ hǎi fàn cí zhōu yī jù quánshōu fǎ yì yī qí zhōu
酬.苦海泛慈舟.一句全收.法义一齐周.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

saomao si mang si meng su mong su mu si

31. 娑麼（二合） 斯茫.斯萌.蘇蒙.蘇模.思

mao sī mai si mi si min sī man si min si man si mou saomao

毛.思埋.西迷.西民.思蠻.西砇.思蓼.思謀.娑麼

chàngsaomao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì

唱娑麼字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜

mén
门.

haopao hangpang hengpeng hongpong hu pu hao
32. 訶婆（二合） 欣旁.亨朋.烘蓬.呼蒲.蒿
pao hai pai hi pi hin pin hanpan hin pin hanpan hou pou haopao
袍.咍排.希毘.希貧.顸拌.希賓.含蔻. 呴裒.訶婆
chànghaopao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 訶婆字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜
mén
门.

sao sang seng song su sao sai si sin san sin san sou sao
33. 縒 喪僧鬆蘇繰顋西辛珊芯糝艘縒
chàngsao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 縒字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō saomao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 娑麼.
haopao sao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
訶婆. 縒. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.
sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回向偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我等与众生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì wǔ shí sì

大方广佛华严经卷第五十四

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[6]

lí shì jiān pǐn dì sān shí bā zhī èr

离世间品第三十八之二

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng dà xīn wèi hé děng

“佛子！菩萨摩诃萨有十种大欣慰。何等

wéi shí suǒ wèi zhū pú sà fā rú shì xīn jìn wèi lái shì suǒ yǒu zhū

为十？所谓诸菩萨发如是心：‘尽未来世所有诸

fó chūxīng yú shì wǒ dāng jiē dé suí zhú chéng shì lìng shēnghuān xǐ

佛出兴于世，我当皆得随逐承事令生欢喜。’

rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn bǐ zhū rú lái chū

如是思惟，心大欣慰。复作是念：‘彼诸如来出

xīng yú shì wǒ dāng xī yǐ wú shànggòng jù gōngjìng gòngyǎng rú

兴于世，我当悉以无上供具恭敬供养。’如

shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn wǒ yú zhū fó suǒxīng

是思惟，心大欣慰。复作是念：‘我于诸佛所兴

gòngyǎng shí bǐ zhū rú lái bì shì huì wǒ fǎ wǒ xī yǐ shēn xīn gōng

供养时，彼诸如来必示诲我法，我悉以深心恭

jìng tīngshòu rú shuō xiū xíng yú pú sà dì bì dé yǐ shēng xiànshēng

敬听受、如说修行，于菩萨地必得已生、现生、

dāngshēng rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn wǒ

当生。’如是思惟，心大欣慰。复作是念：‘我

dāng yú bù kě shuō bù kě shuō jié xíng pú sà xíng cháng yǔ yī qiè zhū

当于不可说不可说劫行菩萨行，常与一切诸

fó pú sà ér dé gòng jù rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò

佛菩萨而得共俱。’如是思惟，心大欣慰。复作

shì niàn wǒ yú wǎng xī wèi fā wú shàng dà pú tí xīn yǒu zhū bù

是念：‘我于往昔未发无上大菩提心，有诸怖

wèi suǒ wèi bù huó wèi è míng wèi sǐ wèi duò è dào wèi dà

畏，所谓不活畏、恶名畏、死畏、堕恶道畏、大

[6] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

zhòngwēi dé wèi zì yī fā xīn xī jiē yuǎn lí bù jīng bù kǒng
众威德畏。自一发心，悉皆远离，不惊不恐，
bú wèi bú jù bú qiè bú bù yī qiè zhòng mó jí zhū wài dào suǒ bù
不畏不惧，不怯不怖，一切众魔及诸外道所不
néng huài rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn wǒ
能坏。’如是思惟，心大欣慰。复作是念：‘我
dāng lìng yī qiè zhòng shēng chéng wú shàng pú tí chéng pú tí yǐ wǒ
当令一切众生成无上菩提；成菩提已，我
dāng yú bǐ fó suǒ xiū pú sà xíng jìn qí xíng shòu yǐ dà xìn xīn xìng suǒ
当于彼佛所修菩萨行尽其形寿，以大信心兴所
yīng gòng fó zhū gòng yǎng jù ér wéi gòng yǎng jí niè pán hòu gè qǐ wú
应供佛诸供养具而为供养；及涅槃后，各起无
liàng tǎ gòng yǎng shè lì jí shòu chí shǒu hù suǒ yǒu yí fǎ rú shì
量塔供养舍利，及受持守护所有遗法。’如是
sī wéi xīn dà xīn wèi yòu zuò shì niàn shí fāng suǒ yǒu yī qiè shì
思惟，心大欣慰。又作是念：‘十方所有一切世
jiè wǒ dāng xī yǐ wú shàng zhuāng yán ér zhuāng yán zhī jiē lìng jù
界，我当悉以无上庄严而庄严之，皆令具
zú zhǒng zhǒng qí miào píng děng qīng jìng fù yǐ zhǒng zhǒng dà shén tōng
足种种奇妙平等清净，复以种种大神通
lì zhù chí zhèn dòng guāng míng zhào yào[7] pǔ shǐ zhōu biàn rú shì sī
力住持震动，光明照耀普使周遍。’如是思
wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn wǒ dāng duàn yī qiè zhòng shēng
惟，心大欣慰。复作是念：‘我当断一切众生
yí huò jìng yī qiè zhòng shēng yù yào qǐ yī qiè zhòng shēng xīn yì
疑惑，净一切众生欲乐，启一切众生心意，
miè yī qiè zhòng shēng fán nǎo bì yī qiè zhòng shēng è dào mén kāi yī
灭一切众生烦恼，闭一切众生恶道门，开一
qiè zhòng shēng shàn qù mén pò yī qiè zhòng shēng hēi àn yǔ yī qiè
切众生善趣门，破一切众生黑暗，与一切
zhòng shēng guāng míng lìng yī qiè zhòng shēng lí zhòng mó yè shǐ yī qiè
众生光明，令一切众生离众魔业，使一切
zhòng shēng zhì ān wěn chù rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi pú sà
众生至安隐处。’如是思惟，心大欣慰。菩萨
mó hē sà fù zuò shì niàn zhū fó rú lái rú yōu tán huā nán kě zhí
摩诃萨复作是念：‘诸佛如来如优昙华，难可值

[7] 丽本：曜；永乐北藏本及龙藏本：耀

yù yú wú liàng jié mò néng yī jiàn wǒ dāng yú wèi lái shì yù jiàn rú
遇，于无量劫莫能一见。我当于未来世欲见如
lái zé biàn dé jiàn zhū fó rú lái cháng bù shě wǒ héng zhù wǒ suǒ
来则便得见，诸佛如来常不舍我，恒住我所，
lìng wǒ dé jiàn wèi wǒ shuō fǎ wú yǒu duàn jué jì wén fǎ yǐ xīn
令我得见，为我说法无有断绝；既闻法已，心
yì qīng jìng yuǎn lí chǎn qū zhì zhí wú wěi yú niàn niàn zhōng cháng
意清净，远离谄曲，质直无伪，于念念中常
jiàn zhū fó rú shì sī wéi xīn dà xīn wèi fù zuò shì niàn
见诸佛。’如是思惟，心大欣慰。复作是念：
‘wǒ yú wèi lái dāng dé chéng fó yǐ fó shén lì yú yī qiè shì jiè
我于未来当得成佛，以佛神力，于一切世界，
wèi yī qiè zhòng shēng gè bié shì xiàn chéng děng zhèng jué qīng jìng wú wèi
为一切众生各别示现成等正觉清净无畏
dà shī zǐ hǒu yǐ běn dà yuàn zhōu biàn fǎ jiè jī dà fǎ gǔ yù
大师子吼，以本大愿周遍法界，击大法鼓，雨
dà fǎ yǔ zuò dà fǎ shī yú wú liàng jié cháng yǎn zhèng fǎ dà bēi
大法雨，作大法施，于无量劫常演正法，大悲
suǒ chí shēn yǔ yì yè wú yǒu pí yàn rú shì sī wéi xīn dà
所持身、语、意业无有疲厌。’如是思惟，心大
xīn wèi fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng dà xīn wèi ruò zhū
欣慰。佛子！是为菩萨摩诃萨十种大欣慰。若诸
pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wú shàng chéng zhèng jué zhì huì dà xīn
菩萨安住此法，则得无上成正觉智慧大欣
wèi
慰。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng shēn rù fó fǎ hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种深入佛法。何
děng wéi shí suǒ wèi rù guò qù shì yī qiè shì jiè rù wèi lái shì yī
等为十？所谓入过去世一切世界；入未来世一
qiè shì jiè rù xiàn zài shì shì jiè shù shì jiè xíng shì jiè shuō shì
切世界；入现在世世界数、世界行、世界说、世
jiè qīng jìng rù yī qiè shì jiè zhǒng zhǒng xìng rù yī qiè zhòng shēng
界清净；入一切世界种种性；入一切众生
zhǒng zhǒng yè bào rù yī qiè pú sà zhǒng zhǒng xíng zhī guò qù yī qiè
种种业报；入一切菩萨种种行；知过去一切
fó cì dì zhī wèi lái yī qiè fó cì dì zhī xiàn zài shí fāng xū kōng fǎ
佛次第；知未来一切佛次第；知现在十方虚空法

jiè děng yī qiè zhū fó guó tǔ zhòng huì shuō fǎ tiáo fú zhī shì jiān
界等一切诸佛、国土众会、说法调伏；知世间
fǎ shēngwén fǎ dú jué fǎ pú sà fǎ rú lái fǎ suī zhī
法、声闻法、独觉法、菩萨法、如来法，虽知
zhū fǎ jiē wú fēn bié ér shuōzhǒngzhǒng fǎ xī rù fǎ jiè wú suǒ rù
诸法皆无分别而说种种法，悉入法界无所入
gù rú qí fǎ shuō wú suǒ qǔ zhuó shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
故，如其法说无所取著。是为十。若诸菩萨安住
cǐ fǎ zé dé rù yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí dà zhì huì shèn
此法，则得入于阿耨多罗三藐三菩提大智慧甚
shēnxìng
深性。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yī zhǐ pú sà yī
“佛子！菩萨摩诃萨有十种依止，菩萨依
cǐ xíng pú sà xíng hé děngwéi shí suǒ wèi yī zhǐ gòngyǎng yī qiè zhū
此行菩萨行。何等为十？所谓依止供养一切诸
fó xíng pú sà xíng yī zhǐ tiáo fú yī qiè zhòngshēng xíng pú sà xíng
佛，行菩萨行；依止调伏一切众生，行菩萨行；
yī zhǐ qīn jìn yī qiè shànyǒu xíng pú sà xíng yī zhǐ jī jí yī qiè shàn
依止亲近一切善友，行菩萨行；依止积集一切善
gēn xíng pú sà xíng yī zhǐ yán jìng yī qiè fó tǔ xíng pú sà xíng
根，行菩萨行；依止严净一切佛土，行菩萨行；
yī zhǐ bù shě yī qiè zhòngshēng xíng pú sà xíng yī zhǐ shēn rù yī qiè
依止不舍一切众生，行菩萨行；依止深入一切
bō luó mì xíng pú sà xíng yī zhǐ mǎn zú yī qiè pú sà yuàn xíng pú
波罗蜜，行菩萨行；依止满足一切菩萨愿，行菩
sà xíng yī zhǐ wú liàng pú tí xīn xíng pú sà xíng yī zhǐ yī qiè fó
萨行；依止无量菩提心，行菩萨行；依止一切佛
pú tí xíng pú sà xíng shì wéi shí pú sà yī cǐ xíng pú sà xíng
菩提，行菩萨行。是为十。菩萨依此行菩萨行。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fā wú wèi xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种发无畏心。何
děngwéi shí suǒ wèimiè yī qiè zhàng ài yè fā wú wèi xīn yú fó
等为十？所谓灭一切障碍业，发无畏心；于佛
mièhòu hù chí zhèng fǎ fā wú wèi xīn xiáng fú yī qiè mó fā wú
灭后护持正法，发无畏心；降伏一切魔，发无
wèi xīn bù xī shēnmìng fā wú wèi xīn cuī pò yī qiè wàidào xié lùn
畏心；不惜身命，发无畏心；摧破一切外道邪论，

fā wú wèi xīn lìng yī qiè zhòngshēnghuān xǐ fā wú wèi xīn lìng yī
发无畏心；令一切众生欢喜，发无畏心；令一
qiè zhòng huì jiē xī huān xǐ fā wú wèi xīn tiáo fú yī qiè tiān lóng
切众会皆悉欢喜，发无畏心；调伏一切天、龙、
yè chā qián tà pó ē xiū luó jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu
夜叉、乾闼婆、阿修罗、迦楼罗、紧那罗、摩睺
luó qié fā wú wèi xīn lí èr shèng dì rù shènshēn fǎ fā wú
罗伽，发无畏心；离二乘地，入甚深法，发无
wèi xīn yú bù kě shuō bù kě shuō jié xíng pú sà xíng xīn wú pí yàn
畏心；于不可说不可说劫行菩萨行，心无疲厌，
fā wú wèi xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú
发无畏心。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如
lái wú shàng dà zhì wú suǒ wèi xīn
来无上大智无所畏心。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú yí xīn yú yī
“佛子！菩萨摩诃萨发十种无疑心，于一
qiè fó fǎ xīn wú yí huò hé děng wéi shí suǒ wèi pú sà mó hē sà
切佛法心无疑惑。何等为十？所谓菩萨摩诃萨
fā rú shì xīn wǒ dāng yǐ bù shī shè yī qiè zhòngshēng yǐ jiè
发如是心：‘我当以布施，摄一切众生；以戒、
rěn jīng jìn chándìng zhì huì cí bēi xǐ shě shè yī
忍、精进、禅定、智慧、慈、悲、喜、舍，摄一
qiè zhòngshēng ’ fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn
切众生。’发此心时，决定无疑；若生疑心，
wú yǒu shì chù shì wéi dì yī fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòuzuò
无有是处。是为第一发无疑心。菩萨摩诃萨又作
shì niàn wèi lái zhū fó chūxīng yú shì wǒ dāng yī qiè chéng shì gòng
是念：‘未来诸佛出兴于世，我当一切承事供
yǎng ’ fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn wú yǒu
养。’发此心时，决定无疑；若生疑心，无有
shì chù shì wéi dì èr fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn
是处。是为第二发无疑心。菩萨摩诃萨又作是念：
wǒ dāng yǐ zhǒngzhǒng qí miàoguāngmíngwǎng zhōubiànzhuāngyán
‘我当以种种奇妙光明网，周遍庄严
yī qiè shì jiè ’ fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn
一切世界。’发此心时，决定无疑；若生疑心，
wú yǒu shì chù shì wéi dì sān fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòuzuò
无有是处。是为第三发无疑心。菩萨摩诃萨又作

shì niàn wǒ dāng jìn wèi lái jié xiū pú sà xíng wú shù wú liàng
是念：‘我当尽未来劫修菩萨行。无数、无量、

wú biān wú děng bù kě shǔ bù kě chēng bù kě sī bù kě
无边、无等、不可数、不可称、不可思、不可

liàng bù kě shuō bù kě shuō bù kě shuō guò zhū suàn shǔ jiū jìng
量、不可说、不可说不可说，过诸算数，究竟

fǎ jiè xū kōng jiè yī qiè zhòng shēng wǒ dāng xī yǐ wú shàng jiào huà
法界、虚空界一切众生，我当悉以无上教化

tiáo fú fǎ ér chéng shú zhī fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò
调伏法而成熟之。’发此心时，决定无疑；若

shēng yí xīn wú yǒu shì chù shì wéi dì sì fā wú yí xīn pú sà mó
生疑心，无有是处。是为第四发无疑心。菩萨摩

hē sà yòu zuò shì niàn wǒ dāng xiū pú sà xíng mǎn dà shì yuàn
诃萨又作是念：‘我当修菩萨行，满大誓愿，

jù yī qiè zhì ān zhù qí zhōng fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí
具一切智，安住其中。’发此心时，决定无疑；

ruò shēng yí xīn wú yǒu shì chù shì wéi dì wǔ fā wú yí xīn pú sà
若生疑心，无有是处。是为第五发无疑心。菩萨

mó hē sà yòu zuò shì niàn wǒ dāng pǔ wèi yī qiè shì jiān xíng pú sà
摩诃萨又作是念：‘我当普为一切世间行菩萨

xíng wéi yī qiè fǎ qīng jìng guāng míng zhào míng yī qiè suǒ yǒu fó fǎ
行，为一切法清净光明，照明一切所有佛法。’

fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn wú yǒu shì chù
发此心时，决定无疑；若生疑心，无有是处。

shì wéi dì liù fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn wǒ
是为第六发无疑心。菩萨摩诃萨又作是念：‘我

dāng zhī yī qiè fǎ jiē shì fó fǎ suí zhòng shēng xīn wèi qí yǎn shuō
当知一切法皆是佛法，随众生心，为其演说，

xī lìng kāi wù fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn
悉令开悟。’发此心时，决定无疑；若生疑心，

wú yǒu shì chù shì wéi dì qī fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò
无有是处。是为第七发无疑心。菩萨摩诃萨又作

shì niàn wǒ dāng yú yī qiè fǎ dé wú zhàng ài mén zhī yī qiè
是念：‘我当于一切法得无障碍门，知一切

zhàng ài bù kě dé gù qí xīn rú shì wú yǒu yí huò zhù zhēn shí
障碍不可得故；其心如是，无有疑惑，住真实

xìng nǎi zhì chéng yú ē nòu duō luó sān miǎo sān pú tí fā cǐ xīn
性，乃至成于阿耨多罗三藐三菩提。’发此心

shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn wú yǒu shì chù shì wéi dì
时，决定无疑；若生疑心，无有是处。是为第

bā fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn wǒ dāng zhī yī
八发无疑心。菩萨摩诃萨又作是念：‘我当知一

qiè fǎ mò bù jiē shì chū shì jiān fǎ yuǎn lí yī qiè wàng xiǎng diāndǎo
切法莫不皆是出世间法，远离一切妄想颠倒，

yǐ yī zhuāngyán ér zì zhuāngyán ér wú suǒ zhuāngyán yú cǐ zì liǎo
以一庄严而自庄严而无所庄严；于此自了，

bù yóu tā wù fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò shēng yí xīn
不由他悟。’发此心时，决定无疑；若生疑心，

wú yǒu shì chù shì wéi dì jiǔ fā wú yí xīn pú sà mó hē sà yòu zuò
无有是处。是为第九发无疑心。菩萨摩诃萨又作

shì niàn wǒ dāng yú yī qiè fǎ chéng zuì zhèng jué lí yī qiè wàng
是念：‘我当于一切法成最正觉，离一切妄

xiǎng diāndǎo gù dé yī niàn xiāng yìng zhì gù ruò yī ruò yì bù kě dé
想颠倒故，得一念相应智故，若一若异不可得

gù lí yī qiè shù gù jiū jìng wú wéi gù lí yī qiè yánshuō gù
故，离一切数故，究竟无为故，离一切言说故，

zhù bù kě shuō jìng jiè jì gù fā cǐ xīn shí jué dìng wú yí ruò
住不可说境界际故。’发此心时，决定无疑；若

shēng yí xīn wú yǒu shì chù shì wéi dì shí fā wú yí xīn ruò zhū pú
生疑心，无有是处。是为第十发无疑心。若诸菩

sà ān zhù cǐ fǎ zé yú yī qiè fó fǎ xīn wú suǒ yí
萨安住此法，则于一切佛法心无所疑。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bù kě sī yì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种不可思议。何

děng wéi shí suǒ wèi yī qiè shàngēn bù kě sī yì yī qiè shì yuàn
等为十？所谓一切善根，不可思议。一切誓愿，

bù kě sī yì zhī yī qiè fǎ rú huàn bù kě sī yì fā pú tí xīn
不可思议。知一切法如幻，不可思议。发菩提心

xiū pú sà xíng shàngēn bù shī wú suǒ fēn bié bù kě sī yì suī
修菩萨行，善根不失，无所分别，不可思议。虽

shēn rù yī qiè fǎ yì bù qǔ miè dù yǐ yī qiè yuàn wèi chéng mǎn gù
深入一切法，亦不取灭度，以一切愿未成满故，

bù kě sī yì xiū pú sà dào ér shì xiànjiàng shén rù tāi dànshēng
不可思议。修菩萨道而示现降神、入胎、诞生、

chū jiā kǔ xíng wǎng yì dàochǎng xiáng fú zhòng mó chéng zuì
出家、苦行、往诣道场、降伏众魔、成最

zhèng jué zhuànzhèng fǎ lún rù bō niè pán shénbiàn zì zài wú yǒu
正觉、转正法轮、入般涅槃，神变自在无有
xiū xī bù shě bēi yuàn jiù hù zhòngshēng bù kě sī yì suī néng
休息，不舍悲愿救护众生，不可思议。虽能
shì xiàn rú lái shí lì shénbiàn zì zài ér yì bù shě děng fǎ jiè xīn jiào
示现如来十力神变自在，而亦不舍等法界心教
huàzhòngshēng bù kě sī yì zhī yī qiè fǎ wú xiàng shì xiàng xiàng
化众生，不可思议。知一切法无相是相，相
shì wú xiàng wú fēn bié shì fēn bié fēn bié shì wú fēn bié fēi yǒu shì
是无相，无分别是分别，分别是无分别，非有是
yǒu yǒu shì fēi yǒu wú zuò shì zuò zuò shì wú zuò fēi shuō shì shuō
有，有是非有，无作是作，作是无作，非说是说，
shuō shì fēi shuō bù kě sī yì zhī xīn yǔ pú tí děng zhī pú tí
说是非说，不可思议。知心与菩提等，知菩提
yǔ xīn děng xīn jí pú tí yǔ zhòngshēngděng yì bù shēng xīn diān
与心等，心及菩提与众生等，亦不生心颠
dǎo xiǎngdiāndǎo jiàndiāndǎo bù kě sī yì yú niànniànzhōng
倒、想颠倒、见颠倒，不可思议。于念念中
rù miè jìn dìng jìn yī qiè lòu ér bú zhèng shí jì yì bú jìn yǒu lòu
入灭尽定，尽一切漏而不证实际，亦不尽有漏
shàngēn suī zhī yī qiè fǎ wú lòu ér zhī lòu jìn yì zhī lòu miè
善根；虽知一切法无漏，而知漏尽，亦知漏灭；
suī zhī fó fǎ jí shì jiān fǎ shì jiān fǎ jí fó fǎ ér bù yú fó fǎ
虽知佛法即世间法，世间法即佛法，而不于佛法
zhōng fēn bié shì jiān fǎ bù yú shì jiān fǎ zhōng fēn bié fó fǎ yī qiè
中分别世间法，不于世间法中分别佛法；一切
zhū fǎ xī rù fǎ jiè wú suǒ rù gù zhī yī qiè fǎ jiē wú èr wú
诸法悉入法界，无所入故；知一切法皆无二，无
biàn yì gù shì wéi dì shí bù kě sī yì fó zǐ shì wéi pú sà mó
变易故；是为第十不可思议。佛子！是为菩萨摩
hē sà shí zhǒng bù kě sī yì ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé
诃萨十种不可思议。若诸菩萨安住其中，则得
yī qiè zhū fó wú shàng bù kě sī yì fǎ
一切诸佛无上不可思议法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngqiǎo mì yǔ hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种巧密语。何
děngwéi shí suǒwèi yú yī qiè fó jīngzhōng qiǎo mì yǔ yú yī qiè
等为十？所谓于一切佛经中，巧密语；于一切

shòushēngchù qiǎo mì yǔ yú yī qiè pú sà shéntōngbiànxiàn chéng
受 生 处，巧密语；于一切菩萨神通变现、成
děngzhèng jué qiǎo mì yǔ yú yī qiè zhòngshēng yè bào qiǎo mì yǔ
等 正 觉，巧密语；于一切 众 生 业报，巧密语；
yú yī qiè zhòngshēng suǒ qǐ rǎn jìng qiǎo mì yǔ yú yī qiè fǎ jiū jìng
于一切 众 生 所起染净，巧密语；于一切法究竟
wú zhàng ài mén qiǎo mì yǔ yú yī qiè xū kōng jiè yī yī fāngchù
无 障 碍门，巧密语；于一切虚空界，一一方处
xī yǒu shì jiè huòchénghuòhuài jiàn wú kōngchù qiǎo mì yǔ yú yī
悉有世界或 成 或坏，间无空处，巧密语；于一
qiè fǎ jiè yī qiè shí fāng nǎi zhì wēi xì chù xī yǒu rú lái shì xiàn
切法界、一切十方，乃至微细处，悉有如来示现
chūshēng nǎi zhì chéng fó rù bō niè pán chōngmǎn fǎ jiè xī fēn
初 生，乃至 成 佛、入般涅槃，充 满法界悉分
bié jiàn qiǎo mì yǔ jiàn yī qiè zhòngshēngpíngděng niè pán wú biàn yì
别见，巧密语；见一切 众 生 平 等涅槃无变易
gù ér bù shě dà yuàn yǐ yī qiè zhì yuànwèi dé yuánmǎn lìng mǎn zú
故，而不舍大愿，以一切智愿未得圆 满令满足
gù qiǎo mì yǔ suī zhī yī qiè fǎ bù yóu tā wù ér bù shě lí zhū
故，巧密语；虽知一切法不由他悟，而不舍离诸
shàn zhī shí yú rú lái suǒzhuǎn jiā zūn jìng yǔ shàn zhī shí hé hé wú
善知识，于如来所 转 加尊敬，与善知识和合无
èr yú zhū shàngēn xiū xí[8] zhòng zhí huí xiàng ān zhù tóng yī suǒzuò
二，于诸善根修习[8] 种 植，回 向安住，同一所作，
tóng yī tǐ xìng tóng yī chū lí tóng yī chéng jiù qiǎo mì yǔ shì
同一体性，同一出离，同一 成 就，巧密语。是
wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàngshànqiǎo
为十。若诸菩萨安住其 中，则得如来无 上 善 巧
wēi mì yǔ
微密语。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngqiǎo fēn bié zhì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 巧分别智。何
děngwéi shí suǒwèi rù yī qiè chàqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè zhòng
等为十？所谓入一切刹巧分别智；入一切 众
shēngchùqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè zhòngshēng xīn xíngqiǎo fēn bié zhì
生 处巧分别智；入一切 众 生 心行巧分别智；

[8] 丽本：集；永乐北藏本及龙藏本：習

rù yī qiè zhòngshēnggēnqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè zhòngshēng yè bào
入一切众生根巧分别智；入一切众生业报
qiǎo fēn bié zhì rù yī qiè shēngwénxíngqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè dú
巧分别智；入一切声闻行巧分别智；入一切独
jué xíngqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè pú sà xíngqiǎo fēn bié zhì rù yī qiè
觉行巧分别智；入一切菩萨行巧分别智；入一切
shì jiān fǎ qiǎo fēn bié zhì rù yī qiè fó fǎ qiǎo fēn bié zhì shì wéi shí
世间法巧分别智；入一切佛法巧分别智。是为十。
ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé yī qiè zhū fó wú shàngshànqiǎo
若诸菩萨安住其中，则得一切诸佛无上善巧
fēn bié zhū fǎ zhì
分别诸法智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù sānmèi hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种入三昧。何等
wéi shí suǒwèi yú yī qiè shì jiè rù sānmèi yú yī qiè zhòngshēng
为十？所谓于一切世界入三昧；于一切众生
shēn rù sānmèi yú yī qiè fǎ rù sānmèi jiàn yī qiè fó rù sānmèi
身入三昧；于一切法入三昧；见一切佛入三昧；
zhù yī qiè jié rù sānmèi cóngsānmèi qǐ xiàn bù sī yì shēn rù sānmèi
住一切劫入三昧；从三昧起现不思议身入三昧；
yú yī qiè fó shēn rù sānmèi jué wù yī qiè zhòngshēngpíngděng rù sān
于一切佛身入三昧；觉悟一切众生平等入三
mèi yī niànzhōng rù yī qiè pú sà sānmèi zhì rù sānmèi yī niànzhōng
昧；一念中入一切菩萨三昧智入三昧；一念中
yǐ wú ài zhì chéng jiù yī qiè zhū pú sà hèngyuàn wú yǒu xiū xī rù sān
以无碍智成就一切诸菩萨行愿无有休息入三
mèi shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé yī qiè zhū fó
昧。是为十。若诸菩萨安住其中，则得一切诸佛
wú shàngshànqiǎosānmèi fǎ
无上善巧三昧法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngbiàn rù hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种遍入。何等为
shí suǒ wèizhòngshēngbiàn rù guó tǔ biàn rù shì jiānzhǒngzhǒng
十？所谓众生遍入；国土遍入；世间种种
xiàngbiàn rù huǒ zāi biàn rù shuǐ zāi biàn rù fó biàn rù zhuāng
相遍入；火灾遍入；水灾遍入；佛遍入；庄
yánbiàn rù rú lái wú biāngōng dé shēnbiàn rù yī qiè zhǒngzhǒngshuō
严遍入；如来无边功德身遍入；一切种种说

fǎ biàn rù yī qiè rú lái zhǒngzhǒnggòngyǎngbiàn rù shì wéi shí
法遍入；一切如来种 种 供 养 遍入。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà zhì biàn rù
若诸菩萨安住其 中 ， 则得如来无 上 大智遍入

fǎ
法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jiě tuō mén hé děng
“佛子！ 菩萨摩诃萨有十 种 解脱门。何 等

wéi shí suǒ wèi yī shēnzhōubiàn yī qiè shì jiè jiě tuō mén yú yī qiè
为十？ 所谓一 身 周 遍一切世界解脱门；于一切

shì jiè shì xiàn wú liàngzhǒngzhǒng sè xiàng jiě tuō mén yǐ yī qiè shì jiè
世界示现无量 种 种 色 相 解脱门；以一切世界

rù yī fó chà jiě tuō mén pǔ jiā chí yī qiè zhòngshēng jiè jiě tuō mén
入一佛刹解脱门；普加持一切 众 生 界解脱门；

yǐ yī qiè fó zhuāngyánshēnchōngmǎn yī qiè shì jiè jiě tuō mén yú
以一切佛 庄 严身 充 满一切世界解脱门；于

zì shēnzhōngjiàn yī qiè shì jiè jiě tuō mén yī niànzhōngwǎng yī qiè
自身 中 见一切世界解脱门；一念 中 往一切

shì jiè jiě tuō mén yú yī shì jiè shì xiàn yī qiè rú lái chū shì jiě tuō
世界解脱门；于一世界示现一切如来出世解脱

mén yī shēnchōngmǎn yī qiè fǎ jiè jiě tuō mén yī niànzhōng shì xiàn
门；一身 充 满一切法界解脱门；一念 中 示现

yī qiè fó yóu xì shéntōng jiě tuō mén shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
一切佛游戏神 通解脱门。是为十。若诸菩萨安住

qí zhōng zé dé rú lái wú shàng jiě tuō mén
其 中 ， 则得如来无 上 解脱门。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshéntōng hé děng
“佛子！ 菩萨摩诃萨有十 种 神 通。何 等

wéi shí suǒ wèi yì niàn sù mìngfāngbiàn zhì tōng tiān ěr wú ài fāng
为十？ 所谓忆念宿命方 便智通；天耳无碍方

biàn zhì tōng zhī tā zhòngshēng bù sī yì xīn xíngfāngbiàn zhì tōng tiān
便智通；知他 众 生 不思议心行方 便智通；天

yǎnguānchá wú yǒuzhàng ài fāngbiàn zhì tōng suí zhòngshēng xīn xiàn bù
眼观察无有障 碍方便智通；随 众 生 心现不

sī yì dà shéntōng lì fāngbiàn zhì tōng yī shēn pǔ xiàn wú liàng shì jiè
思议大神 通力方便智通；一身普现无量世界

fāngbiàn zhì tōng yī niànbiàn rù bù kě shuō bù kě shuō shì jiè fāngbiàn
方便智通；一念遍入不可说不可说世界方便

zhì tōng chūshēng wú liàngzhuāngyán jù zhuāngyán bù sī yì shì jiè
智通；出生无量庄严具，庄严不思议世界

fāngbiàn zhì tōng shì xiàn bù kě shuōbiànhuàshēnfāngbiàn zhì tōng suí
方便智通；示现不可说变化身方便智通；随

bù sī yì zhòngshēng xīn yú bù kě shuō shì jiè xiànchéng ē nòuduō
不思议众生心，于不可说世界现成阿耨多

luó sānmiǎosān pú tí fāngbiàn zhì tōng shì wéi shí ruò zhū pú sà ān
罗三藐三菩提方便智通。是为十。若诸菩萨安

zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà shànqiǎoshéntōng wèi yī qiè
住其中，则得如来无上大善巧神通，为一切

zhòngshēngzhǒngzhǒng shì xiàn lìng qí xiū xué
众生种种示现，令其修学。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngmíng hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种明。何等为

shí suǒ wèi zhī yī qiè zhòngshēng yè bào shànqiǎo zhì míng zhī yī
十？所谓知一切众生业报，善巧智明。知一

qiè zhòngshēngjìng jiè jì mièqīngjìng wú zhū xì lùn shànqiǎo zhì
切众生境界，寂灭清净，无诸戏论，善巧智

míng zhī yī qiè zhòngshēngzhǒngzhǒng suǒyuánwéi shì yī xiàng xī bù
明。知一切众生种种所缘唯是一相悉不

kě dé yī qiè zhū fǎ jiē rú jīn gāng shànqiǎo zhì míng néng yǐ wú
可得，一切诸法皆如金刚，善巧智明。能以无

liàngwēimiào yīn shēng pǔ wén shí fāng yī qiè shì jiè shànqiǎo zhì míng
量微妙音声，普闻十方一切世界，善巧智明。

pǔ huài yī qiè xīn suǒ rǎnzhuó shànqiǎo zhì míng néng yǐ fāngbiàn shì
普坏一切心所染著，善巧智明。能以方便示

xiànshòushēnghuò bú shòushēng shànqiǎo zhì míng shě lí yī qiè xiǎng
现受生或不受生，善巧智明。舍离一切想、

shòu jìng jiè shànqiǎo zhì míng zhī yī qiè fǎ fēi xiàng fēi wú xiàng
受境界，善巧智明。知一切法非相、非无相，

yī xìng wú xìng wú suǒ fēn bié ér néngliǎo zhī zhǒngzhǒngzhū fǎ yú
一性无性，无所分别，而能了知种种诸法，于

wú liàng jié fēn bié yǎnshuō zhù yú fǎ jiè chéng ē nòuduō luó sānmiǎo
无量劫分别演说，住于法界，成阿耨多罗三藐

sān pú tí shànqiǎo zhì míng pú sà mó hē sà zhī yī qiè zhòngshēng
三菩提，善巧智明。菩萨摩诃萨知一切众生

shēngběn wú yǒushēng liǎo dá shòushēng bù kě dé gù ér zhī yīn
生本无有生，了达受生不可得故，而知因、

zhī yuán zhī shì zhī jìng jiè zhī xíng zhī shēng zhī miè zhī
知缘、知事、知境界、知行、知生、知灭、知
yánshuō zhī mí huò zhī lí mí huò zhī diāndǎo zhī lí diāndǎo
言说、知迷惑、知离迷惑、知颠倒、知离颠倒、
zhī zá rǎn zhī qīngjìng zhī shēng sǐ zhī niè pán zhī kě dé
知杂染、知清净、知生死、知涅槃、知可得、
zhī bù kě dé zhī zhí zhuó zhī wú zhí zhuó zhī zhù zhī dòng
知不可得、知执著、知无执著、知住、知动、
zhī qù zhī huán zhī qǐ zhī bù qǐ zhī shī huài zhī chū lí
知去、知还、知起、知不起、知失坏、知出离、
zhī chéngshú zhī zhūgēn zhī tiáo fú suí qí suǒyìngzhǒngzhǒngjiào
知成熟、知诸根、知调伏，随其所应种种教
huà wèi céngwàng shī pú sà suǒxíng hé yǐ gù pú sà dànwèi lì
化，未曾忘失菩萨所行。何以故？菩萨但为利
yì zhòngshēng gù fā ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn wú yú suǒ
益众生故，发阿耨多罗三藐三菩提心，无余所
wèi shì gù pú sà chánghuàzhòngshēng shēn wú pí juàn bù wéi
为。是故，菩萨常化众生，身无疲倦，不违
yī qiè shì jiān suǒ zuò shì míngyuán qǐ shànqiǎo zhì míng pú sà mó hē
一切世间所作。是名缘起善巧智明。菩萨摩诃
sà yú fó wú zhuó bù qǐ zhuó xīn yú fǎ wú zhuó bù qǐ zhuó xīn
萨于佛无著，不起著心；于法无著，不起著心；
yú chà wú zhuó bù qǐ zhuó xīn yú zhòngshēng wú zhuó bù qǐ zhuó
于刹无著，不起著心；于众生无著，不起著
xīn bú jiànyǒuzhòngshēng ér xíngjiàohuàtiáo fú shuō fǎ rán yì bù shě
心；不见有众生而行教化调伏说法，然亦不舍
pú sà zhūxíng dà bēi dà yuàn jiàn fó wén fǎ suí shùn xiū xíng
菩萨诸行，大悲大愿，见佛闻法，随顺修行，
yī yú rú lái zhǒngzhūshàngēn gōngjìng gòngyǎng wú yǒu xiū xī néng
依于如来种诸善根，恭敬供养无有休息，能
yǐ shén lì zhèndòng shí fāng wú liàng shì jiè qí xīn guǎng dà děng fǎ
以神力震动十方无量世界，其心广大等法
jiè gù zhī zhǒngzhǒngshuō fǎ zhī zhòngshēngshù zhī zhòngshēngchā
界故，知种种说法，知众生数，知众生差
bié zhī kǔ shēng zhī kǔ miè zhī yī qiè xíng jiē rú yǐngxiàng xíng
别，知苦生，知苦灭，知一切行皆如影像，行
pú sà xíng yǒngduàn yī qiè shòushēnggēnběn dànwèi jiù hù yī qiè
菩萨行，永断一切受生根本，但为救护一切

zhòngshēng xíng pú sà xíng ér wú suǒxíng suí shùn yī qiè zhū fó zhǒng
众 生，行菩萨行而无所行，随顺一切诸佛 种
xìng fā rú dà shānwáng xīn zhī yī qiè xū wàngdiāndǎo rù yī qiè
性，发如大山 王 心，知一切虚 妄 颠 倒，入一切
zhǒng zhì mén zhì huì guǎng dà bù kě qīngdòng dāngchéngzhèng jué
种 智门，智慧 广 大不可倾 动，当 成 正 觉，
yú shēng sǐ hǎi píngděng jì dù[9] yī qiè zhòngshēng shànqiǎo zhì míng
于 生 死海平 等 济度[9]一切 众 生，善 巧智明。
shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà
是为十。若诸菩萨安住其 中，则得如来无 上 大
shànqiǎo zhì míng
善 巧智明。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jiě tuō hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 解脱。何 等 为
shí suǒ wèi fán nǎo jiě tuō xié jiàn jiě tuō zhū qǔ jiě tuō yùn
十？所谓烦恼解脱；邪见解脱；诸取解脱；蕴、
chù jiè jiě tuō chāo èr shèng jiě tuō wú shēng fǎ rěn jiě tuō yú
处、界解脱；超二乘 解脱；无 生 法忍解脱；于
yī qiè shì jiān yī qiè chà yī qiè zhòngshēng yī qiè fǎ lí zhuó jiě
一切世间、一切刹、一切 众 生 、一切法离著解
tuō wú biān zhù jiě tuō fā qǐ yī qiè pú sà xíng rù rú lái wú fēn bié
脱；无边住解脱；发起一切菩萨行入如来无分别
dì jiě tuō yú yī niànzhōng xī néngliǎo zhī yī qiè sān shì jiě tuō shì
地解脱；于一念 中 悉 能 了知一切三世解脱。是
wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé néng shī zuò wú shàng fó shì
为十。若诸菩萨安住此法，则 能 施作无 上 佛事，
jiàohuàchéngshú yī qiè zhòngshēng
教化 成 熟一切 众 生 。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngyuán lín hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 园 林。何 等
wéi shí suǒ wèishēng sǐ shì pú sà yuán lín wú yànshě gù jiàohuà
为十？所谓 生 死是菩萨 园 林，无厌舍故；教化
zhòngshēng shì pú sà yuán lín bù pí juàn gù zhù yī qiè jié shì pú sà
众 生 是菩萨 园 林，不疲倦故；住一切劫是菩萨
yuán lín shè zhū dà hèng gù qīngjìng shì jiè shì pú sà yuán lín zì
园 林，摄诸大 行 故；清净世界是菩萨 园 林，自

[9] 丽本：渡；永乐北藏本及龙藏本：度

suǒ zhǐ zhù gù yī qiè mó gōngdiàn shì pú sà yuán lín xiáng fú bǐ
所止住故；一切魔宫殿是菩萨园林，降伏彼

zhòng gù sī wéi suǒwén fǎ shì pú sà yuán lín rú lǐ guānchá gù
众故；思惟所闻法是菩萨园林，如理观察故；

liù bō luó mì sì shè shì sān shí qī pú tí fēn fǎ shì pú sà yuán lín
六波罗蜜、四摄事、三十七菩提分法是菩萨园林，

shào jì cí fù jìng jiè gù shí lì sì wú suǒ wèi shí bā bú gòng nǎi
绍继慈父境界故；十力、四无所畏、十八不共乃

zhì yī qiè fó fǎ shì pú sà yuán lín bú niàn yú fǎ gù shì xiàn yī qiè
至一切佛法是菩萨园林，不念余法故；示现一切

pú sà wēi lì zì zài shéntōng shì pú sà yuán lín yǐ dà shén lì zhuàn
菩萨威力自在神通是菩萨园林，以大神力转

zhèng fǎ lún tiáo fú zhòngshēng wú xiū xī gù yī niàn yú yī qiè chùwèi
正法轮调伏众生无休息故；一念于一切处为

yī qiè zhòngshēng shì chéngzhèng jué shì pú sà yuán lín fǎ shēnzhōu
一切众生示成正觉是菩萨园林，法身周

biàn jìn xū kōng yī qiè shì jiè gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ
遍尽虚空一切世界故。是为十。若诸菩萨安住此

fǎ zé dé rú lái wú shàng lí yōunǎo dà ān lè xíng
法，则得如来无上离忧恼、大安乐行。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒnggōngdiàn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种宫殿。何等

wéi shí suǒ wèi pú tí xīn shì pú sà gōngdiàn héng bú wàng shī gù
为十？所谓菩提心是菩萨宫殿，恒不忘失故；

shí shàn yè dào fú dé zhì huì shì pú sà gōngdiàn jiàohuà yù jiè zhòng
十善业道福德智慧是菩萨宫殿，教化欲界众

shēng gù sì fàn zhù chándìng shì pú sà gōngdiàn jiàohuà sè jiè zhòng
生故；四梵住禅定是菩萨宫殿，教化色界众

shēng gù shēngjìng jū tiān shì pú sà gōngdiàn yī qiè fánnǎo bù rǎn gù
生故；生净居天是菩萨宫殿，一切烦恼不染故；

shēng wú sè jiè shì pú sà gōngdiàn lìng zhū zhòngshēng lí nànchù gù
生无色界是菩萨宫殿，令诸众生离难处故；

shēng zá rǎn shì jiè shì pú sà gōngdiàn lìng yī qiè zhòngshēngduànfán
生杂染世界是菩萨宫殿，令一切众生断烦

nǎo gù xiànchǔ nèi gōng qī zǐ juànshǔ shì pú sà gōngdiàn chéng
恼故；现处内宫妻子、眷属是菩萨宫殿，成

jiù wǎng xī tóngxíngzhòngshēng gù xiàn jū lún wáng hù shì shì
就往昔同行众生故；现居轮王、护世、释、

fàn shì pú sà gōngdiàn wèitiáo fú zì zài xīn zhòngshēng gù zhù yī qiè
梵是菩萨宫殿，为调伏自在心众生故；住一切

pú sà xíngyóu xì shéntōng jiē dé zì zài shì pú sà gōngdiàn shànyóu
菩萨行游戏神通皆得自在是菩萨宫殿，善游

xì zhū chán jiě tuō sānmèi zhì huì gù yī qiè fó suǒshòu wú shàng zì
戏诸禅解脱三昧智慧故；一切佛所受无上自

zài yī qiè zhì wángguàndǐng jì shì pú sà gōngdiàn zhù shí lì zhuāng
在、一切智王灌顶记是菩萨宫殿，住十力庄

yánzuò yī qiè fǎ wáng zì zài shì gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù
严作一切法王自在事故。是为十。若诸菩萨安住

qí zhōng zé dé fǎ guàndǐng yú yī qiè shì jiānshén lì zì zài
其中，则得法灌顶，于一切世间神力自在。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngsuǒyào hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种所乐。何等为

shí suǒ wèiyàozhèngniàn xīn bù sǎnluàn gù yào zhì huì fēn bié
十？所谓乐正念，心不散乱故；乐智慧，分别

zhū fǎ gù yàowǎng yì yī qiè fó suǒ tīng fǎ wú yàn gù yàozhū fó
诸法故；乐往诣一切佛所，听法无厌故；乐诸佛，

chōngmǎn shí fāng wú biān jì gù yào pú sà zì zài wèi zhūzhòngshēng
充满十方无边际故；乐菩萨，自在为诸众生

yǐ wú liàngmén ér xiànshēn gù yàozhū sānmèimén yú yī sānmèimén
以无量门而现身故；乐诸三昧门，于一三昧门

rù yī qiè sānmèimén gù yào tuó luó ní chí fǎ bú wàngzhuǎnshòu[10]
入一切三昧门故；乐陀罗尼，持法不忘转受

zhòngshēng gù yào wú ài biàn cái yú yī wén yī jù jīng bù kě shuō
众生故；乐无碍辩才，于一文一句经不可说

jié fēn bié yǎnshuō wú qióng jìn gù yàochéngzhèng jué wèi yī qiè zhòng
劫分别演说无穷尽故；乐成正觉，为一切众

shēng yǐ wú liàngmén shì xiàn yú shēnchéngzhèng jué gù yàozhuàn fǎ lún
生以无量门示现于身成正觉故；乐转法轮，

cuī miè yī qiè yì dào fǎ gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
摧灭一切异道法故。是为十。若诸菩萨安住此法，

zé dé yī qiè zhū fó rú lái wú shàng fǎ lè
则得一切诸佛如来无上法乐。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngzhuāngyán hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种庄严。何等

[10] 丽本：授；永乐北藏本及龙藏本：受

wéi shí suǒ wèi lì zhuāngyán bù kě huài gù wú wèizhuāngyán
为十？所谓力 庄 严，不可坏故；无畏 庄 严，

wú néng fú gù yì zhuāngyán shuō bù kě shuō yì wú qióng jìn gù
无能伏故；义 庄 严，说不可说义无穷尽故；

fǎ zhuāngyán bā wàn sì qiān fǎ jù guāncháyǎnshuō wú wàng shī gù
法 庄 严，八万四千法聚观察演说无忘失故；

yuànzhuāngyán yī qiè pú sà suǒ fā hóng shì wú tuì zhuǎn gù xíng
愿 庄 严，一切菩萨所发弘誓无退转故；行

zhuāngyán xiū pǔ xiánhèng ér chū lí gù chàzhuāngyán yǐ yī qiè
庄 严，修普贤行而出离故；刹 庄 严，以一切

chà zuò yī chà gù pǔ yīn zhuāngyán zhōubiàn yī qiè zhū fó shì jiè yù
刹作一刹故；普音 庄 严，周遍一切诸佛世界雨

fǎ yǔ gù lì chí zhuāngyán yú yī qiè jié xíng wú shù xíng bú duàn jué
法雨故；力持 庄 严，于一切劫行无数行不断绝

gù biànhuàzhuāngyán yú yī zhòngshēngshēn shì xiàn yī qiè zhòngshēng
故；变化 庄 严，于一 众 生 身示现一切 众 生

shù děngshēn lìng yī qiè zhòngshēng xī dé zhī jiàn qiú yī qiè zhì wú
数等身，令一切 众 生 悉得知见，求一切智无

tuì zhuǎn gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái
退转故。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如来

yī qiè wú shàng fǎ zhuāngyán
一切无上法庄严。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng bú dòng xīn hé
“佛子！菩萨摩诃萨发十种不动心。何

děngwéi shí suǒ wèi yú yī qiè suǒyǒu xī jiē néngshě bú dòng xīn sī
等为十？所谓于一切所有悉皆能舍不动心；思

wéiguānchá yī qiè fó fǎ bú dòng xīn yì niàngòngyǎng yī qiè zhū fó
惟观察一切佛法不动心；忆念供养一切诸佛

bú dòng xīn yú yī qiè zhòngshēng shì wú nǎo hài bú dòng xīn pǔ shè
不动心；于一切 众 生誓无恼害不动心；普摄

zhòngshēng bù jiǎnyuàn qīn bú dòng xīn qiú yī qiè fó fǎ wú yǒu xiū xī
众 生不拣怨亲不动心；求一切佛法无有休息

bú dòng xīn yī qiè zhòngshēng shù děng bù kě shuō bù kě shuō jié xíng
不动心；一切 众 生数等不可说不可说劫，行

pú sà xíng bù shēng pí yàn yì wú tuì zhuǎn bú dòng xīn chéng jiù yǒu
菩萨行不生疲厌亦无退转不动心；成就有

gēn xìn wú zhuó xìn qīngjìng xìn jí qīngjìng xìn lí gòu xìn míng
根信、无浊信、清净信、极清净信、离垢信、明

chè xìn gōng jìng gòngyǎng yī qiè fó xìn bú tuì zhuǎn xìn bù kě jìn
彻信、恭敬供养一切佛信、不退转信、不可尽

xìn wú néng huài xìn dà huān xǐ yǒngyuè xìn bú dòng xīn chéng jiù
信、无能坏信、大欢喜踊跃信不动心；成就

chūshēng yī qiè zhì fāngbiàndào bú dòng xīn wén yī qiè pú sà xíng fǎ
出生一切智方便道不动心；闻一切菩萨行法

xìn shòu bú bàng bú dòng xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
信受不谤不动心。是为十。若诸菩萨安住此法，

zé dé wú shàng yī qiè zhì bú dòng xīn
则得无上一切智不动心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bù shěshēn dà xīn
“佛子！菩萨摩诃萨有十种不舍深大心。

hé děngwéi shí suǒ wèi bù shě chéngmǎn yī qiè fó pú tí shēn dà xīn
何等为十？所谓不舍成满一切佛菩提深大心；

bù shě jiàohuàtiáo fú yī qiè zhòngshēngshēn dà xīn bù shě bú duàn yī
不舍教化调伏一切众生深大心；不舍不断一

qiè zhū fó zhǒngxìngshēn dà xīn bù shě qīn jìn yī qiè shàn zhī shí shēn
切诸佛种性深大心；不舍亲近一切善知识深

dà xīn bù shě gòngyǎng yī qiè zhū fó shēn dà xīn bù shě zhuān qiú yī
大心；不舍供养一切诸佛深大心；不舍专求一

qiè dà shènggōng dé fǎ shēn dà xīn bù shě yú yī qiè fó suǒ xiū xíngfàn
切大乘功德法深大心；不舍于一切佛所修行梵

hèng hù chí jìng jiè shēn dà xīn bù shě qīn jìn yī qiè pú sà shēn dà
行、护持净戒深大心；不舍亲近一切菩萨深大

xīn bù shě qiú yī qiè fó fǎ fāngbiàn hù chí shēn dà xīn bù shěmǎn
心；不舍求一切佛法方便护持深大心；不舍满

yī qiè pú sà hèngyuàn jí yī qiè zhū fó fǎ shēn dà xīn shì wéi shí
一切菩萨行愿、集一切诸佛法深大心。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé néng bù shě yī qiè fó fǎ
若诸菩萨安住其中，则能不舍一切佛法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhì huì guānchá hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种智慧观察。何

děngwéi shí suǒ wèishànqiǎo fēn bié shuō yī qiè fǎ zhì huì guānchá
等为十？所谓善巧分别说一切法智慧观察；

liǎo zhī sān shì yī qiè shàngēn zhì huì guānchá liǎo zhī yī qiè zhū pú sà
了知三世一切善根智慧观察；了知一切诸菩萨

xíng zì zài biànhuà zhì huì guānchá liǎo zhī yī qiè zhū fǎ yì mén zhì huì
行自在变化智慧观察；了知一切诸法义门智慧

guānchá liǎo zhī yī qiè zhū fó wēi lì zhì huì guānchá liǎo zhī yī qiè
观察；了知一切诸佛威力智慧观察；了知一切
tuó luó ní mén zhì huì guānchá yú yī qiè shì jiè pǔ shuōzhèng fǎ zhì
陀罗尼门智慧观察；于一切世界普说正法智
huì guānchá rù yī qiè fǎ jiè zhì huì guānchá zhī yī qiè shí fāng bù
慧观察；入一切法界智慧观察；知一切十方不
kě sī yì zhì huì guānchá zhī yī qiè fó fǎ zhì huì guāngmíng wú yǒu
可思议智慧观察；知一切佛法智慧光明无有
zhàng ài zhì huì guānchá shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng
障碍智慧观察。是为十。若诸菩萨安住其中，
zé dé rú lái wú shàng dà zhì huì guānchá
则得如来无上大智慧观察。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshuō fǎ hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种说法。何等
wéi shí suǒ wèishuō yī qiè fǎ jiē cóngyuán qǐ shuō yī qiè fǎ jiē
为十？所谓说一切法皆从缘起；说一切法皆
xī rú huàn shuō yī qiè fǎ wú yǒuguāizhēng shuō yī qiè fǎ wú yǒu
悉如幻；说一切法无有乖诤；说一切法无有
biān jì shuō yī qiè fǎ wú suǒ yī zhǐ shuō yī qiè fǎ yóu rú jīn gāng
边际；说一切法无所依止；说一切法犹如金刚；
shuō yī qiè fǎ jiē xī rú rú shuō yī qiè fǎ jiē xī jì jìng shuō yī
说一切法皆悉如如；说一切法皆悉寂静；说一
qiè fǎ jiē xī chū lí shuō yī qiè fǎ jiē zhù yī yì běnxìngchéng jiù
切法皆悉出离；说一切法皆住一义，本性成就。
shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé néngshànqiǎoshuō yī qiè
是为十。若诸菩萨安住其中，则能善巧说一切
fǎ
法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngqīng jìng hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种清净。何等为
shí suǒ wèishēn xīn qīng jìng duàn yí qīng jìng lí jiànqīng jìng jìng
十？所谓深心清净；断疑清净；离见清净；境
jiè qīng jìng qiú yī qiè zhì qīng jìng biàn cái qīng jìng wú wèiqīng jìng
界清净；求一切智清净；辩才清净；无畏清净；
zhù yī qiè pú sà zhì qīng jìng shòu yī qiè pú sà lǜ yí qīng jìng jù zú
住一切菩萨智清净；受一切菩萨律仪清净；具足
chéng jiù wú shàng pú tí sān shí èr zhǒng bǎi fú xiàng bái jìng fǎ
成就无上菩提、三十二种百福相、白净法、

yī qiè shàngēnqīngjìng shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng
一切善根清净。是为十。若诸菩萨安住其中，

zé dé yī qiè rú lái wú shàngqīngjìng fǎ
则得一切如来无上清净法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yìn hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种印。何等为十？

suǒ wèi pú sà mó hē sà zhī kǔ kǔ huài kǔ xíng kǔ zhuān qiú fó
所谓菩萨摩诃萨知苦苦、坏苦、行苦，专求佛

fǎ bù shēng xiè dài xíng pú sà xíng wú yǒu pí xiè bù jīng bú wèi
法，不生懈怠，行菩萨行无有疲懈，不惊不畏，

bù kǒng bú bù bù shě dà yuàn qiú yī qiè zhì jiān gù bú tuì jiū jìng
不恐不怖，不舍大愿，求一切智坚固不退，究竟

ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì wéi dì yī yìn pú sà mó hē sà
阿耨多罗三藐三菩提，是为第一印。菩萨摩诃萨

jiànyǒuzhòngshēng yú chī kuángluàn huò yǐ cū bì è yǔ ér xiāng huǐ
见有众生愚痴狂乱，或以粗弊恶语而相毁

rǔ huò yǐ dāozhàng wǎ shí ér jiā sǔn hài zhōng bù yǐ cǐ jìng jiè shě
辱，或以刀杖瓦石而加损害，终不以此境界舍

pú sà xīn dànrěn rǔ róu hé zhuān xiū fó fǎ zhù zuì shèngdào
菩萨心，但忍辱柔和，专修佛法，住最胜道，

rù lí shēngwèi shì wéi dì èr yìn pú sà mó hē sà wénshuō yǔ yī
入离生位，是为第二印。菩萨摩诃萨闻说与一

qiè zhì xiāngyìngshènshēn fó fǎ néng yǐ zì zhì shēn xìn rěn kě jiě
切智相应甚深佛法，能以自智，深信忍可，解

liǎo qù rù shì wéi dì sān yìn pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn
了趣入，是为第三印。菩萨摩诃萨又作是念：

wǒ fā shēn xīn qiú yī qiè zhì wǒ dāngchéng fó dé ē nòuduō luó
‘我发深心求一切智，我当成佛得阿耨多罗

sānmiǎosān pú tí yī qiè zhòngshēng liú zhuǎn wǔ qù shòu wú liàng kǔ
三藐三菩提。一切众生流转五趣受无量苦，

yì dāng lìng qí fā pú tí xīn shēn xìn huān xǐ qín xiū jīng jìn jiān
亦当令其发菩提心，深信欢喜，勤修精进，坚

gù bú tuì shì wéi dì sì yìn pú sà mó hē sà zhī rú lái zhì wú
固不退。’是为第四印。菩萨摩诃萨知如来智无

yǒubiān jì bù yǐ qí xiàn cè rú lái zhì pú sà céng yú wú liàng fó
有边际，不以齐限测如来智；菩萨曾于无量佛

suǒwén rú lái zhì wú yǒubiān jì gù néng bù yǐ qí xiàn cè duó yī
所闻如来智无有边际故，能不以齐限测度；一

qiè shì jiānwén zì suǒshuō jiē yǒu qí xiàn xī bù néng zhī rú lái zhì huì
切世间文字所说皆有齐限，悉不能知如来智慧；
shì wéi dì wǔ yìn pú sà mó hē sà yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
是为第五印。菩萨摩诃萨于阿耨多罗三藐三菩
tí dé zuì shèng yù shènshēn yù guǎng yù dà yù zhǒngzhǒng
提得最胜欲、甚深欲、广欲、大欲、种种
yù wú néngshèng yù wú shàng yù jiān gù yù zhòng mó wàidào
欲、无能胜欲、无上欲、坚固欲、众魔外道
bìng qí juànshǔ wú nénghuài yù qiú yī qiè zhì bú tuì zhuǎn yù pú sà
并其眷属无能坏欲、求一切智不退转欲，菩萨
zhù rú shì děng yù yú wú shàng pú tí bì jìng bú tuì shì wéi dì liù
住如是等欲，于无上菩提毕竟不退，是为第六
yìn pú sà mó hē sà xíng pú sà xíng bú gù shēnmìng wú néng jǔ
印。菩萨摩诃萨行菩萨行，不顾身命，无能沮
huài fā xīn qù xiàng yī qiè zhì gù yī qiè zhì xìngchángxiànqián gù
坏，发心趣向一切智故，一切智性常现前故，
dé yī qiè fó zhì guāngmíng gù zhōng bù shě lí fó pú tí zhōng bù
得一切佛智光明故，终不舍离佛菩提，终不
shě lí shàn zhī shí shì wéi dì qī yìn pú sà mó hē sà ruò jiànshànnán
舍离善知识，是为第七印。菩萨摩诃萨若见善男
zǐ shàn nǚ rén qù dà shèngzhě lìng qí zēngzhǎng qiú fó fǎ xīn lìng
子、善女人趣大乘者，令其增长求佛法心，令
qí ān zhù yī qiè shàngēn lìng qí shè qǔ yī qiè zhì xīn lìng qí bú tuì
其安住一切善根，令其摄取一切智心，令其不退
wú shàng pú tí shì wéi dì bā yìn pú sà mó hē sà lìng yī qiè zhòng
无上菩提，是为第八印。菩萨摩诃萨令一切众
shēng dé píngděng xīn quàn lìng qín xiū yī qiè zhì dào yǐ dà bēi xīn ér
生得平等心，劝令勤修一切智道，以大悲心而
wèishuō fǎ lìng yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yǒng bú tuì zhuǎn
为说法，令于阿耨多罗三藐三菩提永不退转，
shì wéi dì jiǔ yìn pú sà mó hē sà yǔ sān shì zhū fó tóng yī shàngēn
是为第九印。菩萨摩诃萨与三世诸佛同一善根，
bú duàn yī qiè zhū fó zhǒngxìng jiū jìng dé zhì yī qiè zhì zhì shì wéi
不断一切诸佛种性，究竟得至一切智智，是为
dì shí yìn fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng yìn pú sà yǐ
第十印。佛子！是为菩萨摩诃萨十种印。菩萨以
cǐ sù chéng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jù zú rú lái yī qiè fǎ
此速成阿耨多罗三藐三菩提，具足如来一切法

wú shàng zhì yìn
无 上 智印。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhì guāngzhào hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 智 光 照。何

děngwéi shí suǒ wèi zhī dìngdāngchéng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
等为十？所谓知定 当 成 阿耨多罗三 藐 三菩

tí zhì guāngzhào jiàn yī qiè fó zhì guāngzhào jiàn yī qiè zhòngshēng
提智 光 照；见一切佛智 光 照；见一切 众 生

sǐ cǐ shēng bǐ zhì guāngzhào jiě yī qiè xiū duō luó fǎ mén zhì guāng
死此 生 彼智 光 照；解一切修多罗法门智 光

zhào yī shàn zhī shí fā pú tí xīn jí zhū shàngēn zhì guāngzhào shì
照；依善 知识发菩提心集诸善根智 光 照；示

xiàn yī qiè zhū fó zhì guāngzhào jiàohuà yī qiè zhòngshēng xī lìng ān
现一切诸佛智 光 照；教化一切 众 生 悉令安

zhù rú lái dì zhì guāngzhào yǎnshuō bù kě sī yì guǎng dà fǎ mén zhì
住如来地智 光 照；演说不可思议 广 大法门智

guāngzhào shànqiǎoliǎo zhī yī qiè zhū fó shéntōngwēi lì zhì guāngzhào
光 照；善 巧了知一切诸佛神通威力智 光 照；

mǎn zú yī qiè zhū bō luó mì zhì guāngzhào shì wéi shí ruò zhū pú sà
满足一切诸波罗蜜智 光 照。是为十。若诸菩萨

ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng zhì guāngzhào
安住此法，则得一切诸佛无 上 智 光 照。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú děngzhù yī qiè
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 无等住，一切

zhòngshēng shēngwén dú jué xī wú yǔ děng hé děngwéi shí suǒ
众 生、声 闻、独觉悉无与等。何等为十？所

wèi pú sà mó hē sà suī guān shí jì ér bù qǔ zhèng yǐ yī qiè yuàn
谓菩萨摩诃萨虽观实际而不取 证，以一切 愿

wèi chéngmǎn gù shì wéi dì yī wú děngzhù pú sà mó hē sà zhòng
未 成 满故，是为第一无等住。菩萨摩诃萨 种

děng fǎ jiè yī qiè shàngēn ér bù yú zhōngyǒushǎo zhí zhuó shì wéi
等法界一切善根，而不于 中 有少执著，是为

dì èr wú děngzhù pú sà mó hē sà xiū pú sà xíng zhī qí rú huà
第二无等住。菩萨摩诃萨修菩萨行，知其如化，

yǐ yī qiè fǎ xī jì miè gù ér yú fó fǎ bù shēng yí huò shì wéi dì
以一切法悉寂灭故，而于佛法不 生 疑惑，是为第

sān wú děngzhù pú sà mó hē sà suī lí shì jiān suǒ yǒuwàngxiǎng rán
三无等住。菩萨摩诃萨虽离世间所有妄 想，然

néngzuò yì yú bù kě shuō jié xíng pú sà xíng mǎn zú dà yuàn zhōng
能作意，于不可说劫行菩萨行，满足大愿，终
bù zhōng qǐ pí yàn zhī xīn shì wéi dì sì wú děngzhù pú sà mó hē
不中起疲厌之心，是为第四无等住。菩萨摩诃
sà yú yī qiè fǎ wú suǒ qǔ zhuó yǐ yī qiè fǎ xìng jì miè gù ér bú
萨于一切法无所取著，以一切法性寂灭故，而不
zhèng niè pán hé yǐ gù yī qiè zhì dàowèi chéngmǎn gù shì wéi
证涅槃。何以故？一切智道未成满故，是为
dì wǔ wú děngzhù pú sà mó hē sà zhī yī qiè jié jiē jí fēi jié ér
第五无等住。菩萨摩诃萨知一切劫皆即非劫，而
zhēn shí shuō yī qiè jié shù shì wéi dì liù wú děngzhù pú sà mó hē
真实说一切劫数，是为第六无等住。菩萨摩诃
sà zhī yī qiè fǎ xī wú suǒzuò ér bù shězuòdào qiú zhū fó fǎ
萨知一切法悉无所作，而不舍作道，求诸佛法，
shì wéi dì qī wú děngzhù pú sà mó hē sà zhī sān jiè wéi xīn sān shì
是为第七无等住。菩萨摩诃萨知三界唯心、三世
wéi xīn ér liǎo zhī qí xīn wú liàng wú biān shì wéi dì bā wú děngzhù
唯心，而了知其心无量无边，是为第八无等住。
pú sà mó hē sà wèi yī zhòngshēng yú bù kě shuō jié xíng pú sà xíng
菩萨摩诃萨为一众生，于不可说劫行菩萨行，
yù lìng ān zhù yī qiè zhì dì rú wèi yī zhòngshēng wèi yī qiè zhòng
欲令安住一切智地；如为一众生，为一切众
shēng xī yì rú shì ér bù shēng pí yàn shì wéi dì jiǔ wú děngzhù
生悉亦如是，而不生疲厌，是为第九无等住。
pú sà mó hē sà suī xiū xíngyuánmǎn ér bú zhèng pú tí hé yǐ gù
菩萨摩诃萨虽修行圆满，而不证菩提。何以故？
pú sà zuò rú shì niàn wǒ zhī suǒzuòběnwèizhòngshēng shì gù wǒ
菩萨作如是念：‘我之所作本为众生，是故我
yīng jiǔ chǔshēng sǐ fāngbiàn lì yì jiē lìng ān zhù wú shàng fó dào
应久处生死，方便利益，皆令安住无上佛道。’
shì wéi dì shí wú děngzhù fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng
是为第十无等住。佛子！是为菩萨摩诃萨十种
wú děngzhù ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé wú shàng dà zhì
无等住。若诸菩萨安住其中，则得无上大智、
yī qiè fó fǎ wú děngzhù
一切佛法无等住。

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāngsān huì wànhèngyuán xiū pǔ xiánpíng xiè èr qiān
普光三会.万行圆修.普贤瓶泻二千
chóu kǔ hǎi fàn cí zhōu yī jù quánshōu fǎ yì yī qí zhōu
酬.苦海泛慈舟.一句全收.法义一齐周.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

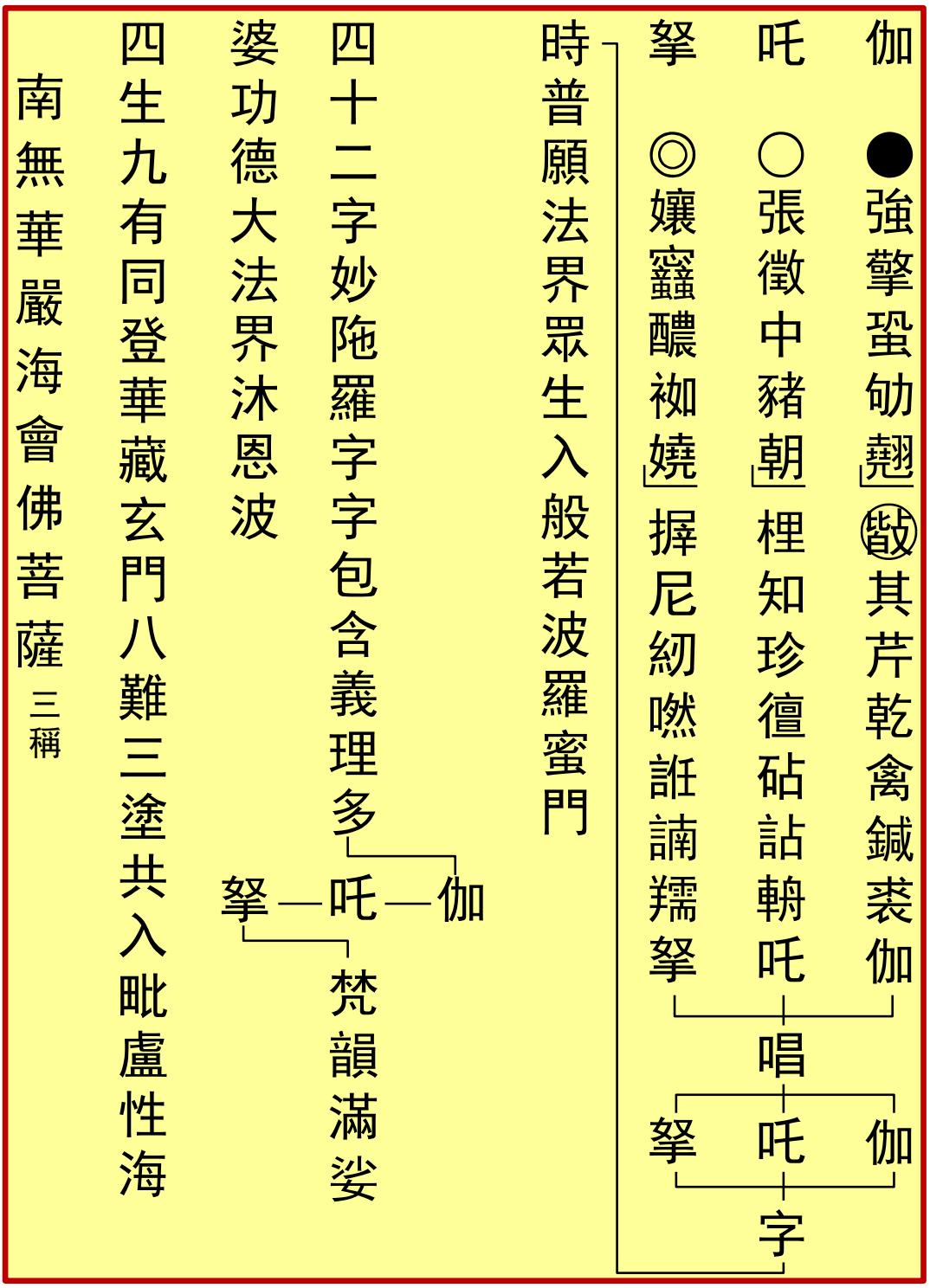

qao qangqengqong qu qao qai qi qin qan qin qanqouqao

34. 伽 強 擎 蛩 劬翹 㬹其芹乾禽鋮裘伽

chàngqao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì

唱 伽字时. 普 愿 法界 众 生 . 入般若波罗蜜

mén

门.

zhao zhangzhengzhongzhuzhaozhai zhi zhinzhanzhinzhanzhou
35. 吒 張 徵 中 豬朝 梩知珍 徻 砧 詀 輈
zhao chàngzhao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō
吒 唱 吒字时. 普愿法界 众 生 . 入般若波
luó mì mén
罗蜜门.

nao nang nengnong nu nao nai ni nin nan nin nannounao
36. 拏 孃 蠿 醲 袽 嬈 摨 尼 紉 嗷 誑 諵 羺 拏
chàngnao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 拏字时. 普愿法界 众 生 . 入般若波罗蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō qao
四十二字 妙 陀罗. 字字包含义理多. 伽.
zhao nao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
吒. 拏. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩波.
sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九有. 同 登 华 藏 玄 门. 八难三途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì wǔ shí wǔ

大方广佛华严经卷第五十五

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[11]

lí shì jiān pǐn dì sān shí bā zhī sān

离世间品第三十八之三

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú xià liè xīn hé

“佛子！菩萨摩诃萨发十种无下劣心。何

děngwéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn wǒ dāng

等为十？佛子！菩萨摩诃萨作如是念：‘我当

xiáng fú yī qiè tiān mó jí qí juànshǔ shì wéi dì yī wú xià liè xīn

降伏一切天魔及其眷属。’是为第一无下劣心。

yòuzuò shì niàn wǒ dāng xī pò yī qiè wàidào jí qí xié fǎ

又作是念：‘我当悉破一切外道及其邪法。’

shì wéi dì èr wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè

是为第二无下劣心。又作是念：‘我当于一切

zhòngshēngshànyán kāi yù jiē lìng huān xǐ shì wéi dì sān wú xià

众生善言开喻[12]皆令欢喜。’是为第三无下

liè xīn yòuzuò shì niàn wǒ dāngchéngmǎnbiàn fǎ jiè yī qiè bō luó

劣心。又作是念：‘我当成满遍法界一切波罗

mì xíng shì wéi dì sì wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn wǒ dāng

蜜行。’是为第四无下劣心。又作是念：‘我当

jī jí yī qiè fú dé zàng shì wéi dì wǔ wú xià liè xīn yòuzuò shì

积集一切福德藏。’是为第五无下劣心。又作是

niàn wú shàng pú tí guǎng dà nánchéng wǒ dāng xiū xíng xī lìng

念：‘无上菩提广大难成，我当修行悉令

yuánmǎn shì wéi dì liù wú xià liè xīn yòuzuò shì niàn wǒ

圆满。’是为第六无下劣心。又作是念：‘我

dāng yǐ wú shàngjiàohuà wú shàngtiáo fú jiàohuàtiáo fú yī qiè zhòng

当以无上教化、无上调伏，教化调伏一切众

---

[11] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

[12] 丽本：諭；永乐北藏本及龙藏本：喻

shēng shì wéi dì qī wú xià liè xīn yòu zuò shì niàn yī qiè
生。’是为第七无下劣心。又作是念：‘一切
shì jiè zhǒng zhǒng bù tóng wǒ dāng yǐ wú liàng shēn chéng[13] děng zhèng
世界种种不同，我当以无量身成等正
jué shì wéi dì bā wú xià liè xīn yòu zuò shì niàn wǒ xiū pú
觉。’是为第八无下劣心。又作是念：‘我修菩
sà xíng shí ruò yǒu zhòng shēng lái cóng wǒ qǐ shǒu zú ěr bí xuè
萨行时，若有众生来从我乞手足、耳鼻、血
ròu gǔ suǐ qī zǐ xiàng mǎ nǎi zhì wáng wèi rú shì yī qiè xī
肉、骨髓、妻子、象马乃至王位，如是一切悉
jiē néng shě bù shēng yī niàn yōu huǐ zhī xīn dàn wèi lì yì yī qiè
皆能舍，不生一念忧悔之心，但为利益一切
zhòng shēng bù qiú guǒ bào yǐ dà bēi wéi shǒu dà cí jiū jìng
众生，不求果报，以大悲为首，大慈究竟。’
shì wéi dì jiǔ wú xià liè xīn yòu zuò shì niàn sān shì suǒ yǒu yī qiè
是为第九无下劣心。又作是念：‘三世所有一切
zhū fó yī qiè fó fǎ yī qiè zhòng shēng yī qiè guó tǔ yī qiè
诸佛，一切佛法、一切众生、一切国土、一切
shì jiān yī qiè sān shì yī qiè xū kōng jiè yī qiè fǎ jiè yī qiè
世间、一切三世、一切虚空界、一切法界、一切
yǔ yán shī shè jiè yī qiè jì miè niè pán jiè rú shì yī qiè zhǒng zhǒng
语言施设界、一切寂灭涅槃界，如是一切种种
zhū fǎ wǒ dāng yǐ yī niàn xiāng yìng huì xī zhī xī jué xī jiàn xī
诸法，我当以一念相应慧，悉知悉觉，悉见悉
zhèng xī xiū xī duàn rán yú qí zhōng wú fēn bié lí fēn bié wú
证，悉修悉断，然于其中无分别、离分别、无
zhǒng zhǒng chā bié wú gōng dé wú jìng jiè fēi yǒu fēi wú fēi yī
种种差别、无功德、无境界、非有非无、非一
fēi èr yǐ bú èr zhì zhī yī qiè èr yǐ wú xiàng zhì zhī yī qiè xiàng
非二。以不二智知一切二，以无相智知一切相，
yǐ wú fēn bié zhì zhī yī qiè fēn bié yǐ wú yì zhì zhī yī qiè yì yǐ
以无分别智知一切分别，以无异智知一切异，以
wú chā bié zhì zhī yī qiè chā bié yǐ wú shì jiān zhì zhī yī qiè shì jiān
无差别智知一切差别，以无世间智知一切世间，
yǐ wú shì zhì zhī yī qiè shì yǐ wú zhòng shēng zhì zhī yī qiè zhòng
以无世智知一切世，以无众生智知一切众

[13] 丽本：成；永乐北藏本：我；龙藏本：成

shēng yǐ wú zhí zhuó zhì zhī yī qiè zhí zhuó yǐ wú zhù chù zhì zhī yī
生，以无执著智知一切执著，以无住处智知一
qiè zhù chù yǐ wú zá rǎn zhì zhī yī qiè zá rǎn yǐ wú jìn zhì zhī yī
切住处，以无杂染智知一切杂染，以无尽智知一
qiè jìn yǐ jiū jìng fǎ jiè zhì yú yī qiè shì jiè shì xiànshēn yǐ lí yán
切尽，以究竟法界智于一切世界示现身，以离言
yīn zhì shì bù kě shuōyán yīn yǐ yī zì xìng zhì rù yú wú zì xìng yǐ
音智示不可说言音，以一自性智入于无自性，以
yī jìng jiè zhì xiànzhǒngzhǒngjìng jiè zhī yī qiè fǎ bù kě shuō ér xiàn
一境界智现种种境界；知一切法不可说，而现
dà zì zài yánshuō zhèng yī qiè zhì dì wèijiàohuàtiáo fú yī qiè zhòng
大自在言说，证一切智地；为教化调伏一切众
shēng gù yú yī qiè shì jiān shì xiàn dà shéntōngbiànhuà shì wéi dì
生故，于一切世间示现大神通变化。’是为第
shí wú xià liè xīn fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà fā shí zhǒng wú
十无下劣心。佛子！是为菩萨摩诃萨发十种无
xià liè xīn ruò zhū pú sà ān zhù cǐ xīn zé dé yī qiè zuì shàng wú xià
下劣心。若诸菩萨安住此心，则得一切最上无下
liè fó fǎ
劣佛法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
“佛子！菩萨摩诃萨于阿耨多罗三藐三菩
tí yǒu shí zhǒng rú shānzēngshàng xīn hé děngwéi shí fó zǐ
提，有十种如山增上心。何等为十？佛子！
pú sà mó hē sà chángzuò yì qín xiū yī qiè zhì fǎ shì wéi dì yī rú
菩萨摩诃萨常作意勤修一切智法，是为第一如
shānzēngshàng xīn héngguān yī qiè fǎ běnxìngkōng wú suǒ dé shì wéi
山增上心。恒观一切法本性空无所得，是为
dì èr rú shānzēngshàng xīn yuàn yú wú liàng jié xíng pú sà xíng xiū yī
第二如山增上心。愿于无量劫行菩萨行，修一
qiè bái jìng fǎ yǐ zhù yī qiè bái jìng fǎ gù zhī jiàn rú lái wú liàng zhì
切白净法，以住一切白净法故，知见如来无量智
huì shì wéi dì sān rú shānzēngshàng xīn wèi qiú yī qiè fó fǎ gù
慧，是为第三如山增上心。为求一切佛法故，
děng xīn jìngfèngzhū shàn zhī shí wú yì xī qiú wú dào fǎ xīn wéi
等心敬奉诸善知识，无异希求，无盗法心，唯
shēngzūnzhòng wèi céngyǒu yì yī qiè suǒyǒu xī jiē néngshě shì
生尊重，未曾有意，一切所有悉皆能舍，是

wéi dì sì rú shānzēngshàng xīn ruò yǒuzhòngshēng mà rǔ huǐ bàng
为第四如山增上心。若有众生骂辱、毁谤、
dǎ bàng tú gē kǔ qí xíng tǐ nǎi zhì duànmìng rú shì děng shì
打棒、屠割，苦其形体，乃至断命，如是等事
xī jiē néngshòu zhōng bù yīn cǐ shēngdòngluàn xīn shēngchēn hài xīn
悉皆能受，终不因此生动乱心、生瞋害心，
yì bú tuì shě dà bēi hóng shì gèng lìng zēngzhǎng wú yǒu xiū xī hé yǐ
亦不退舍大悲弘誓，更令增长无有休息。何以
gù pú sà yú yī qiè fǎ rú shí chū lí shě chéng jiù gù zhèng dé
故？菩萨于一切法如实出离，舍成就故；证得
yī qiè zhū rú lái fǎ rěn rǔ róu hé yǐ zì zài gù shì wéi dì wǔ rú
一切诸如来法，忍辱柔和已自在故。是为第五如
shānzēngshàng xīn pú sà mó hē sà chéng jiù zēngshàng dà gōng dé
山增上心。菩萨摩诃萨成就增上大功德，
suǒ wèi tiānzēngshànggōng dé rén zēngshànggōng dé sè zēngshànggōng
所谓天增上功德、人增上功德、色增上功
dé lì zēngshànggōng dé juàn shǔ zēngshànggōng dé yù zēngshàng
德、力增上功德、眷属增上功德、欲增上
gōng dé wáng wèi zēngshànggōng dé zì zài zēngshànggōng dé fú
功德、王位增上功德、自在增上功德、福
dé zēngshànggōng dé zhì huì zēngshànggōng dé suī fù chéng jiù rú
德增上功德、智慧增上功德。虽复成就如
shì gōng dé zhōng bù yú cǐ ér shēng rǎn zhuó suǒ wèi bù zhuó wèi
是功德，终不于此而生染著，所谓不著味、
bù zhuó yù bù zhuó cái fù bù zhuójuàn shǔ dànshēnyào fǎ suí
不著欲、不著财富、不著眷属；但深乐法，随
fǎ qù suí fǎ zhù suí fǎ qù xiàng suí fǎ jiū jìng yǐ fǎ wéi yī
法去、随法住、随法趣向、随法究竟，以法为依、
yǐ fǎ wéi jiù yǐ fǎ wéi guī yǐ fǎ wéi shè shǒu hù fǎ ài yào
以法为救、以法为归、以法为舍，守护法、爱乐
fǎ xī qiú fǎ sī wéi fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà suī fù jù
法、希求法、思惟法。佛子！菩萨摩诃萨虽复具
shòuzhǒngzhǒng fǎ lè ér chángyuǎn lí zhòng mó jìng jiè hé yǐ gù
受种种法乐，而常远离众魔境界。何以故？
pú sà mó hē sà yú guò qù shì fā rú shì xīn wǒ dāng lìng yī qiè
菩萨摩诃萨于过去世发如是心：‘我当令一切

zhòngshēng jiē xī yǒng lí zhòng mó jìng jiè zhù fó jìng[14] gù shì wéi
众 生 皆悉永离 众 魔境界，住佛境[14]故。’ 是为
dì liù rú shānzēngshàng xīn pú sà mó hē sà wèi qiú ē nòuduō luó sān
第六如山 增 上 心。菩萨摩诃萨为求阿耨多罗三
miǎosān pú tí yǐ yú wú liàng ē sēng qí jié xíng pú sà dào jīng qín fèi
藐三菩提，已于无量阿僧祇劫行菩萨道精勤匪
xiè yóu wèi wǒ jīn shǐ fā ē nòuduō luó sān miǎosān pú tí xīn
懈，犹谓：‘我今始发阿耨多罗三藐三菩提心。’
xíng pú sà xíng yì bù jīng yì bú bù yì bú wèi suī néng yī niàn
行菩萨行，亦不惊、亦不怖、亦不畏。虽能一念
jí chéng ē nòuduō luó sān miǎosān pú tí rán wèi zhòngshēng gù yú
即 成 阿耨多罗三藐三菩提，然为 众 生 故，于
wú liàng jié xíng pú sà xíng wú yǒu xiū xī shì wéi dì qī rú shānzēng
无量劫行菩萨行无有休息，是为第七如山 增
shàng xīn pú sà mó hē sà zhī yī qiè zhòngshēngxìng bù hé shàn nán
上 心。菩萨摩诃萨知一切 众 生 性不和善，难
tiáonán dù bù néng zhī ēn bù néngbào ēn shì gù wèi qí fā dà
调难度，不能知恩，不能报恩，是故为其发大
shì yuàn yù lìng jiē dé xīn yì zì zài suǒ xíng wú ài shě lí è niàn
誓愿，欲令皆得心意自在，所行无碍，舍离恶念，
bù yú tā suǒ shēng zhū fán nǎo shì wéi dì bā rú shānzēngshàng xīn pú
不于他所生 诸烦恼，是为第八如山 增 上 心。菩
sà mó hē sà fù zuò shì niàn fēi tā lìng wǒ fā pú tí xīn yì bú
萨摩诃萨复作是念：‘非他令我发菩提心，亦不
dài rén zhù wǒ xiū xíng wǒ zì fā xīn jí zhū fó fǎ shì qī zì miǎn
待人助我修行。我自发心，集诸佛法，誓期自勉，
jìn wèi lái jié xíng pú sà dào chéng ē nòuduō luó sān miǎosān pú tí
尽未来劫行菩萨道，成 阿耨多罗三藐三菩提。
shì gù wǒ jīn xiū pú sà xíng dāng jìng zì xīn yì jìng tā xīn dāng zhī
是故我今修菩萨行，当净自心亦净他心，当知
zì jìng jiè yì zhī tā jìng jiè wǒ dāng xī yǔ sān shì zhū fó jìng jiè píng
自境界亦知他境界，我当悉与三世诸佛境界平
děng shì wéi dì jiǔ rú shānzēngshàng xīn pú sà mó hē sà zuò rú
等。’是为第九如山 增 上 心。菩萨摩诃萨作如
shì guān wú yǒu yī fǎ xiū pú sà xíng wú yǒu yī fǎ mǎn pú sà xíng
是观：‘无有一法修菩萨行，无有一法满菩萨行，

[14] 丽本：境界；永乐北藏本及龙藏本：境

wú yǒu yī fǎ jiàohuàtiáo fú yī qiè zhòngshēng wú yǒu yī fǎ gòngyǎng
无有一法教化调伏一切 众 生，无有一法 供 养
gōngjìng yī qiè zhū fó wú yǒu yī fǎ yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
恭 敬一切诸佛，无有一法于阿耨多罗三 藐 三菩
tí yǐ chéng jīn chéng dāngchéng wú yǒu yī fǎ yǐ shuō jīn
提已 成 、今 成 、 当 成，无有一法已说、今
shuō dāngshuō shuōzhě jí fǎ jù bù kě dé ér yì bù shě ē nòu
说、当 说，说者及法俱不可得，而亦不舍阿耨
duō luó sānmiǎosān pú tí yuàn hé yǐ gù pú sà qiú yī qiè fǎ
多罗三 藐 三菩提 愿。’何以故？菩萨求一切法
jiē wú suǒ dé rú shì chūshēng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì
皆无所得，如是出 生 阿耨多罗三 藐 三菩提。是
gù yú fǎ suī wú suǒ dé ér qín xiū xí zēngshàngshàn yè qīngjìng
故，于法虽无所得，而勤修习增 上 善业，清净
duì zhì zhì huì yuánmǎn niànniànzēngzhǎng yī qiè jù zú qí
对治，智慧 圆 满，念念增 长，一切具足。其
xīn yú cǐ bù jīng bú bù bú zuò shì niàn ruò yī qiè fǎ jiē xī jì
心于此不惊不怖，不作是念：‘若一切法皆悉寂
miè wǒ yǒu hé yì qiú yú wú shàng pú tí zhī dào shì wéi dì shí
灭，我有何义求于无 上 菩提之道？’是为第十
rú shānzēngshàng xīn fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà yú ē nòuduō
如山 增 上 心。佛子！是为菩萨摩诃萨于阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí shí zhǒng rú shānzēngshàng xīn ruò zhū pú sà ān
罗三 藐 三菩提十 种 如山 增 上 心。若诸菩萨安
zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà zhì shānwángzēngshàng xīn
住其 中，则得如来无 上 大智山 王 增 上 心。
fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng rù ē nòuduō luó
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 入阿耨多罗
sānmiǎosān pú tí rú hǎi zhì hé děngwéi shí suǒwèi rù yī qiè wú
三 藐 三菩提如海智。何 等 为十？所谓入一切无
liàngzhòngshēng jiè shì wéi dì yī rú hǎi zhì rù yī qiè shì jiè ér bù
量 众 生 界，是为第一如海智。入一切世界而不
qǐ fēn bié shì wéi dì èr rú hǎi zhì zhī yī qiè xū kōng jiè wú liàng wú
起分别，是为第二如海智。知一切虚空界无量无
ài pǔ rù shí fāng yī qiè chā bié shì jiè wǎng shì wéi dì sān rú hǎi
碍，普入十方一切差别世界 网，是为第三如海
zhì pú sà mó hē sà shàn rù fǎ jiè suǒwèi wú ài rù bú duàn
智。菩萨摩诃萨 善 入法界，所谓无碍入、不 断

rù bù cháng rù wú liàng rù bù shēng rù bú miè rù yī qiè
入、不常入、无量入、不生入、不灭入、一切

rù xī liǎo zhī gù shì wéi dì sì rú hǎi zhì pú sà mó hē sà yú
入，悉了知故，是为第四如海智。菩萨摩诃萨于

guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó pú sà fǎ shī shēngwén
过去、未来、现在诸佛、菩萨、法师、声闻、

dú jué jí yī qiè fán fū suǒ jí shàngēn yǐ jí xiàn jí dāng jí
独觉及一切凡夫所集善根已集、现集、当集，

sān shì zhū fó yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yǐ chéng jīn chéng
三世诸佛于阿耨多罗三藐三菩提已成、今成、

dāngchéngsuǒyǒushàngēn sān shì zhū fó shuō fǎ tiáo fú yī qiè zhòng
当成所有善根，三世诸佛说法调伏一切众

shēng yǐ shuō jīn shuō dāngshuōsuǒyǒushàngēn yú bǐ yī qiè jiē
生已说、今说、当说所有善根，于彼一切皆

xī liǎo zhī shēn xìn suí xǐ yuànyào xiū xí wú yǒuyàn zú shì wéi
悉了知，深信随喜，愿乐修习，无有厌足，是为

dì wǔ rú hǎi zhì pú sà mó hē sà yú niànniànzhōng rù guò qù shì bù
第五如海智。菩萨摩诃萨于念念中入过去世不

kě shuō jié yú yī jié zhōng huò bǎi yì fó chū shì huòqiān yì fó
可说劫，于一劫中，或百亿佛出世，或千亿佛

chū shì huò bǎiqiān yì fó chū shì huò wú shù huò wú liàng huò wú
出世，或百千亿佛出世，或无数、或无量、或无

biān huò wú děng huò bù kě shǔ huò bù kě chēng huò bù kě sī
边、或无等、或不可数、或不可称、或不可思、

huò bù kě liàng huò bù kě shuō huò bù kě shuō bù kě shuō chāoguò
或不可量、或不可说、或不可说不可说，超过

suànshǔzhū fó shì zūnchūxīng yú shì jí bǐ zhū fó dàochǎngzhòng huì
算数诸佛世尊出兴于世，及彼诸佛道场众会

shēngwén pú sà shuō fǎ tiáo fú yī qiè zhòngshēngshòumìngyán cù
声闻、菩萨说法调伏，一切众生寿命延促，

fǎ zhù jiǔ jìn rú shì yī qiè xī jiē míngjiàn rú yī jié yī qiè zhū
法住久近，如是一切悉皆明见；如一劫，一切诸

jié jiē yì rú shì qí wú fó jié suǒyǒuzhòngshēng yǒu yú ē nòuduō
劫皆亦如是。其无佛劫所有众生，有于阿耨多

luó sānmiǎosān pú tí zhòngzhǒngshàngēn yì xī liǎo zhī ruòyǒuzhòng
罗三藐三菩提种诸善根，亦悉了知；若有众

shēngshàngēnshú yǐ yú wèi lái shì dāng dé jiàn fó yì xī liǎo zhī
生善根熟已，于未来世当得见佛，亦悉了知。

rú shì guāncháguò qù shì bù kě shuō bù kě shuō jié xīn wú yàn zú
如是观察过去世不可说不可说劫，心无厌足，
shì wéi dì liù rú hǎi zhì pú sà mó hē sà rù wèi lái shì guāncháfēn
是为第六如海智。菩萨摩诃萨入未来世，观察分
bié yī qiè zhū jié wú liàng wú biān zhī hé jié yǒu fó hé jié wú fó
别一切诸劫无量无边，知何劫有佛，何劫无佛，
hé jié yǒu jǐ rú lái chū shì yī yī rú lái mínghào hé děng zhù hé
何劫有几如来出世，一一如来名号何等，住何
shì jiè shì jiè míng hé dù jǐ zhòngshēng shòumìng jǐ shí rú
世界，世界名何，度几众生，寿命几时。如
shì guāncháchá jìn wèi lái jì jiē xī liǎo zhī bù kě qióng jìn ér wú yàn
是观察，尽未来际皆悉了知，不可穷尽而无厌
zú shì wéi dì qī rú hǎi zhì pú sà mó hē sà rù xiàn zài shì guāncháchá
足，是为第七如海智。菩萨摩诃萨入现在世观察
sī wéi yú niànniànzhōng pǔ jiàn shí fāng wú biān pǐn lèi bù kě shuō shì
思惟，于念念中普见十方无边品类不可说世
jiè jiē yǒuzhū fó yú wú shàng pú tí yǐ chéng jīn chéng dāngchéng
界，皆有诸佛于无上菩提已成、今成、当成，
wǎng yì dàochǎng pú tí shù xià zuò jí xiángcǎo xiáng fú mó jūn
往诣道场菩提树下，坐吉祥草，降伏魔军，
chéng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí cóng cǐ qǐ yǐ rù yú chéng
成阿耨多罗三藐三菩提；从此起已，入于城
yì shēngtiāngōngdiàn shuōwēimiào fǎ zhuàn dà fǎ lún shì xiàn
邑，升天宫殿，说微妙法，转大法轮，示现
shéntōng tiáo fú zhòngshēng nǎi zhì fù zhǔ ē nòuduō luó sānmiǎosān
神通，调伏众生，乃至付嘱阿耨多罗三藐三
pú tí fǎ shě yú shòumìng rù bō niè pán rù niè pán yǐ jié
菩提法，舍于寿命，入般涅槃；入涅槃已，结
jí fǎ zàng lìng jiǔ zhù shì zhuāngyán fó tǎ zhǒngzhǒnggòngyǎng yì
集法藏令久住世，庄严佛塔种种供养。亦
jiàn bǐ shì jiè suǒ yǒuzhòngshēng zhí fó wén fǎ shòu chí fěngsòng
见彼世界所有众生，值佛闻法，受持讽诵，
yì niàn sī wéi zēngzhǎng huì jiě rú shì guāncháchá pǔ biàn shí fāng
忆念思惟，增长慧解。如是观察普遍十方，
ér yú fó fǎ wú yǒucuòmiù hé yǐ gù pú sà mó hē sà liǎo zhī zhū
而于佛法无有错谬。何以故？菩萨摩诃萨了知诸
fó jiē xī rú mèng ér néngwǎng yì yī qiè fó suǒgōngjìnggòngyǎng
佛皆悉如梦，而能往诣一切佛所恭敬供养。

pú sà ěr shí bù zhuó zì shēn bù zhuózhū fó bù zhuó shì jiè
菩萨尔时，不著自身、不著诸佛、不著世界、

bù zhuózhòng huì bù zhuóshuō fǎ bù zhuó jié shù rán jiàn fó wén
不著众会、不著说法、不著劫数，然见佛闻

fǎ guānchá shì jiè rù zhū jié shù wú yǒuyàn zú shì wéi dì bā
法，观察世界，入诸劫数，无有厌足，是为第八

rú hǎi zhì pú sà mó hē sà yú bù kě shuō bù kě shuō jié yī yī jié
如海智。菩萨摩诃萨于不可说不可说劫一一劫

zhōng gòngyǎnggōngjìng bù kě shuō bù kě shuō wú liàngzhū fó shì xiàn
中，供养恭敬不可说不可说无量诸佛，示现

zì shēnmò cǐ shēng bǐ yǐ chūguòsān jiè yī qiègòng jù ér wéigòng
自身殁此生彼，以出过三界一切供具而为供

yǎng bìng jí gòngyǎng pú sà shēngwén yī qiè dà zhòng yī yī
养，并及供养菩萨、声闻、一切大众；一一

rú lái bō niè pánhòu jiē yǐ wú shànggòng jù gòngyǎngshè lì jí
如来般涅槃后，皆以无上供具供养舍利，及

guǎngxíng huì shī mǎn zú zhòngshēng fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ bù
广行惠施满足众生。佛子！菩萨摩诃萨以不

kě sī yì xīn bù qiú bào xīn jiū jìng xīn ráo yì xīn yú bù kě
可思议心、不求报心、究竟心、饶益心，于不可

shuō bù kě shuō jié wèi ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí gù gòngyǎng
说不可说劫，为阿耨多罗三藐三菩提故，供养

zhū fó ráo yì zhòngshēng hù chízhèng fǎ kāi shì yǎnshuō shì
诸佛，饶益众生，护持正法，开示演说，是

wéi dì jiǔ rú hǎi zhì pú sà mó hē sà yú yī qiè fó suǒ yī qiè pú
为第九如海智。菩萨摩诃萨于一切佛所、一切菩

sà suǒ yī qiè fǎ shī suǒ yī xiàngzhuān qiú pú sà suǒshuō fǎ pú
萨所、一切法师所，一向专求菩萨所说法、菩

sà suǒxué fǎ pú sà suǒjiào fǎ pú sà xiū xíng fǎ pú sà qīngjìng
萨所学法、菩萨所教法、菩萨修行法、菩萨清净

fǎ pú sà chéngshú fǎ pú sà tiáo fú fǎ pú sà píngděng fǎ
法、菩萨成熟法、菩萨调伏法、菩萨平等法、

pú sà chū lí fǎ pú sà zǒng chí fǎ dé cǐ fǎ yǐ shòu chí dú sòng
菩萨出离法、菩萨总持法；得此法已，受持读诵，

fēn bié jiě shuō wú yǒuyàn zú lìng wú liàngzhòngshēng yú fó fǎ zhōng
分别解说，无有厌足；令无量众生，于佛法中，

fā yī qiè zhì xiāngyìng xīn rù zhēn shí xiàng yú ē nòuduō luó sānmiǎo
发一切智相应心，入真实相，于阿耨多罗三藐

sān pú tí dé bú tuì zhuǎn pú sà rú shì yú bù kě shuō bù kě shuō jié
三菩提得不退转。菩萨如是于不可说不可说劫

wú yǒuyàn zú shì wéi dì shí rú hǎi zhì fó zǐ shì wéi pú sà mó
无有厌足，是为第十如海智。佛子！是为菩萨摩

hē sà shí zhǒng rù ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí rú hǎi zhì ruò zhū
诃萨十种入阿耨多罗三藐三菩提如海智。若诸

pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng dà zhì huì hǎi
菩萨安住此法，则得一切诸佛无上大智慧海。

fó zǐ pú sà mó hē sà yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
“佛子！菩萨摩诃萨于阿耨多罗三藐三菩

tí yǒu shí zhǒng rú bǎozhù hé děngwéi shí fó zǐ pú sà mó
提，有十种如宝住。何等为十？佛子！菩萨摩

hē sà xī néngwǎng yì wú shù shì jiè zhū rú lái suǒ zhān jìn dǐng lǐ
诃萨悉能往诣无数世界诸如来所，瞻觐顶礼，

chéng shì gòngyǎng shì wéi dì yī rú bǎozhù yú bù sī yì zhū rú lái
承事供养，是为第一如宝住。于不思议诸如来

suǒ tīngwénzhèng fǎ shòu chí yì niàn bú lìngwàng shī fēn bié sī
所，听闻正法，受持忆念，不令忘失，分别思

wéi jué huì zēngzhǎng rú shì suǒ zuò chōngmǎn shí fāng shì wéi dì
惟，觉慧增长，如是所作充满十方，是为第

èr rú bǎozhù yú cǐ chàmò yú chùxiànshēng ér yú fó fǎ wú
二如宝住。于此刹歿，余处现生，而于佛法无

suǒ mí huò shì wéi dì sān rú bǎozhù zhī cóng yī fǎ chū yī qiè fǎ
所迷惑，是为第三如宝住。知从一法出一切法，

ér néng gè gè fēn bié yǎnshuō yǐ yī qiè fǎ zhǒngzhǒng yì jiū jìng jiē
而能各各分别演说，以一切法种种义究竟皆

shì yī yì gù shì wéi dì sì rú bǎozhù zhī yàn lí fánnǎo zhī zhǐ
是一义故，是为第四如宝住。知厌离烦恼，知止

xī fánnǎo zhī fáng hù fánnǎo zhī chúduànfánnǎo xiū pú sà xíng
息烦恼，知防护烦恼，知除断烦恼，修菩萨行

bú zhèng shí jì jiū jìng dào yú shí jì bǐ àn fāngbiànshànqiǎo shàn
不证实际，究竟到于实际彼岸，方便善巧，善

xué suǒ xué lìngwǎng xī yuànxíng jiē dé chéngmǎn shēn bù pí juàn
学所学，令往昔愿行皆得成满，身不疲倦，

shì wéi dì wǔ rú bǎozhù zhī yī qiè zhòngshēng xīn suǒ fēn bié jiē wú
是为第五如宝住。知一切众生心所分别皆无

chùsuǒ ér yì shuōyǒuzhǒngzhǒngfāngchù suī wú fēn bié wú suǒzào
处所，而亦说有种种方处；虽无分别、无所造

zuò wèi yù tiáo fú yī qiè zhòngshēng ér yǒu xiū xíng ér yǒu suǒ zuò
作，为欲调伏一切众生而有修行、而有所作，

shì wéi dì liù rú bǎozhù zhī yī qiè fǎ jiē tóng yī xìng suǒ wèi wú xìng
是为第六如宝住。知一切法皆同一性，所谓无性，

wú zhǒngzhǒngxìng wú wú liàngxìng wú kě suàn shǔ xìng wú kě chēng
无种种性，无无量性，无可算数性，无可称

liàngxìng wú sè wú xiàng ruò yī ruò duō jiē bù kě dé ér jué dìng
量性，无色无相，若一若多皆不可得，而决定

liǎo zhī cǐ shì zhū fó fǎ cǐ shì pú sà fǎ cǐ shì dú jué fǎ cǐ
了知此是诸佛法、此是菩萨法、此是独觉法、此

shì shēngwén fǎ cǐ shì fán fū fǎ cǐ shì shàn fǎ cǐ shì bú shàn
是声闻法、此是凡夫法、此是善法、此是不善

fǎ cǐ shì shì jiān fǎ cǐ shì chū shì jiān fǎ cǐ shì guò shī fǎ
法、此是世间法、此是出世间法、此是过失法、

cǐ shì wú guò shī fǎ cǐ shì yǒu lòu fǎ cǐ shì wú lòu fǎ nǎi zhì
此是无过失法、此是有漏法、此是无漏法，乃至

cǐ shì yǒuwéi fǎ cǐ shì wú wéi fǎ shì wéi dì qī rú bǎozhù pú
此是有为法、此是无为法，是为第七如宝住。菩

sà mó hē sà qiú fó bù kě dé qiú pú sà bù kě dé qiú fǎ bù kě
萨摩诃萨求佛不可得、求菩萨不可得、求法不可

dé qiú zhòngshēng bù kě dé ér yì bù shě tiáo fú zhòngshēng lìng yú
得、求众生不可得，而亦不舍调伏众生令于

zhū fǎ chéngzhèng jué yuàn hé yǐ gù pú sà mó hē sà shànqiǎo
诸法成正觉愿。何以故？菩萨摩诃萨善巧

guānchá zhī yī qiè zhòngshēng fēn bié zhī yī qiè zhòngshēng jìng jiè
观察，知一切众生分别，知一切众生境界，

fāngbiànhuàdǎo lìng dé niè pán wèi yù mǎn zú huàzhòngshēngyuàn chì
方便化导令得涅槃；为欲满足化众生愿，炽

rán xiū xíng pú sà xíng gù shì wéi dì bā rú bǎozhù pú sà mó hē sà
然修行菩萨行故。是为第八如宝住。菩萨摩诃萨

zhī shànqiǎoshuō fǎ shì xiàn niè pán wèi dù zhòngshēng suǒ yǒufāngbiàn
知善巧说法、示现涅槃，为度众生所有方便，

yī qiè jiē shì xīn xiǎngjiàn lì fēi shì diāndǎo yì fēi xū kuáng hé
一切皆是心想建立，非是颠倒，亦非虚诳。何

yǐ gù pú sà liǎo zhī yī qiè zhū fǎ sān shì píngděng rú rú bú dòng
以故？菩萨了知一切诸法三世平等、如如不动、

shí jì wú zhù bú jiànyǒu yī zhòngshēng yǐ shòuhuà jīn shòuhuà
实际无住，不见有一众生已受化、今受化、

dāngshòuhuà yì zì liǎo zhī wú suǒ xiū xíng wú yǒushǎo fǎ ruòshēngruò
当受化，亦自了知无所修行，无有少法若生若

miè ér kě dé zhě ér yī yú yī qiè fǎ lìng suǒyuàn bù kōng shì wéi
灭而可得者，而依于一切法，令所愿不空。是为

dì jiǔ rú bǎozhù pú sà mó hē sà yú bù sī yì wú liàngzhū fó yī
第九如宝住。菩萨摩诃萨于不思议无量诸佛一

yī fó suǒ wén bù kě shuō bù kě shuōshòu jì fǎ mínghào gè yì
一佛所，闻不可说不可说授记法，名号各异，

jié shù bù tóng cóng yú yī jié nǎi zhì bù kě shuō bù kě shuō jié cháng
劫数不同；从于一劫乃至不可说不可说劫常

rú shì wén wén yǐ xiū xíng bù jīng bú bù bù mí bú huò zhī rú
如是闻，闻已修行，不惊不怖，不迷不惑，知如

lái zhì bù sī yì gù rú lái shòu jì yán wú èr gù zì shēnhèngyuàn
来智不思议故，如来授记言无二故，自身行愿

shū shèng lì gù suí yìngshòuhuà lìng chéng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú
殊胜力故，随应受化令成阿耨多罗三藐三菩

tí mǎnděng fǎ jiè yī qiè yuàn gù shì wéi dì shí rú bǎozhù fó zǐ
提满等法界一切愿故，是为第十如宝住。佛子！

shì wéi pú sà mó hē sà yú ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shí zhǒng
是为菩萨摩诃萨于阿耨多罗三藐三菩提十种

rú bǎozhù ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé zhū fó wú shàng dà
如宝住。若诸菩萨安住此法，则得诸佛无上大

zhì huì bǎo
智慧宝。

fó zǐ pú sà mó hē sà fā shí zhǒng rú jīn gāng dà shèng
“佛子！菩萨摩诃萨发十种如金刚大乘

shì yuàn xīn hé děngwéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà zuò rú shì
誓愿心。何等为十？佛子！菩萨摩诃萨作如是

niàn yī qiè zhū fǎ wú yǒubiān jì bù kě qióng jìn wǒ dāng
念：‘一切诸法，无有边际，不可穷尽。我当

yǐ jìn sān shì zhì pǔ jiē jué liǎo wú yǒu yí yú shì wéi dì yī
以尽三世智，普皆觉了，无有遗余。’是为第一

rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn
如金刚大乘誓愿心。菩萨摩诃萨又作是念：

yú yī máoduānchùyǒu wú liàng wú biānzhòngshēng hé kuàng yī qiè
‘于一毛端处有无量无边众生，何况一切

fǎ jiè wǒ dāng jiē yǐ wú shàng niè pán ér miè dù zhī shì wéi dì
法界！我当皆以无上涅槃而灭度之。’是为第

èr rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn
二如金刚大乘誓愿心。菩萨摩诃萨又作是念：

shí fāng shì jiè wú liàng wú biān wú yǒu qí xiàn bù kě qióng jìn
‘十方世界，无量无边，无有齐限，不可穷尽。

wǒ dāng yǐ zhū fó guó tǔ zuì shàng zhuāngyán zhuāngyán rú shì yī qiè
我当以诸佛国土最上庄严，庄严如是一切

shì jiè suǒ yǒu zhuāngyán jiē xī zhēn shí shì wéi dì sān rú jīn gāng
世界，所有庄严皆悉真实。’是为第三如金刚

dà shèng shì yuàn xīn pú sà mó hē sà yòu zuò shì niàn yī qiè zhòng
大乘誓愿心。菩萨摩诃萨又作是念：‘一切众

shēng wú liàng wú biān wú yǒu qí xiàn bù kě qióng jìn wǒ dāng
生，无量无边，无有齐限，不可穷尽。我当

yǐ yī qiè shàngēn huí xiàng yú bǐ wú shàng zhì guāng zhào[yào] yú
以一切善根，回向于彼无上智光，照耀[15]于

bǐ shì wéi dì sì rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn pú sà mó hē
彼。’是为第四如金刚大乘誓愿心。菩萨摩诃

sà yòu zuò shì niàn yī qiè zhū fó wú liàng wú biān wú yǒu qí xiàn
萨又作是念：‘一切诸佛，无量无边，无有齐限，

bù kě qióng jìn wǒ dāng yǐ suǒ zhòng shàngēn huí xiàng gòng yǎng xī lìng
不可穷尽。我当以所种善根回向供养，悉令

zhōu biàn wú suǒ quē shǎo rán hòu wǒ dāng chéng ē nòu duō luó sān miǎo
周遍，无所阙少，然后我当成阿耨多罗三藐

sān pú tí shì wéi dì wǔ rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn fó zǐ
三菩提。’是为第五如金刚大乘誓愿心。佛子！

pú sà mó hē sà jiàn yī qiè fó wén suǒ shuō fǎ shēng dà huān xǐ bù
菩萨摩诃萨见一切佛，闻所说法生大欢喜，不

zhuó zì shēn bù zhuó fó shēn jiě rú lái shēn fēi shí fēi xū fēi yǒu
著自身，不著佛身，解如来身非实非虚、非有

fēi wú fēi xìng fēi wú xìng fēi sè fēi wú sè fēi xiàng fēi wú xiàng
非无、非性非无性、非色非无色、非相非无相、

fēi shēng fēi miè shí wú suǒ yǒu yì bú huài yǒu hé yǐ gù bù
非生非灭，实无所有，亦不坏有。何以故？不

kě yǐ yī qiè xìng xiàng ér qǔ zhuó gù shì wéi dì liù rú jīn gāng dà
可以一切性相而取著故。是为第六如金刚大

shèng shì yuàn xīn fó zǐ pú sà mó hē sà huò bèi[16] zhòng shēng hē
乘誓愿心。佛子！菩萨摩诃萨，或被[16]众生诃

---

15 丽本：曜；永乐北藏本及龙藏本：耀

16 丽本：有；永乐北藏本及龙藏本：被

mà huǐ zǐ zhuā dǎ chǔ tà huò jié shǒu zú huò gē ěr bí huòtiāo
骂毁訾、挝打楚挞，或截手足，或割耳鼻，或挑
qí mù huò jí qí tóu rú shì yī qiè jiē néngrěnshòu zhōng bù yīn
其目，或级其头；如是一切皆能忍受，终不因
cǐ shēng huì hài xīn yú bù kě shuō bù kě shuō wú yāngshù jié xiū pú
此生恚害心。于不可说不可说无央数劫修菩
sà xíng shèshòuzhòngshēnghéng wú fèi shě hé yǐ gù pú sà mó
萨行，摄受众生恒无废舍。何以故？菩萨摩
hē sà yǐ shànguānchá yī qiè zhū fǎ wú yǒu èr xiàng xīn bú dòngluàn
诃萨已善观察一切诸法无有二相，心不动乱，
néngshě zì shēnrěn qí kǔ gù shì wéi dì qī rú jīn gāng dà shèng shì
能舍自身忍其苦故。是为第七如金刚大乘誓
yuàn xīn fó zǐ pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn wèi lái shì jié
愿心。佛子！菩萨摩诃萨又作是念：‘未来世劫，
wú liàng wú biān wú yǒu qí xiàn bù kě qióng jìn wǒ dāng jìn bǐ jié
无量无边，无有齐限，不可穷尽。我当尽彼劫，
yú yī shì jiè xíng pú sà dàojiàohuàzhòngshēng rú yī shì jiè jìn
于一世界，行菩萨道教化众生；如一世界，尽
fǎ jiè xū kōng jiè yī qiè shì jiè xī yì rú shì ér xīn bù jīng
法界、虚空界、一切世界悉亦如是，而心不惊、
bú bù bú wèi hé yǐ gù wéi pú sà dào fǎ yīng rú shì wèi yī
不怖、不畏。何以故？为菩萨道法应如是，为一
qiè zhòngshēng ér xiū xíng gù shì wéi dì bā rú jīn gāng dà shèng shì
切众生而修行故。’是为第八如金刚大乘誓
yuàn xīn fó zǐ pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn ē nòuduō luó
愿心。佛子！菩萨摩诃萨又作是念：‘阿耨多罗
sānmiǎosān pú tí yǐ xīn wéiběn xīn ruò qīngjìng zé néngyuánmǎn yī
三藐三菩提以心为本，心若清净，则能圆满一
qiè shàngēn yú fó pú tí bì dé zì zài yù chéng ē nòuduō luó sān
切善根，于佛菩提必得自在，欲成阿耨多罗三
miǎosān pú tí suí yì jí chéng ruò yù chúduàn yī qiè qǔ yuán zhù
藐三菩提随意即成。若欲除断一切取缘，住
yī xiàngdào wǒ yì néng dé ér wǒ bú duàn wèi yù jiū jìng fó pú
一向道，我亦能得，而我不断，为欲究竟佛菩
tí gù yì bù jí zhèng wú shàng pú tí hé yǐ gù wèimǎnběn
提故，亦不即证无上菩提。何以故？为满本
yuàn jìn yī qiè shì jiè xíng pú sà xínghuàzhòngshēng gù shì wéi dì
愿，尽一切世界行菩萨行化众生故。’是为第

jiǔ rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn fó zǐ pú sà mó hē sà zhī
九如金刚大乘誓愿心。佛子！菩萨摩诃萨知

fó bù kě dé pú tí bù kě dé pú sà bù kě dé yī qiè fǎ bù
佛不可得、菩提不可得、菩萨不可得、一切法不

kě dé zhòngshēng bù kě dé xīn bù kě dé xíng bù kě dé guò
可得、众生不可得、心不可得、行不可得、过

qù bù kě dé wèi lái bù kě dé xiàn zài bù kě dé yī qiè shì jiān
去不可得、未来不可得、现在不可得、一切世间

bù kě dé yǒu wéi wú wéi bù kě dé pú sà rú shì jì jìng zhù shèn
不可得、有为无为不可得。菩萨如是寂静住、甚

shēn zhù jì miè zhù wú zhēng zhù wú yán zhù wú èr zhù wú
深住、寂灭住、无诤住、无言住、无二住、无

děng zhù zì xìng zhù rú lǐ zhù jiě tuō zhù niè pán zhù shí jì
等住、自性住、如理住、解脱住、涅槃住、实际

zhù ér yì bù shě yī qiè dà yuàn bù shě sà pó rě xīn bù shě pú
住，而亦不舍一切大愿，不舍萨婆若心，不舍菩

sà xíng bù shě jiào huà zhòngshēng bù shě zhū bō luó mì bù shě tiáo
萨行，不舍教化众生，不舍诸波罗蜜，不舍调

fú zhòngshēng bù shě chéng shì zhū fó bù shě yǎnshuō zhū fǎ bù
伏众生，不舍承事诸佛，不舍演说诸法，不

shě zhuāngyán shì jiè hé yǐ gù pú sà mó hē sà fā dà yuàn gù
舍庄严世界。何以故？菩萨摩诃萨发大愿故，

suī fù liǎo dá yī qiè fǎ xiàng dà cí bēi xīn zhuǎngèngzēngzhǎng wú
虽复了达一切法相，大慈悲心转更增长，无

liànggōng dé jiē jù xiū xíng yú zhūzhòngshēng xīn bù shě lí hé yǐ gù
量功德皆具修行，于诸众生心不舍离。何以故？

yī qiè zhū fǎ jiē wú suǒ yǒu fán fū yú mí bù zhī bù jué wǒ dāng
‘一切诸法皆无所有，凡夫愚迷不知不觉，我当

lìng bǐ xī dé kāi wù yú zhū fǎ xìng fēn míngzhàoliǎo hé yǐ gù
令彼悉得开悟，于诸法性分明照了。’何以故？

yī qiè zhū fó ān zhù jì miè ér yǐ dà bēi xīn yú zhū shì jiānshuō
‘一切诸佛安住寂灭，而以大悲心，于诸世间说

fǎ jiàohuàcéng wú xiū xī wǒ jīn yún hé ér shě dà bēi yòu wǒ xiān
法教化曾无休息。我今云何而舍大悲？又我先

fā guǎng dà shì yuàn xīn fā jué dìng lì yì yī qiè zhòngshēng xīn fā
发广大誓愿心，发决定利益一切众生心，发

jī jí yī qiè shàngēn xīn fā ān zhù shànqiǎo huí xiàng xīn fā chū
积集一切善根心，发安住善巧回向心，发出

shēngshènshēn zhì huì xīn fā hánshòu yī qiè zhòngshēng xīn fā yú yī
生 甚深智慧心，发含受一切 众 生 心，发于一
qiè zhòngshēngpíngděng xīn zuòzhēn shí yǔ bù xū kuáng yǔ yuàn
切 众 生 平 等心；作真实语、不虚 诳 语，愿
yǔ yī qiè zhòngshēng wú shàng dà fǎ yuàn bú duàn yī qiè zhū fó zhǒng
与一切 众 生 无 上 大法，愿不 断 一切诸佛 种
xìng jīn[17] yī qiè zhòngshēng wèi dé jiě tuō wèi chéngzhèng jué wèi
性。今[17]一切 众 生 未得解脱、未 成 正 觉、未
jù fó fǎ dà yuànwèimǎn yún hé ér yù shě lí dà bēi shì wéi
具佛法，大 愿未满，云何而欲舍离大悲？’是为
dì shí rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn fó zǐ shì wéi pú sà mó
第十如金 刚大 乘 誓 愿心。佛子！是为菩萨摩
hē sà fā shí zhǒng rú jīn gāng dà shèng shì yuàn xīn ruò zhū pú sà ān
诃萨发十 种 如金 刚大 乘 誓 愿心。若诸菩萨安
zhù cǐ fǎ zé dé rú lái jīn gāngxìng wú shàng dà shéntōng zhì
住此法，则得如来金 刚性无 上 大神 通智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng dà fā qǐ hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 大发起。何 等
wéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà zuò rú shì niàn wǒ dānggòng
为十？佛子！菩萨摩诃萨作如是念：‘我 当 供
yǎnggōngjìng yī qiè zhū fó shì wéi dì yī dà fā qǐ yòuzuò shì
养 恭 敬一切诸佛。’是为第一大发起。又作是
niàn wǒ dāngzhǎngyǎng yī qiè pú sà suǒyǒushàngēn shì wéi
念：‘我 当 长 养一切菩萨所有善 根。’是为
dì èr dà fā qǐ yòuzuò shì niàn wǒ dāng yú yī qiè rú lái bō niè
第二大发起。又作是念：‘我 当 于一切如来般涅
pánhòu zhuāngyán fó tǎ yǐ yī qiè huā yī qiè mán yī qiè xiāng
槃后，庄 严佛塔，以一切华、一切鬘、一切 香 、
yī qiè tú xiāng yī qiè mò xiāng yī qiè yī yī qiè gài yī qiè
一切涂 香 、一切末 香 、一切衣、一切盖、一切
chuáng yī qiè fān ér gòngyǎng zhī shòu chí shǒu hù bǐ fó zhèng fǎ ’
幢 、一切幡而 供 养 之，受 持 守 护彼佛 正 法。’
shì wéi dì sān dà fā qǐ yòuzuò shì niàn wǒ dāngjiàohuàtiáo fú yī
是为第三大发起。又作是念：‘我 当 教化调伏一
qiè zhòngshēng lìng dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí shì wéi dì
切 众 生，令得阿耨多罗三 藐 三菩提。’是为第

[17] 丽本：令；永乐北藏本及龙藏本：今

sì dà fā qǐ yòuzuò shì niàn wǒ dāng yǐ zhū fó guó tǔ wú shàng
四大发起。又作是念：‘我当以诸佛国土无上

zhuāngyán ér yǐ zhuāngyán yī qiè shì jiè shì wéi dì wǔ dà fā
庄严，而以庄严一切世界。’是为第五大发

qǐ yòuzuò shì niàn wǒ dāng fā dà bēi xīn wèi yī zhòngshēng
起。又作是念：‘我当发大悲心，为一众生，

yú yī qiè shì jiè yī yī gè jìn wèi lái jì jié xíng pú sà xíng rú wèi
于一切世界，一一各尽未来际劫行菩萨行；如为

yī zhòngshēng wèi yī qiè zhòngshēng xī yì rú shì jiē lìng dé fó wú
一众生，为一切众生悉亦如是，皆令得佛无

shàng pú tí nǎi zhì bù shēng yī niàn pí xiè shì wéi dì liù dà fā
上菩提，乃至不生一念疲懈。’是为第六大发

qǐ yòuzuò shì niàn bǐ zhū rú lái wú liàng wú biān wǒ dāng yú
起。又作是念：‘彼诸如来无量无边，我当于

yī rú lái suǒ jīng bù sī yì jié gōngjìng gòngyǎng rú yú yī rú lái
一如来所，经不思议劫恭敬供养；如于一如来，

yú yī qiè rú lái xī yì rú shì shì wéi dì qī dà fā qǐ pú sà
于一切如来悉亦如是。’是为第七大发起。菩萨

mó hē sà yòuzuò shì niàn bǐ zhū rú lái miè dù zhī hòu wǒ dāngwèi
摩诃萨又作是念：‘彼诸如来灭度之后，我当为

yī yī rú lái suǒyǒu shè lì gè qǐ bǎo tǎ qí liànggāoguǎng yǔ bù kě
一一如来所有舍利各起宝塔，其量高广与不可

shuōzhū shì jiè děng zào fó xíngxiàng yì fù rú shì yú bù kě sī yì
说诸世界等；造佛形像亦复如是，于不可思议

jié yǐ yī qiè bǎochuáng fān gài xiānghuā yī fú ér wéigòngyǎng
劫以一切宝幢、幡盖、香华、衣服而为供养，

bù shēng yī niànyànjuàn zhī xīn wèi chéng jiù fó fǎ gù wèigòngyǎng
不生一念厌倦之心。为成就佛法故，为供养

zhū fó gù wèijiàohuàzhòngshēng gù wèi hù chízhèng fǎ kāi shì yǎn
诸佛故，为教化众生故，为护持正法开示演

shuō gù shì wéi dì bā dà fā qǐ pú sà mó hē sà yòuzuò shì niàn
说故。’是为第八大发起。菩萨摩诃萨又作是念：

wǒ dāng yǐ cǐ shàngēnchéng wú shàng pú tí dé rù yī qiè zhū rú
‘我当以此善根成无上菩提，得入一切诸如

lái dì yǔ yī qiè rú lái tǐ xìngpíngděng shì wéi dì jiǔ dà fā qǐ
来地，与一切如来体性平等。’是为第九大发起。

pú sà mó hē sà fù zuò shì niàn wǒ dāngchéngzhèng jué yǐ yú
菩萨摩诃萨复作是念：‘我当成正觉已，于

yī qiè shì jiè bù kě shuō jié yǎnshuōzhèng fǎ shì xiàn bù kě sī yì
一切世界不可说劫，演说正法，示现不可思议

zì zài shéntōng shēn yǔ jí yì bù shēng pí juàn bù lí zhèng fǎ
自在神通，身、语及意不生疲倦，不离正法。

yǐ fó lì suǒ chí gù wèi yī qiè zhòngshēng qín xíng dà yuàn gù dà cí
以佛力所持故，为一切众生勤行大愿故，大慈

wéishǒu gù dà bēi jiū jìng gù dá wú xiàng fǎ gù zhùzhēn shí yǔ
为首故，大悲究竟故，达无相法故，住真实语

gù zhèng yī qiè fǎ jiē jì miè gù zhī yī qiè zhòngshēng xī bù kě
故，证一切法皆寂灭故；知一切众生悉不可

dé ér yì bù wéi zhū yè suǒ zuò gù yǔ sān shì fó tóng yī tǐ gù zhōu
得而亦不违诸业所作故，与三世佛同一体故，周

biàn fǎ jiè xū kōng jiè gù tōng dá zhū fǎ wú xiàng gù chéng jiù
遍法界、虚空界故，通达诸法无相故，成就

bù shēng bú miè gù jù zú yī qiè fó fǎ gù yǐ dà yuàn lì tiáo fú
不生不灭故，具足一切佛法故，以大愿力调伏

zhòngshēng zuò dà fó shì wú yǒu xiū xī shì wéi dì shí dà fā qǐ
众生，作大佛事无有休息。’是为第十大发起。

fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng dà fā qǐ ruò zhū pú sà
佛子！是为菩萨摩诃萨十种大发起。若诸菩萨

ān zhù cǐ fǎ zé bú duàn pú sà xíng jù zú rú lái wú shàng dà
安住此法，则不断菩萨行，具足如来无上大

zhì
智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jiū jìng dà shì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种究竟大事。何

děngwéi shí suǒ wèigōngjìnggòngyǎng yī qiè rú lái jiū jìng dà shì
等为十？所谓恭敬供养一切如来究竟大事；

suí suǒniànzhòngshēng xī néng jiù hù jiū jìng dà shì zhuān qiú yī qiè
随所念众生悉能救护究竟大事；专求一切

fó fǎ jiū jìng dà shì jī jí yī qiè shàngēn jiū jìng dà shì sī wéi yī
佛法究竟大事；积集一切善根究竟大事；思惟一

qiè fó fǎ jiū jìng dà shì mǎn zú yī qiè shì yuàn jiū jìng dà shì chéng
切佛法究竟大事；满足一切誓愿究竟大事；成

jiù yī qiè pú sà xíng jiū jìng dà shì fèng shì yī qiè shàn zhī shí jiū jìng
就一切菩萨行究竟大事；奉事一切善知识究竟

dà shì wǎng yì yī qiè shì jiè zhū rú lái suǒ jiū jìng dà shì wén chí yī
大事；往诣一切世界诸如来所究竟大事；闻持一

qiè zhū fó zhèng fǎ jiū jìng dà shì shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ
切诸佛正法究竟大事。是为十。若诸菩萨安住此
fǎ zé dé ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí dà zhì huì jiū jìng shì
法，则得阿耨多罗三藐三菩提大智慧究竟事。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bú huài xìn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种不坏信。何等
wéi shí suǒ wèi yú yī qiè fó bú huài xìn yú yī qiè fó fǎ bú huài
为十？所谓于一切佛不坏信；于一切佛法不坏
xìn yú yī qiè shèngsēng bú huài xìn yú yī qiè pú sà bú huài xìn
信；于一切圣僧不坏信；于一切菩萨不坏信；
yú yī qiè shàn zhī shí bú huài xìn yú yī qiè zhòngshēng bú huài xìn
于一切善知识不坏信；于一切众生不坏信；
yú yī qiè pú sà dà yuàn bú huài xìn yú yī qiè pú sà xíng bú huài xìn
于一切菩萨大愿不坏信；于一切菩萨行不坏信；
yú gōngjìng gòngyǎng yī qiè zhū fó bú huài xìn yú pú sà qiǎo mì fāng
于恭敬供养一切诸佛不坏信；于菩萨巧密方
biànjiāohuàtiáo fú yī qiè zhòngshēng bú huài xìn shì wéi shí ruò zhū pú
便教化调伏一切众生不坏信。是为十。若诸菩
sà ān zhù cǐ fǎ zé dé zhū fó wú shàng dà zhì huì bú huài xìn
萨安住此法，则得诸佛无上大智慧不坏信。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng dé shòu jì hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种得授记。何
děng wéi shí suǒ wèi nèi yǒushènshēn jiě dé shòu jì néng suí shùn qǐ
等为十？所谓内有甚深解得授记；能随顺起
pú sà zhūshàngēn dé shòu jì xiū guǎng dà xíng dé shòu jì xiànqián dé
菩萨诸善根得授记；修广大行得授记；现前得
shòu jì bú xiànqián dé shòu jì yīn zì xīn zhèng pú tí dé shòu jì
授记；不现前得授记；因自心证菩提得授记；
chéng jiù rěn dé shòu jì jiàohuàtiáo fú zhòngshēng dé shòu jì jiū jìng
成就忍得授记；教化调伏众生得授记；究竟
yī qiè jié shù dé shòu jì yī qiè pú sà xíng zì zài dé shòu jì shì wéi
一切劫数得授记；一切菩萨行自在得授记。是为
shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé yú yī qiè zhū fó suǒ ér dé shòu
十。若诸菩萨安住此法，则于一切诸佛所而得授
jì
记。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshàngēn huí xiàng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种善根回向，

pú sà yóu cǐ néng yǐ yī qiè shàngēn xī jiē huí xiàng hé děng wéi shí
菩萨由此能以一切善根悉皆回向。何等为十？

suǒ wèi yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí yuàn rú shì chéng jiù mò bié
所谓以我善根同善知识愿，如是成就，莫别

chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí xīn rú shì chéng jiù mò
成就；以我善根同善知识心，如是成就，莫

bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí xíng rú shì chéng jiù
别成就；以我善根同善知识行，如是成就，

mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí shàngēn rú shì chéng
莫别成就；以我善根同善知识善根，如是成

jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí píngděng rú
就，莫别成就；以我善根同善知识平等，如

shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí niàn
是成就，莫别成就；以我善根同善知识念，

rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī shí qīng
如是成就，莫别成就；以我善根同善知识清

jìng rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóngshàn zhī
净，如是成就，莫别成就；以我善根同善知

shí suǒ zhù rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàngēntóng
识所住，如是成就，莫别成就；以我善根同

shàn zhī shí chéngmǎn rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù yǐ wǒ shàn
善知识成满，如是成就，莫别成就；以我善

gēntóngshàn zhī shí bú huài rú shì chéng jiù mò bié chéng jiù shì
根同善知识不坏，如是成就，莫别成就。是

wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wú shàngshàngēn huí
为十。若诸菩萨安住此法，则得无上善根回

xiàng
向。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng dé zhì huì hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种得智慧。何等

wéi shí suǒ wèi yú shī zì zài dé zhì huì shēn jiě yī qiè fó fǎ dé
为十？所谓于施自在得智慧；深解一切佛法得

zhì huì rù rú lái wú biān zhì dé zhì huì yú yī qiè wèn dá zhōngnéng
智慧；入如来无边智得智慧；于一切问答中能

duàn yí dé zhì huì rù yú zhì zhě yì dé zhì huì shēn jiě yī qiè rú
断疑得智慧；入于智者义得智慧；深解一切如

lái yú yī qiè fó fǎ zhōngyán yīn shànqiǎo dé zhì huì shēn jiě yú zhū
来于一切佛法中言音善巧得智慧；深解于诸

fó suǒzhòngshǎoshàngēn bì néngmǎn zú yī qiè bái jìng fǎ huò rú lái
佛所种少善根必能满足一切白净法获如来

wú liàng zhì dé zhì huì chéng jiù pú sà bù sī yì zhù dé zhì huì yú
无量智得智慧；成就菩萨不思议住得智慧；于

yī niànzhōng xī néngwǎng yì bù kě shuō fó chà dé zhì huì jué yī qiè
一念中悉能往诣不可说佛刹得智慧；觉一切

fó pú tí rù yī qiè fǎ jiè wén chí yī qiè fó suǒshuō fǎ shēn rù yī
佛菩提，入一切法界，闻持一切佛所说法，深入一

qiè rú lái zhǒngzhǒngzhuāngyányán yīn dé zhì huì shì wéi shí ruò zhū
切如来种种庄严言音得智慧。是为十。若诸

pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàngxiànzhèng zhì
菩萨安住此法，则得一切诸佛无上现证智。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fā wú liàng wú biān
“佛子！菩萨摩诃萨有十种发无量无边

guǎng dà xīn hé děngwéi shí suǒ wèi yú yī qiè zhū fó suǒ fā wú
广大心。何等为十？所谓于一切诸佛所，发无

liàng wú biānguǎng dà xīn guān yī qiè zhòngshēng jiè fā wú liàng wú
量无边广大心；观一切众生界，发无量无

biānguǎng dà xīn guān yī qiè chà yī qiè shì yī qiè fǎ jiè fā
边广大心；观一切刹、一切世、一切法界，发

wú liàng wú biānguǎng dà xīn guānchá yī qiè fǎ jiē rú xū kōng fā
无量无边广大心；观察一切法皆如虚空，发

wú liàng wú biānguǎng dà xīn guānchá yī qiè pú sà guǎng dà hèng fā
无量无边广大心；观察一切菩萨广大行，发

wú liàng wú biānguǎng dà xīn zhèngniànsān shì yī qiè zhū fó fā wú
无量无边广大心；正念三世一切诸佛，发无

liàng wú biānguǎng dà xīn guān bù sī yì zhū yè guǒbào fā wú liàng
量无边广大心；观不思议诸业果报，发无量

wú biānguǎng dà xīn yán jìng yī qiè fó chà fā wú liàng wú biānguǎng
无边广大心；严净一切佛刹，发无量无边广

dà xīn biàn rù yī qiè zhū fó dà huì fā wú liàng wú biānguǎng dà xīn
大心；遍入一切诸佛大会，发无量无边广大心；

guānchá yī qiè rú lái miào yīn fā wú liàng wú biānguǎng dà xīn shì
观察一切如来妙音，发无量无边广大心。是

wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ xīn zé dé yī qiè fó fǎ wú liàng wú
为十。若诸菩萨安住此心，则得一切佛法无量无

biānguǎng dà zhì huì hǎi
边广大智慧海。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fú zàng hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种伏藏。何等

wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè fǎ shì qǐ gōng dé xíngzàng zhī yī qiè fǎ
为十？所谓知一切法是起功德行藏；知一切法

shì zhèng sī wéizàng zhī yī qiè fǎ shì tuó luó ní zhàomíngzàng zhī yī
是正思惟藏；知一切法是陀罗尼照明藏；知一

qiè fǎ shì biàn cái kāi yǎnzàng zhī yī qiè fǎ shì bù kě shuōshàn jué
切法是辩才开演藏；知一切法是不可说善觉

zhēn shí zàng zhī yī qiè fó zì zài shéntōng shì guānchá shì xiànzàng zhī
真实藏；知一切佛自在神通是观察示现藏；知

yī qiè fǎ shì shànqiǎochūshēngpíngděngzàng zhī yī qiè fǎ shì cháng
一切法是善巧出生平等藏；知一切法是常

jiàn yī qiè zhū fó zàng zhī yī qiè bù sī yì jié shì shànliǎo jiē rú huàn
见一切诸佛藏；知一切不思议劫是善了皆如幻

zhùzàng zhì yī qiè zhū fó pú sà shì fā shēnghuān xǐ jìng xìn zàng shì
住藏；知一切诸佛菩萨是发生欢喜净信藏。是

wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàng zhì
为十。若诸菩萨安住此法，则得一切诸佛无上智

huì fǎ zàng xī néngtiáo fú yī qiè zhòngshēng
慧法藏，悉能调伏一切众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lǜ yí hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种律仪。何等为

shí suǒ wèi yú yī qiè fó fǎ bù shēng fěi bàng lǜ yí yú yī qiè fó
十？所谓于一切佛法不生诽谤律仪；于一切佛

suǒ xìn yào xīn bù kě huài lǜ yí yú yī qiè pú sà suǒ qǐ zūnzhònggōng
所信乐心不可坏律仪；于一切菩萨所起尊重恭

jìng lǜ yí yú yī qiè shàn zhī shí suǒzhōng bù shě ài yào xīn lǜ yí
敬律仪；于一切善知识所终不舍爱乐心律仪；

yú yī qiè shēngwén dú jué bù shēng yì niàn xīn lǜ yí yuǎn lí yī
于一切声闻、独觉不生忆念心律仪；远离一

qiè tuì pú sà dào lǜ yí bù qǐ yī qiè sǔn hài zhòngshēng xīn lǜ yí
切退菩萨道律仪；不起一切损害众生心律仪；

xiū yī qiè shàngēn jiē lìng jiū jìng lǜ yí yú yī qiè mó xī néngxiáng fú
修一切善根皆令究竟律仪；于一切魔悉能降伏

lǜ yí yú yī qiè bō luó mì jiē lìngmǎn zú lǜ yí shì wéi shí ruò
律仪；于一切波罗蜜皆令满足律仪。是为十。若

zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé wú shàng dà zhì lǜ yí
诸菩萨安住此法，则得无上大智律仪。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zì zài hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种自在。何等为
shí suǒ wèi mìng zì zài yú bù kě shuō jié zhù shòu mìng gù xīn zì
十？所谓命自在，于不可说劫住寿命故；心自
zài zhì huì néng rù ē sēng qí zhū sān mèi gù zī jù zì zài néng
在，智慧能入阿僧祇诸三昧故；资具自在，能
yǐ wú liàng zhuāng yán zhuāng yán yī qiè shì jiè gù yè zì zài suí shí
以无量庄严庄严一切世界故；业自在，随时
shòu bào gù shòu shēng zì zài yú yī qiè shì jiè shì xiàn shòu shēng gù
受报故；受生自在，于一切世界示现受生故；
jiě zì zài yú yī qiè shì jiè jiàn fó chōng mǎn gù yuàn zì zài suí
解自在，于一切世界见佛充满故；愿自在，随
yù suí shí yú zhū chà zhōng chéng zhèng jué gù shén lì zì zài shì xiàn
欲随时于诸刹中成正觉故；神力自在，示现
yī qiè dà shén biàn gù fǎ zì zài shì xiàn wú biān zhū fǎ mén gù
一切大神变故；法自在，示现无边诸法门故；
zhì zì zài yú niàn niàn zhōng shì xiàn rú lái shí lì wú wèi chéng
智自在，于念念中示现如来十力、无畏、成
zhèng jué gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yuán
正觉故。是为十。若诸菩萨安住此法，则得圆
mǎn yī qiè zhū fó zhū bō luó mì zhì huì shén lì pú tí zì zài
满一切诸佛诸波罗蜜智慧神力菩提自在。

大方广佛华严经卷第五十五

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折

nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴

bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆

suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāngsān huì wànhèngyuán xiū pǔ xiánpíng xiè èr qiān
普光三会.万行圆修.普贤瓶泻二千

chóu kǔ hǎi fàn cí zhōu yī jù quánshōu fǎ yì yī qí zhōu
酬.苦海泛慈舟.一句全收.法义一齐周.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīnxuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.

mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

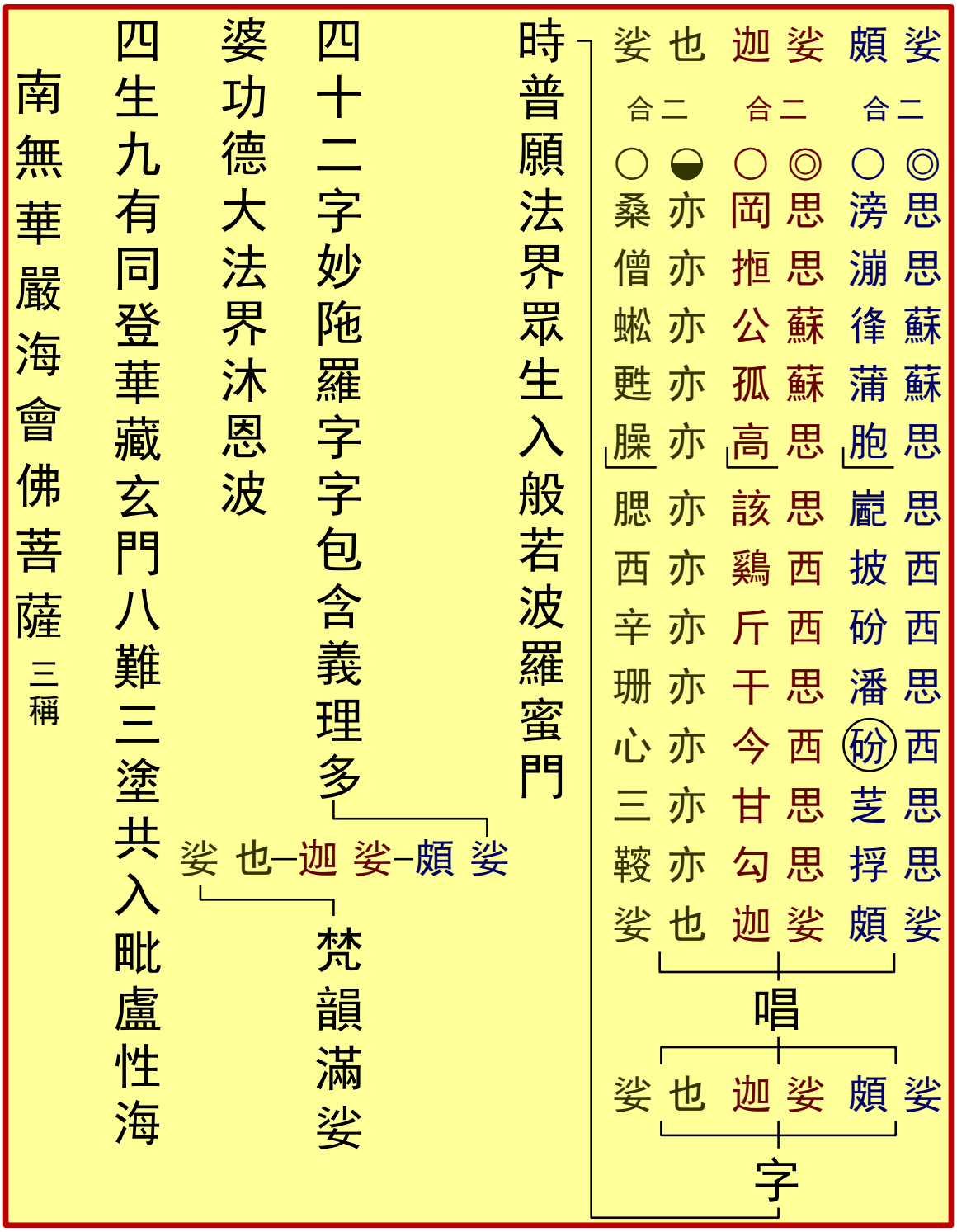

saopao si pang si peng su pong su pu si

37. 娑頗（二合） 思滂.思溯.蘇徸.蘇蒲.思

pao si pai si pi si pin si pan si pin si pan si

胞.思巉.西披.西矾.思潘.西矾.思芝.思

pou saopao chàng saopao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòng shēng

捋.娑頗 唱 娑頗字时. 普愿法界众生.

rù bō rě bō luó mì mén
入般若波罗蜜门.

saogao si gang si geng su gong su gu si gao
38. 娑迦(二合) 思岡.思挃.蘇公.蘇孤.思高.

si gai si gi si gin si gan si gin si gan si gou saogao chàng
思該.西鷄.西斤.思干.西今.思甘.思勾.娑迦 唱

saogao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
娑迦字时. 普愿法界众生. 入般若波罗蜜

mén
门.

ye shao yi shang yi sheng yi shong yi shu yi
39. 也娑 (二合) 亦桑.亦僧.亦蜍.亦甦.亦

shao yi shai yi shi yi shin yì shan yi shin yi shan yi shou ye
臊.亦腮.亦西.亦辛.亦珊.亦心.亦三.亦鞍. 也

shao chàng ye shao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
娑 唱 也娑字时. 普愿法界众生. 入般若

bō luó mì mén
波罗蜜门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō saopao
四十二字妙陀罗. 字字包含义理多. 娑頗.

saogao ye shao fàn yùnmǎnsuō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn
娑迦. 也娑. 梵韵满娑婆. 功德大. 法界沐恩

bō
波.

sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四生九有. 同登华藏玄门. 八难三途.

gòng rù pí lú xìng hǎi
共入毗卢性海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨 (合掌三称)

huí xiàng jì
回向偈

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿以此功德 普及于一切

wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我等与众生 皆共成佛道

dà fāngguǎng fó huā yán jīng juàn dì wǔ shí liù

大方广佛华严经卷第五十六

táng yú tiánguósānzàngshāmén shí chānántuó yì

唐于阗国三藏沙门实叉难陀译[18]

lí shì jiān pǐn dì sān shí bā zhī sì

离世间品第三十八之四

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú ài yòng hé

“佛子！菩萨摩诃萨有十种无碍用。何

děngwéi shí suǒ wèizhòngshēng wú ài yòng guó tǔ wú ài yòng fǎ

等为十？所谓众生无碍用；国土无碍用；法

wú ài yòng shēn wú ài yòng yuàn wú ài yòng jìng jiè wú ài yòng

无碍用；身无碍用；愿无碍用；境界无碍用；

zhì wú ài yòng shéntōng wú ài yòng shén lì wú ài yòng lì wú ài

智无碍用；神通无碍用；神力无碍用；力无碍

yòng

用。

fó zǐ yún hé wéi pú sà mó hē sà zhòngshēngděng wú ài

“佛子！云何为菩萨摩诃萨众生等无碍

yòng

用？

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngzhòngshēng wú ài

“佛子！菩萨摩诃萨有十种众生无碍

yòng hé zhě wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè zhòngshēng wú zhòngshēng wú

用。何者为十？所谓知一切众生无众生无

ài yòng zhī yī qiè zhòngshēngdànxiǎngsuǒ chí wú ài yòng wèi yī qiè

碍用；知一切众生但想所持无碍用；为一切

zhòngshēngshuō fǎ wèicéng shī shí wú ài yòng pǔ huàxiàn yī qiè zhòng

众生说法未曾失时无碍用；普化现一切众

shēng jiè wú ài yòng zhì yī qiè zhòngshēng yú yī máokǒngzhōng ér bú

生界无碍用；置一切众生于一毛孔中而不

pò ài wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiàn tā fāng yī qiè shì jiè

迫隘无碍用；为一切众生示现他方一切世界

[18] 丽本：于闐國三藏實叉難陀奉制譯；永乐北藏本及龙藏本：唐于闐國三藏沙門實叉難陀譯

lìng qí xī jiàn wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiàn shì fàn hù
令其悉见无碍用；为一切众生示现释、梵、护

shì zhū tiānshēn wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiànshēngwén pì
世诸天身无碍用；为一切众生示现声闻、辟

zhī fó jì jìng wēi yí wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiàn pú sà
支佛寂静威仪无碍用；为一切众生示现菩萨

xíng wú ài yòng wèi yī qiè zhòngshēng shì xiàn zhū fó sè shēnxiànghǎo
行无碍用；为一切众生示现诸佛色身相好、

yī qiè zhì lì chéngděngzhèng jué wú ài yòng shì wéi shí
一切智力、成等正觉无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngguó tǔ wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种国土无碍用。

hé děngwéi shí suǒ wèi yī qiè chàzuò yī chà wú ài yòng yī qiè chà
何等为十？所谓一切刹作一刹无碍用；一切刹

rù yī máokǒng wú ài yòng zhī yī qiè chà wú yǒu jìn wú ài yòng yī
入一毛孔无碍用；知一切刹无有尽无碍用；一

shēn jiē jiā fū zuò chōngmǎn yī qiè chà wú ài yòng yī shēnzhōngxiàn
身结跏趺坐充满一切刹无碍用；一身中现

yī qiè chà wú ài yòng zhèndòng yī qiè chà bú lìngzhòngshēngkǒng bù
一切刹无碍用；震动一切刹不令众生恐怖

wú ài yòng yǐ yī qiè chàzhuāngyán jù zhuāngyán yī chà wú ài yòng
无碍用；以一切刹庄严具庄严一刹无碍用；

yǐ yī chàzhuāngyán jù zhuāngyán yī qiè chà wú ài yòng yǐ yī rú
以一刹庄严具庄严一切刹无碍用；以一如

lái yī zhòng huì biàn yī qiè fó chà shì xiànzhòngshēng wú ài yòng yī
来一众会遍一切佛刹示现众生无碍用；一

qiè xiǎochà zhōngchà dà chà guǎngchà shēnchà yǎngchà
切小刹、中刹、大刹、广刹、深刹、仰刹、

fù chà cè chà zhèngchà biànzhū fāngwǎng wú liàngchā bié
覆刹、侧刹、正刹，遍诸方网，无量差别，

yǐ cǐ pǔ shì yī qiè zhòngshēng wú ài yòng shì wéi shí
以此普示一切众生无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fǎ wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种法无碍用。何

děngwéi shí suǒ wèi zhī yī qiè fǎ rù yī fǎ yī fǎ rù yī qiè fǎ
等为十？所谓知一切法入一法，一法入一切法，

ér yì bù wéizhòngshēng xīn jiě wú ài yòng cóng bō ruò bō luó mì chū
而亦不违众生心解无碍用；从般若波罗蜜出

shēng yī qiè fǎ wèi tā jiě shuō xī lìng kāi wù wú ài yòng zhī yī qiè
生一切法，为他解说悉令开悟无碍用；知一切

fǎ lí wén zì ér lìng zhòngshēng jiē dé wù rù wú ài yòng zhī yī qiè
法离文字，而令众生皆得悟入无碍用；知一切

fǎ rù yī xiàng ér néngyǎnshuō wú liàng fǎ xiàng wú ài yòng zhī yī
法入一相，而能演说无量法相无碍用；知一

qiè fǎ lí yánshuō néngwèi tā shuō wú biān fǎ mén wú ài yòng yú yī
切法离言说，能为他说无边法门无碍用；于一

qiè fǎ shànzhuàn pǔ mén zì lún wú ài yòng yǐ yī qiè fǎ rù yī fǎ
切法善转普门字轮无碍用；以一切法入一法

mén ér bù xiāngwéi yú bù kě shuō jié shuō bù qióng jìn wú ài yòng
门而不相违，于不可说劫说不穷尽无碍用；

yǐ yī qiè fǎ xī rù fó fǎ lìng zhūzhòngshēng jiē dé wù jiě wú ài
以一切法悉入佛法，令诸众生皆得悟解无碍

yòng zhī yī qiè fǎ wú yǒubiān jì wú ài yòng zhī yī qiè fǎ wú zhàng
用；知一切法无有边际无碍用；知一切法无障

ài jì yóu rú huànwǎng wú liàngchā bié yú wú liàng jié wèizhòngshēng
碍际，犹如幻网无量差别，于无量劫为众生

shuō bù kě qióng jìn wú ài yòng shì wéi shí
说不可穷尽无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshēn wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种身无碍用。何

děngwéi shí suǒ wèi yǐ yī qiè zhòngshēngshēn rù jǐ shēn wú ài yòng
等为十？所谓以一切众生身入己身无碍用；

yǐ jǐ shēn rù yī qiè zhòngshēngshēn wú ài yòng yī qiè fó shēn rù yī
以己身入一切众生身无碍用；一切佛身入一

fó shēn wú ài yòng yī fó shēn rù yī qiè fó shēn wú ài yòng yī qiè
佛身无碍用；一佛身入一切佛身无碍用；一切

chà rù jǐ shēn wú ài yòng yǐ yī shēnchōngbiàn yī qiè sān shì fǎ shì
刹入己身无碍用；以一身充遍一切三世法示

xiànzhòngshēng wú ài yòng yú yī shēn shì xiàn wú biānshēn rù sānmèi
现众生无碍用；于一身示现无边身入三昧

wú ài yòng yú yī shēn shì xiànzhòngshēng shù děngshēnchéngzhèng jué
无碍用；于一身示现众生数等身成正觉

wú ài yòng yú yī qiè zhòngshēngshēnxiàn yī zhòngshēngshēn yú yī
无碍用；于一切众生身现一众生身、于一

zhòngshēngshēnxiàn yī qiè zhòngshēngshēn wú ài yòng yú yī qiè zhòng
众生身现一切众生身无碍用；于一切众

shēngshēn shì xiàn fǎ shēn yú fǎ shēn shì xiàn yī qiè zhòngshēngshēn wú
生 身示现法身、于法身示现一切 众 生 身无
ài yòng shì wéi shí
碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngyuàn wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 愿 无碍用。
hé děng wéi shí suǒ wèi yǐ yī qiè pú sà yuànzuò zì yuàn wú ài yòng
何 等 为十？所谓以一切菩萨 愿 作自 愿 无碍用；
yǐ yī qiè fó chéng pú tí yuàn lì shì xiàn zì chéngzhèng jué wú ài yòng
以一切佛 成 菩提愿 力示现自 成 正 觉无碍用；
suí suǒ huàzhòngshēng zì chéng ē nòuduō luó sānmiǎosān pú tí wú ài
随所化 众 生 自 成 阿耨多罗三 藐 三菩提无碍
yòng yú yī qiè wú biān jì jié dà yuàn bú duàn wú ài yòng yuǎn lí
用；于一切无边际劫大 愿 不 断 无碍用； 远 离
shí shēn bù zhuó zhì shēn yǐ zì zài yuànxiàn yī qiè shēn wú ài yòng
识身，不著 智 身，以自在 愿 现一切 身无碍用；
shě qì zì shēnchéngmǎn tā yuàn wú ài yòng pǔ jiàohuà yī qiè zhòng
舍弃自 身 成 满他 愿 无碍用； 普教化一切 众
shēng ér bù shě dà yuàn wú ài yòng yú yī qiè jié xíng pú sà xíng ér
生 而不舍大 愿 无碍用； 于一切劫行菩萨行而
dà yuàn bú duàn wú ài yòng yú yī máokǒngxiànchéngzhèng jué yǐ
大 愿 不 断 无碍用；于一毛 孔 现 成 正 觉，以
yuàn lì gù chōngbiàn yī qiè zhū fó guó tǔ yú bù kě shuō bù kě
愿 力故， 充 遍一切诸佛国土，于不可说不可
shuō shì jiè wèi yī yī zhòngshēng rú shì shì xiàn wú ài yòng shuō yī
说世界，为一一 众 生 如是示现无碍用； 说一
jù fǎ biàn yī qiè fǎ jiè xīng dà zhèng fǎ yún yào jiě tuō diànguāng
句法遍一切法界，兴大 正 法云，耀解脱电 光 ，
zhèn shí fǎ léi yīn yù gān lù wèi yǔ yǐ dà yuàn lì chōng qià yī qiè
震实法雷音，雨甘露味雨，以大 愿 力 充 洽一切
zhū zhòngshēng jiè wú ài yòng shì wéi shí
诸 众 生 界无碍用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jìng jiè wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 境界无碍用。
hé děng wéi shí suǒ wèi zài fǎ jiè jìng jiè ér bù shě zhòngshēng jìng jiè
何 等 为十？所谓在法界境界而不舍 众 生 境界
wú ài yòng zài fó jìng jiè ér bù shě mó jìng jiè wú ài yòng zài niè
无碍用； 在佛境界而不舍魔境界无碍用； 在涅

pán jìng jiè ér bù shěshēng sǐ jìng jiè wú ài yòng rù yī qiè zhì jìng jiè
槃境界而不舍生死境界无碍用；入一切智境界

ér bú duàn pú sà zhǒngxìng jìng jiè wú ài yòng zhù jì jìng jìng jiè ér
而不断菩萨种性境界无碍用；住寂静境界而

bù shě sǎnluàn jìng jiè wú ài yòng zhù wú qù wú lái wú xì lùn
不舍散乱境界无碍用；住无去、无来、无戏论、

wú xiàngzhuàng wú tǐ xìng wú yánshuō rú xū kōng jìng jiè ér bù
无相状、无体性、无言说、如虚空境界而不

shě yī qiè zhòngshēng xì lùn jìng jiè wú ài yòng zhù zhū lì jiě tuō jìng
舍一切众生戏论境界无碍用；住诸力解脱境

jiè ér bù shě yī qiè zhū fāngsuǒ jìng jiè wú ài yòng rù wú zhòngshēng
界而不舍一切诸方所境界无碍用；入无众生

jì jìng jiè ér bù shě jiàohuà yī qiè zhòngshēng wú ài yòng zhù chándìng
际境界而不舍教化一切众生无碍用；住禅定

jiě tuō shéntōngmíng zhì jì jìng jìng jiè ér yú yī qiè shì jiè shì xiàn
解脱、神通明智、寂静境界而于一切世界示现

shòushēng wú ài yòng zhù rú lái yī qiè xíngzhuāngyán chéngzhèng jué
受生无碍用；住如来一切行庄严成正觉

jìng jiè ér xiàn yī qiè shēngwén pì zhī fó jì jìng wēi yí wú ài yòng
境界而现一切声闻、辟支佛寂静威仪无碍用。

shì wéi shí
是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhì wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种智无碍用。何

děngwéi shí suǒ wèi wú jìn biàn cái wú ài yòng yī qiè zǒng chí wú yǒu
等为十？所谓无尽辩才无碍用；一切总持无有

wàng shī wú ài yòng néng jué dìng zhī jué dìngshuō yī qiè zhòngshēngzhū
忘失无碍用；能决定知、决定说一切众生诸

gēn wú ài yòng yú yī niànzhōng yǐ wú ài zhì zhī yī qiè zhòngshēng xīn
根无碍用；于一念中以无碍智知一切众生心

zhī suǒxíng wú ài yòng zhī yī qiè zhòngshēng yù yào suí mián xí
之所行无碍用；知一切众生欲乐、随眠、习

qì fán nǎobìng suí yìngshòuyào wú ài yòng yī niànnéng rù rú lái
气、烦恼病，随应授药无碍用；一念能入如来

shí lì wú ài yòng yǐ wú ài zhì zhī sān shì yī qiè jié jí qí zhōng
十力无碍用；以无碍智知三世一切劫及其中

zhòngshēng wú ài yòng yú niànniànzhōngxiàn chéngzhèng jué shì xiàn
众生无碍用；于念念中现成正觉示现

zhòngshēng wú yǒuduàn jué wú ài yòng yú yī zhòngshēngxiǎng zhī yī
众 生 无有断 绝无碍 用；于一 众 生 想 知一
qiè zhòngshēng yè wú ài yòng yú yī zhòngshēng yīn jiě yī qiè zhòng
切 众 生 业无碍 用；于一 众 生 音解一切 众
shēng yǔ wú ài yòng shì wéi shí
生 语无碍 用。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshéntōng wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 神 通无碍 用。
hé děngwéi shí suǒwèi yú yī shēn shì xiàn yī qiè shì jiè shēn wú ài
何 等为十？所谓于一 身示现一切世界身无碍
yòng yú yī fó zhòng huì tīngshòu yī qiè fó zhòng huì zhōngsuǒshuō fǎ
用；于一佛 众 会听受一切佛 众 会 中 所说法
wú ài yòng yú yī zhòngshēng xīn niànzhōngchéng jiù bù kě shuō wú
无碍 用；于一 众 生 心念 中 成 就不可说无
shàng pú tí kāi wù yī qiè zhòngshēng xīn wú ài yòng yǐ yī yīn xiàn yī
上 菩提开悟一切 众 生 心无碍 用；以一音现一
qiè shì jiè chā bié yán yīn lìng zhūzhòngshēng gè dé jiě liǎo wú ài yòng
切世界差别言音，令诸 众 生 各得解了无碍 用；
yī niànzhōngxiàn jìn qián jì yī qiè jié suǒyǒu yè guǒzhǒngzhǒngchā bié
一念 中 现尽前际一切劫所有业果 种 种 差别，
lìng zhūzhòngshēng xī dé zhī jiàn wú ài yòng yī wēichénchūxiànguǎng
令诸 众 生 悉得知见无碍用；一微尘出现 广
dà fó chà wú liàngzhuāngyán wú ài yòng lìng yī qiè shì jiè jù zú
大佛刹无量 庄 严无碍 用[19]；令一切世界具足
zhuāngyán wú ài yòng pǔ rù yī qiè sān shì wú ài yòng fàng dà fǎ
庄 严无碍 用；普入一切三世无碍 用；放大法
guāngmíngxiàn yī qiè zhū fó pú tí zhòngshēngxíngyuàn wú ài yòng
光 明现一切诸佛菩提、 众 生 行愿无碍 用；
shànshǒu hù yī qiè tiān lóng yè chā qián tà pó ē xiū luó
善 守护一切天、龙、夜叉、乾闼婆、阿修罗、
jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó qié shì fàn hù shì shēng
迦楼罗、紧那罗、摩睺罗伽、释、梵、护世、 声
wén dú jué pú sà suǒyǒu rú lái shí lì pú sà shàngēn wú ài
闻、独觉、菩萨、所有如来十力、菩萨善 根无碍
yòng shì wéi shí ruò zhū pú sà dé cǐ wú ài yòng zé néng pǔ rù
用。是为十。若诸菩萨得此无碍 用，则 能 普入

[19] 丽本：用；永乐北藏本及龙藏本：用；一微塵出現廣大佛剎無量莊嚴無礙用

yī qiè fó fǎ
一切佛法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshén lì wú ài yòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种神力无碍用。

hé děngwéi shí suǒwèi yǐ bù kě shuō shì jiè zhì yī chénzhōng wú ài
何等为十？所谓以不可说世界置一尘中无碍

yòng yú yī chénzhōngxiànděng fǎ jiè yī qiè fó chà wú ài yòng yǐ
用；于一尘中现等法界一切佛刹无碍用；以

yī qiè dà hǎi shuǐ zhì yī máokǒng zhōuxuánwǎngfǎn shí fāng shì jiè
一切大海水置一毛孔，周旋往返十方世界，

ér yú zhòngshēng wú suǒ chùráo wú ài yòng yǐ bù kě shuō shì jiè nèi
而于众生无所触娆无碍用；以不可说世界内

zì shēnzhōng shì xiàn yī qiè shéntōngsuǒ zuò wú ài yòng yǐ yī máo
自身中，示现一切神通所作无碍用；以一毛

xì bù kě shǔ jīn gāngwéishān chí yǐ yóuxíng yī qiè shì jiè bú lìng
系不可数金刚围山，持以游行一切世界，不令

zhòngshēngshēngkǒng bù xīn wú ài yòng yǐ bù kě shuō jié zuò yī jié
众生生恐怖心无碍用；以不可说劫作一劫，

yī jié zuò bù kě shuō jié yú zhōng shì xiànchénghuàichā bié bú lìng
一劫作不可说劫，于中示现成坏差别，不令

zhòngshēng xīn yǒukǒng bù wú ài yòng yú yī qiè shì jiè xiànshuǐ huǒ
众生心有恐怖无碍用；于一切世界现水、火、

fēng zāi zhǒngzhǒngbiànhuài ér bù nǎozhòngshēng wú ài yòng yī qiè shì
风灾种种变坏而不恼众生无碍用；一切世

jiè sān zāi huài shí xī néng hù chí yī qiè zhòngshēng zī shēng zhī jù bú
界三灾坏时，悉能护持一切众生资生之具不

lìng sǔn quē wú ài yòng yǐ yī shǒu chí bù sī yì shì jiè zhì bù kě
令损缺无碍用；以一手持不思议世界，掷不可

shuō shì jiè zhī wài bú lìng zhòngshēngyǒu jīng bù xiǎng wú ài yòng shuō
说世界之外，不令众生有惊怖想无碍用；说

yī qiè chàtóng yú xū kōng lìng zhūzhòngshēng xī dé wù jiě wú ài yòng
一切刹同于虚空，令诸众生悉得悟解无碍用。

shì wéi shí
是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lì wú ài yòng hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种力无碍用。何

děngwéi shí suǒ wèizhòngshēng lì wú ài yòng jiàohuàtiáo fú bù shě
等为十？所谓众生力无碍用，教化调伏不舍

lí gù chà lì wú ài yòng shì xiàn bù kě shuōzhuāngyán ér zhuāngyán
离故；刹力无碍用，示现不可说 庄 严而 庄 严
gù fǎ lì wú ài yòng lìng yī qiè shēn rù wú shēn gù jié lì wú
故；法力无碍用，令一切身入无身故；劫力无
ài yòng xiū xíng bú duàn gù fó lì wú ài yòng jué wù shuìmián gù
碍用，修行不断故；佛力无碍用，觉悟睡眠故；
xíng lì wú ài yòng shè qǔ yī qiè pú sà xíng gù rú lái lì wú ài yòng
行力无碍用，摄取一切菩萨行故；如来力无碍用，
dù tuō yī qiè zhòngshēng gù wú shī lì wú ài yòng zì jué yī qiè zhū
度脱一切 众 生 故；无师力无碍用，自觉一切诸
fǎ gù yī qiè zhì lì wú ài yòng yǐ yī qiè zhì chéngzhèng jué gù
法故；一切智力无碍用，以一切智 成 正 觉故；
dà bēi lì wú ài yòng bù shě yī qiè zhòngshēng gù shì wéi shí
大悲力无碍用，不舍一切 众 生 故。是为十。

fó zǐ rú shì míngwéi pú sà mó hē sà shí zhǒng wú ài
“佛子！如是名为菩萨摩诃萨十 种 无碍
yòng ruò yǒu dé cǐ shí wú ài yòngzhě yú ē nòuduō luó sānmiǎosān
用。若有得此十无碍用者，于阿耨多罗三藐三
pú tí yù chéng bù chéng suí yì wú wéi suī chéngzhèng jué ér yì
菩提欲 成、不 成，随意无违，虽 成 正 觉而亦
bú duànxíng pú sà xíng hé yǐ gù pú sà mó hē sà fā dà shì yuàn
不断行菩萨行。何以故？菩萨摩诃萨发大誓愿，
rù wú biān wú ài yòngmén shànqiǎo shì xiàn gù
入无边无碍用门，善 巧示现故。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngyóu xì hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 游戏，何 等 为
shí suǒ wèi yǐ zhòngshēngshēnzuò chàshēn ér yì bú huàizhòngshēng
十？所谓以 众 生 身作刹身，而亦不坏 众 生
shēn shì pú sà yóu xì yǐ chàshēnzuòzhòngshēngshēn ér yì bú
身，是菩萨游戏；以刹身作 众 生 身，而亦不
huài yú chàshēn shì pú sà yóu xì yú fó shēn shì xiànshēngwén dú
坏于刹身，是菩萨游戏；于佛身示现 声 闻、独
jué shēn ér bù sǔn jiǎn rú lái shēn shì pú sà yóu xì yú shēngwén
觉身，而不损减如来身，是菩萨游戏；于 声 闻、
dú jué shēn shì xiàn rú lái shēn ér bù zēngzhǎngshēngwén dú jué shēn
独觉身示现如来身，而不增 长 声 闻、独觉身，
shì pú sà yóu xì yú pú sà xíngshēn shì xiànchéngzhèng jué shēn ér
是菩萨游戏；于菩萨行身示现 成 正 觉身，而

yì bú duàn pú sà xíngshēn shì pú sà yóu xì yú chéngzhèng jué shēn
亦不断菩萨行身，是菩萨游戏；于成正觉身

shì xiàn xiū pú sà xíngshēn ér yì bù jiǎn chéng pú tí shēn shì pú sà
示现修菩萨行身，而亦不减成菩提身，是菩萨

yóu xì yú niè pán jiè shì xiànshēng sǐ shēn ér bù zhuóshēng sǐ
游戏；于涅槃界示现生死身，而不著生死，

shì pú sà yóu xì yú shēng sǐ jiè shì xiàn niè pán yì bù jiū jìng rù
是菩萨游戏；于生死界示现涅槃，亦不究竟入

yú niè pán shì pú sà yóu xì rù yú sān mèi ér shì xiànxíng zhù
于涅槃，是菩萨游戏；入于三昧而示现行、住、

zuò wò yī qiè yè yì bù shě sān mèizhèngshòu shì pú sà yóu xì
坐、卧一切业，亦不舍三昧正受，是菩萨游戏；

zài yī fó suǒwén fǎ shòu chí qí shēn bú dòng ér yǐ sān mèi lì
在一佛所闻法受持，其身不动，而以三昧力，

yú bù kě shuōzhū fó huì zhōng gè gè xiànshēn yì bù fēn shēn yì bù
于不可说诸佛会中各各现身，亦不分身，亦不

qǐ dìng ér wén fǎ shòu chí xiāng xù bú duàn rú shì niànniàn yú yī yī
起定，而闻法受持相续不断，如是念念于一一

sān mèishēn gè chūshēng bù kě shuō bù kě shuō sān mèishēn rú shì cì
三昧身各出生不可说不可说三昧身，如是次

dì yī qiè zhū jié yóu kě qióng jìn ér pú sà sān mèishēn bù kě qióng
第一切诸劫犹可穷尽，而菩萨三昧身不可穷

jìn shì pú sà yóu xì shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
尽，是菩萨游戏。是为十。若诸菩萨安住此法，

zé dé rú lái wú shàng dà zhì yóu xì
则得如来无上大智游戏。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jìng jiè hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种境界。何等为

shí suǒ wèi shì xiàn wú biān fǎ jiè mén lìng zhòngshēng dé rù shì pú
十？所谓示现无边法界门，令众生得入，是菩

sà jìng jiè shì xiàn yī qiè shì jiè wú liàngmiàozhuāngyán lìng zhòng
萨境界；示现一切世界无量妙庄严，令众

shēng dé rù shì pú sà jìng jiè huàwǎng yī qiè zhòngshēng jiè xī
生得入，是菩萨境界；化往一切众生界，悉

fāngbiàn kāi wù shì pú sà jìng jiè yú rú lái shēnchū pú sà shēn
方便开悟，是菩萨境界；于如来身出菩萨身，

yú pú sà shēnchū rú lái shēn shì pú sà jìng jiè yú xū kōng jiè xiàn
于菩萨身出如来身，是菩萨境界；于虚空界现

shì jiè yú shì jiè xiàn xū kōng jiè shì pú sà jìng jiè yú shēng sǐ
世界，于世界现虚空界，是菩萨境界；于生死

jiè xiàn niè pán jiè yú niè pán jiè xiànshēng sǐ jiè shì pú sà jìng jiè
界现涅槃界，于涅槃界现生死界，是菩萨境界；

yú yī zhòngshēng yǔ yánzhōng chūshēng yī qiè fó fǎ yǔ yán shì pú
于一众生语言中，出生一切佛法语言，是菩

sà jìng jiè yǐ wú biānshēnxiànzuò yī shēn yī shēnzuò yī qiè chā bié
萨境界；以无边身现作一身，一身作一切差别

shēn shì pú sà jìng jiè yǐ yī shēnchōngmǎn yī qiè fǎ jiè shì pú
身，是菩萨境界；以一身充满一切法界，是菩

sà jìng jiè yú yī niànzhōng lìng yī qiè zhòngshēng fā pú tí xīn
萨境界；于一念中，令一切众生发菩提心，

gè xiàn wú liàngshēnchéngděngzhèng jué shì pú sà jìng jiè shì wéi shí
各现无量身成等正觉，是菩萨境界。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì huì jìng
若诸菩萨安住此法，则得如来无上大智慧境

jiè
界。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng lì hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种力。何等为十？

suǒ wèishēn xīn lì bù zá yī qiè shì qíng gù zēngshàngshēn xīn lì
所谓深心力，不杂一切世情故；增上深心力，

bù shě yī qiè fó fǎ gù fāngbiàn lì zhūyǒusuǒzuò jiū jìng gù zhì
不舍一切佛法故；方便力，诸有所作究竟故；智

lì liǎo zhī yī qiè xīn xíng gù yuàn lì yī qiè suǒ qiú lìngmǎn gù
力，了知一切心行故；愿力，一切所求令满故；

xíng lì jìn wèi lái jì bú duàn gù shèng lì néngchūshēng yī qiè
行力，尽未来际不断故；乘力，能出生一切

shèng ér bù shě dà shèng gù shénbiàn lì yú yī yī máokǒngzhōng
乘，而不舍大乘故；神变力，于一一毛孔中，

gè gè shì xiàn yī qiè qīngjìng shì jiè yī qiè rú lái chūxīng shì gù pú
各各示现一切清净世界一切如来出兴世故；菩

tí lì lìng yī qiè zhòngshēng fā xīn chéng fó wú duàn jué gù zhuàn
提力，令一切众生发心成佛无断绝故；转

fǎ lún lì shuō yī jù fǎ xī chēng yī qiè zhòngshēngzhū gēnxìng yù gù
法轮力，说一句法悉称一切众生诸根性欲故。

shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé zhū fó wú shàng yī qiè
是为十。若诸菩萨安住此法，则得诸佛无上一切

zhì shí lì
智十力。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng wú wèi hé děng wéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种无畏。何等为

shí fó zǐ pú sà mó hē sà xī néng wén chí yī qiè yán shuō zuò
十？佛子！菩萨摩诃萨悉能闻持一切言说，作

rú shì niàn shè yǒu zhòng shēng wú liàng wú biān cóng shí fāng lái yǐ
如是念：‘设有众生无量无边从十方来，以

bǎi qiān dà fǎ ér wèn yú wǒ wǒ yú bǐ wèn bú jiàn wēi shǎo nàn kě dá
百千大法而问于我。我于彼问不见微少难可答

xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ dà wú wèi àn
相；以不见故，心得无畏，究竟到彼大无畏岸，

suí qí suǒ wèn xī néng chóu duì duàn qí yí huò wú yǒu qiè ruò
随其所问悉能酬[20]对，断其疑惑无有怯弱。’

shì wéi pú sà dì yī wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà dé rú lái
是为菩萨第一无畏。佛子！菩萨摩诃萨得如来

guàn dǐng wú ài biàn cái dào yú yī qiè wén zì yán yīn kāi shì mì mì jiū
灌顶无碍辩才，到于一切文字言音开示秘密究

jìng bǐ àn zuò rú shì niàn shè yǒu zhòng shēng wú liàng wú biān cóng
竟彼岸，作如是念：‘设有众生无量无边从

shí fāng lái yǐ wú liàng fǎ ér wèn yú wǒ wǒ yú bǐ wèn bú jiàn wēi
十方来，以无量法而问于我。我于彼问不见微

shǎo nàn kě dá xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ
少难可答相；以不见故，心得无畏，究竟到彼

dà wú wèi àn suí qí suǒ wèn xī néng chóu duì duàn qí yí huò wú
大无畏岸，随其所问悉能酬[21]对，断其疑惑无

yǒu kǒng jù shì wéi pú sà dì èr wú wèi fó zǐ pú sà mó hē
有恐惧。’是为菩萨第二无畏。佛子！菩萨摩诃

sà zhī yī qiè fǎ kōng lí wǒ lí wǒ suǒ wú zuò wú zuò zhě
萨知一切法空，离我、离我所，无作、无作者，

wú zhī zhě wú mìng zhě wú yǎng yù zhě wú bǔ qié luó lí yùn
无知者，无命者，无养育者，无补伽罗，离蕴、

jiè chù yǒng chū zhū jiàn xīn rú xū kōng zuò rú shì niàn bú
界、处，永出诸见，心如虚空，作如是念：‘不

jiàn zhòng shēng yǒu wēi shǎo xiàng néng sǔn nǎo wǒ shēn yǔ yì yè
见众生有微少相能损恼我身、语、意业。’

[20] 丽本：酬；永乐北藏本及龙藏本：詶
[21] 丽本：酬；永乐北藏本及龙藏本：詶

hé yǐ gù pú sà yuǎn lí wǒ wǒ suǒ gù bú jiàn zhū fǎ yǒushǎoxìng
何以故？菩萨远离我、我所故，不见诸法有少性

xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ dà wú wèi àn
相。以不见故，心得无畏，究竟到彼大无畏岸，

jiān gù yǒngměng bù kě jǔ huài shì wéi pú sà dì sān wú wèi fó
坚固勇猛，不可沮坏，是为菩萨第三无畏。佛

zǐ pú sà mó hē sà fó lì suǒ hù fó lì suǒ chí zhù fó wēi yí
子！菩萨摩诃萨佛力所护、佛力所持，住佛威仪，

suǒxíngzhēn shí wú yǒubiàn yì zuò rú shì niàn wǒ bú jiànyǒushǎo
所行真实，无有变易，作如是念：‘我不见有少

fèn wēi yí lìng zhūzhòngshēngshēng hē zé xiàng yǐ bú jiàn gù
分威仪，令诸众生生诃责相。’以不见故，

xīn dé wú wèi yú dà zhòngzhōng ān wěnshuō fǎ shì wéi pú sà dì sì
心得无畏，于大众中安隐说法，是为菩萨第四

wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà shēn yǔ yì yè jiē xī qīngjìng
无畏。佛子！菩萨摩诃萨身、语、意业皆悉清净，

xiān bái róu hé yuǎn lí zhòng è zuò rú shì niàn wǒ bú zì jiàn
鲜白柔和，远离众恶，作如是念：‘我不自见

shēn yǔ yì yè ér yǒushǎo fèn kě hē zé xiàng yǐ bú jiàn gù
身、语、意业而有少分可诃责相。’以不见故，

xīn dé wú wèi néng lìng zhòngshēng zhù yú fó fǎ shì wéi pú sà dì wǔ
心得无畏，能令众生住于佛法，是为菩萨第五

wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà jīn gāng lì shì tiān lóng
无畏。佛子！菩萨摩诃萨，金刚力士、天、龙、

yè chā qián tà pó ē xiū luó dì shì fànwáng sì tiānwáng
夜叉、乾闼婆、阿修罗、帝释、梵王、四天王

děngcháng suí shì wèi yī qiè rú lái hù niàn bù shě pú sà mó hē sà
等常随侍卫，一切如来护念不舍。菩萨摩诃萨

zuò rú shì niàn wǒ bú jiànyǒuzhòng mó wàidàoyǒujiànzhòngshēng
作如是念：‘我不见有众魔外道有见众生

néng lái zhàng wǒ xíng pú sà dàoshǎo fèn zhī xiàng yǐ bú jiàn gù
能来障我行菩萨道少分之相。’以不见故，

xīn dé wú wèi jiū jìng dào bǐ dà wú wèi àn fā huān xǐ xīn xíng pú sà
心得无畏，究竟到彼大无畏岸，发欢喜心行菩萨

xíng shì wéi pú sà dì liù wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà yǐ dé
行，是为菩萨第六无畏。佛子！菩萨摩诃萨已得

chéng jiù dì yī niàngēn xīn wú wàng shī fó suǒyuè kě zuò rú shì niàn
成就第一念根，心无忘失佛所悦可，作如是念：

rú lái suǒshuō chéng pú tí dàowén zì jù fǎ wǒ bù yú zhōngjiàn
‘如来所说 成 菩提道文字句法，我不于 中 见
yǒushǎo fèn wàng shī zhī xiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi shòu
有少 分 忘 失之 相。’以不见故，心得无畏，受
chí yī qiè rú lái zhèng fǎ xíng pú sà xíng shì wéi pú sà dì qī wú wèi
持一切如来 正 法行菩萨行，是为菩萨第七无畏。
fó zǐ pú sà mó hē sà zhì huì fāngbiàn xī yǐ tōng dá pú sà zhū
佛子！菩萨摩诃萨智慧方 便 悉已通达，菩萨诸
lì jiē dé jiū jìng cháng qín jiàohuà yī qiè zhòngshēng héng yǐ yuàn xīn
力皆得究竟，常 勤教化一切 众 生，恒 以 愿 心
xì fó pú tí ér wèi bēi mǐnzhòngshēng gù chéng jiù zhòngshēng gù
系佛菩提，而为悲愍 众 生 故，成 就 众 生 故，
yú fán nǎozhuó shì shì xiànshòushēng zhǒng zú zūn guì juànshǔ yuánmǎn
于烦恼浊世示现受 生、种 族尊贵、眷属 圆 满、
suǒ yù cóng xīn huān yú kuài lè ér zuò shì niàn wǒ suī yǔ cǐ
所欲 从 心、欢 娱快乐，而作是念：‘我虽与此
juànshǔ jù huì bú jiànshǎoxiàng ér kě tānzhuó fèi wǒ xiū xíngchándìng
眷属聚会，不见少 相而可贪著，废我修行 禅 定、
jiě tuō jí zhū sānmèi zǒng chí biàn cái pú sà dào fǎ hé
解脱，及诸三昧、总持、辩才、菩萨道法。’何
yǐ gù pú sà mó hē sà yú yī qiè fǎ yǐ dé zì zài dào yú bǐ àn
以故？菩萨摩诃萨于一切法已得自在到于彼岸，
xiū pú sà xíng shì bú duànjué bú jiàn shì jiānyǒu yī jìng jiè ér nénghuò
修菩萨行誓不 断 绝，不见世间有一境界而 能 惑
luàn pú sà dàozhě yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū jìngdào bǐ dà
乱菩萨道者。以不见故，心得无畏，究竟到彼大
wú wèi àn yǐ dà yuàn lì yú yī qiè shì jiè shì xiànshòushēng shì wéi
无畏岸，以大 愿 力于一切世界示现受 生，是为
pú sà dì bā wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà héng bú wàng shī sà
菩萨第八无畏。佛子！菩萨摩诃萨恒 不 忘 失萨
pó rě xīn chéng yú dà shèngxíng pú sà xíng yǐ yī qiè zhì dà xīn shì
婆若心，乘 于大 乘 行菩萨行，以一切智大心势
lì shì xiàn yī qiè shēngwén dú jué jì jìng wēi yí zuò rú shì niàn
力，示现一切 声 闻、独觉寂静威仪，作如是念
[22]：‘我不自见 当 于二 乘 而取出离 少 分之 相。’
wǒ bú zì jiàn dāng yú èr shèng ér qǔ chū lí shǎo fēn zhī xiàng

[22] 丽本：作是念言；永乐北藏本及龙藏本：作如是念

yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi dào bǐ wú shàng dà wú wèi àn pǔ
以不见故，心得无畏，到彼无上大无畏岸，普
néng shì xiàn yī qiè shèngdào jiū jìng mǎn zú píngděng dà shèng shì wéi
能示现一切乘道，究竟满足平等大乘，是为
pú sà dì jiǔ wú wèi fó zǐ pú sà mó hē sà chéng jiù yī qiè zhū
菩萨第九无畏。佛子！菩萨摩诃萨成就一切诸
bái jìng fǎ jù zú shàngēn yuánmǎnshéntōng jiū jìng zhù yú zhū fó
白净法，具足善根，圆满神通，究竟住于诸佛
pú tí mǎn zú yī qiè zhū pú sà xíng yú zhū fó suǒshòu yī qiè zhì
菩提，满足一切诸菩萨行，于诸佛所受一切智
guàndǐng zhī jì ér chánghuàzhòngshēngxíng pú sà dào zuò rú shì niàn
灌顶之记，而常化众生行菩萨道，作如是念：
wǒ bú zì jiànyǒu yī zhòngshēngyīng kě chéngshú ér bù néngxiànzhū
‘我不自见有一众生应可成熟而不能现诸
fó zì zài ér chéngshúxiàng yǐ bú jiàn gù xīn dé wú wèi jiū
佛自在而成熟相。’以不见故，心得无畏，究
jìng dào bǐ dà wú wèi àn bú duàn pú sà xíng bù shě pú sà yuàn
竟到彼大无畏岸，不断菩萨行，不舍菩萨愿，
suí suǒyìnghuà yī qiè zhòngshēngxiàn fó jìng jiè ér huà dù zhī shì wéi
随所应化一切众生现佛境界而化度之，是为
pú sà dì shí wú wèi fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng wú
菩萨第十无畏。佛子！是为菩萨摩诃萨十种无
wèi ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé zhū fó wú shàng dà wú wèi
畏。若诸菩萨安住此法，则得诸佛无上大无畏，
ér yì bù shě pú sà wú wèi
而亦不舍菩萨无畏。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng bú gòng fǎ hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十种不共法。何
děngwéi shí fó zǐ pú sà mó hē sà bù yóu tā jiào zì rán xiū
等为十？佛子！菩萨摩诃萨不由他教，自然修
xíng liù bō luó mì chángyào dà shī bù shēngqiān lìn héng chí jìng
行六波罗蜜，常乐大施，不生悭吝；恒持净
jiè wú suǒ huǐ fàn jù zú rěn rǔ xīn bú dòngyáo yǒu dà jīng jìn
戒，无所毁犯；具足忍辱，心不动摇；有大精进，
wèi céng tuì zhuǎn shàn rù zhū chán yǒng wú sǎnluàn qiǎo xiū zhì huì
未曾退转；善入诸禅，永无散乱；巧修智慧，
xī chú è jiàn shì wéi dì yī bù yóu tā jiào suí shùn bō luó mì dào xiū
悉除恶见。是为第一不由他教随顺波罗蜜道修

liù dù bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà pǔ néngshèshòu yī qiè
六度不共法。佛子！菩萨摩诃萨普能摄受一切

zhòngshēng suǒwèi yǐ cái jí fǎ ér xíng huì shī zhèngniànxiànqián
众生。所谓以财及法而行惠施，正念现前，

hé yán ài yǔ qí xīn huān xǐ shì rú shí yì lìng dé wù jiě zhū fó
和颜爱语，其心欢喜，示如实义，令得悟解诸佛

pú tí wú yǒuzēngxián píngděng lì yì shì wéi dì èr bù yóu tā
菩提，无有憎嫌，平等利益。是为第二不由他

jiàoshùn sì shè dào qín shè zhòngshēng bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó
教顺四摄道勤摄众生不共法。佛子！菩萨摩

hē sà shànqiǎo huí xiàng suǒwèi bù qiú guǒbào huí xiàng shùn fó pú tí
诃萨善巧回向，所谓不求果报回向、顺佛菩提

huí xiàng bù zhuó yī qiè shì jiān chándìngsānmèi huí xiàng wèi lì yì yī
回向、不著一切世间禅定三昧回向、为利益一

qiè zhòngshēng huí xiàng wèi bú duàn rú lái zhì huì huí xiàng shì wéi dì
切众生回向、为不断如来智慧回向。是为第

sān bù yóu tā jiàowèi zhūzhòngshēng fā qǐ shàngēn qiú fó zhì huì bú
三不由他教为诸众生发起善根求佛智慧不

gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà dàoshànqiǎofāngbiàn jiū jìng bǐ
共法。佛子！菩萨摩诃萨到善巧方便究竟彼

àn xīn héng gù fù yī qiè zhòngshēng bú yàn shì sú fán yú jìng jiè
岸，心恒顾复一切众生，不厌世俗凡愚境界，

bú yào èr shèngchū lí zhī dào bù zhuó jǐ lè wéi qín huà dù shàn
不乐二乘出离之道，不著己乐，唯勤化度，善

néng rù chūchándìng jiě tuō yú zhūsānmèi xī dé zì zài wǎng lái
能入出禅定解脱，于诸三昧悉得自在，往来

shēng sǐ rú yóuyuánguàn wèicéngzàn qǐ pí yàn zhī xīn huòzhù mó
生死如游园观，未曾暫起疲厌之心；或住魔

gōng huòwéi shì tiān fànwáng shì zhǔ yī qiè shēngchù mǐ bù yú
宫，或为释天、梵王、世主，一切生处靡不于

zhōng ér xiàn qí shēn huò yú wàidàozhòngzhōngchū jiā ér héngyuǎn
中而现其身；或于外道众中出家，而恒远

lí yī qiè xié jiàn yī qiè shì jiānwén cí zhòushù zì yìn suàn
离一切邪见；一切世间文词、咒术、字印、算

shǔ nǎi zhì yóu xì gē wǔ zhī fǎ xī jiē shì xiàn wú bù jīngqiǎo
数，乃至游戏、歌舞之法，悉皆示现，无不精巧；

huò shí shì zuòduānzhèng fù rén zhì huì cái néng shì zhōng dì yī yú
或时示作端正妇人，智慧才能世中第一；于

zhū shì jiān chū shì jiān fǎ néngwènnéngshuō wèn dá duàn yí jiē dé jiū
诸世间、出世间法能问能说，问答断疑皆得究
jìng yī qiè shì jiān chū shì jiān shì yì xī tōng dá dào yú bǐ àn yī
竟；一切世间、出世间事亦悉通达到于彼岸，一
qiè zhòngshēnghéng lái zhānyǎng suī xiànshēngwén pì zhī fó wēi yí
切众生恒来瞻仰；虽现声闻、辟支佛威仪，
ér bù shī dà shèng xīn suī niànniànzhōng shì chéngzhèng jué ér bú
而不失大乘心；虽念念中示成正觉，而不
duàn pú sà xíng shì wéi dì sì bù yóu tā jiàofāngbiànshànqiǎo jiū jìng
断菩萨行。是为第四不由他教方便善巧究竟
bǐ àn bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà shàn zhī quán shí shuāng
彼岸不共法。佛子！菩萨摩诃萨善知权实双
xíngdào zhì huì zì zài dào yú jiū jìng suǒ wèi zhù yú niè pán ér shì
行道，智慧自在，到于究竟。所谓住于涅槃而示
xiànshēng sǐ zhī wú zhòngshēng ér qín xíngjiàohuà jiū jìng jì miè ér
现生死，知无众生而勤行教化，究竟寂灭而
xiàn qǐ fán nǎo zhù yī jiān mì zhì huì fǎ shēn ér pǔ xiàn wú liàngzhū
现起烦恼，住一坚密智慧法身而普现无量诸
zhòngshēngshēn cháng rù shēnchándìng ér shì shòu yù lè chángyuǎn
众生身，常入深禅定而示受欲乐，常远
lí sān jiè ér bù shězhòngshēng chángyào fǎ lè ér xiànyǒu cǎi nǚ
离三界而不舍众生，常乐法乐而现有婇[23]女
gē yǒng xī xì suī yǐ zhòngxiànghǎozhuāngyán qí shēn ér shì shòuchǒu
歌咏嬉戏，虽以众相好庄严其身而示受丑
lòu pín jiàn zhī xíng cháng jī jí zhòngshàn wú zhūguò è ér xiànshēng dì
陋贫贱之形，常积集众善无诸过恶而现生地
yù chùshēng è guǐ suī yǐ dào yú fó zhì bǐ àn ér yì bù shě
狱、畜生、饿鬼，虽已到于佛智彼岸而亦不舍
pú sà zhì shēn pú sà mó hē sà chéng jiù rú shì wú liàng zhì huì
菩萨智身。菩萨摩诃萨成就如是无量智慧，
shēngwén dú jué shàng bù néng zhī hé kuàng yī qiè tóngméngzhòng
声闻、独觉尚不能知，何况一切童蒙众
shēng shì wéi dì wǔ bù yóu tā jiàoquán shí shuāngxíng bú gòng fǎ fó
生！是为第五不由他教权实双行不共法。佛
zǐ pú sà mó hē sà shēn kǒu yì yè suí zhì huì xíng jiē xī qīng
子！菩萨摩诃萨身、口、意业，随智慧行皆悉清

[23] 丽本：采；永乐北藏本及龙藏本：婇

jìng suǒ wèi jù zú dà cí yǒng lí shā xīn nǎi zhì jù zú zhèng jiě wú
净。所谓具足大慈永离杀心，乃至具足正解无

yǒu xié jiàn shì wéi dì liù bù yóu tā jiàoshēn kǒu yì yè suí zhì huì
有邪见。是为第六不由他教身、口、意业随智慧

xíng bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà jù zú dà bēi bù shě
行不共法。佛子！菩萨摩诃萨具足大悲，不舍

zhòngshēng dài yī qiè zhòngshēng ér shòu zhū kǔ suǒ wèi dì yù kǔ
众生，代一切众生而受诸苦，所谓地狱苦、

chùshēng kǔ è guǐ kǔ wèi lì yì gù bù shēng láo juàn wéizhuān
畜生苦、饿鬼苦。为利益故，不生劳倦，唯专

dù tuō yī qiè zhòngshēng wèicéngdānrǎn wǔ yù jìng jiè chángwèi jīng
度脱一切众生，未曾耽染五欲境界，常为精

qín miè chúzhòng kǔ shì wéi dì qī bù yóu tā jiào cháng qǐ dà bēi bú
勤灭除众苦。是为第七不由他教常起大悲不

gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē sà chángwéizhòngshēng zhī suǒyàojiàn
共法。佛子！菩萨摩诃萨常为众生之所乐见，

fànwáng dì shì sì tiānwángděng yī qiè zhòngshēngjiàn wú yàn zú
梵王、帝释、四天王等一切众生见无厌足。

hé yǐ gù pú sà mó hē sà jiǔ yuǎn shì lái xíng yè qīngjìng wú yǒu
何以故？菩萨摩诃萨久远世来，行业清净无有

guò shī shì gù zhòngshēngjiàn zhě wú yàn shì wéi dì bā bù yóu tā jiào
过失，是故众生见者无厌。是为第八不由他教

yī qiè zhòngshēng jiē xī yàojiàn bú gòng fǎ fó zǐ pú sà mó hē
一切众生皆悉乐见不共法。佛子！菩萨摩诃

sà yú sà pó rě dà shì zhuāngyán zhì yàojiān gù suī chǔ fán fū shēng
萨于萨婆若大誓庄严志乐坚固，虽处凡夫、声

wén dú jué xiǎnnàn zhī chù zhōng bú tuì shī yī qiè zhì xīn míngjìng miào
闻、独觉险难之处，终不退失一切智心明净妙

bǎo fó zǐ rú yǒubǎozhū míngjìngzhuāngyán zhì ní lào zhōng
宝。佛子！如有宝珠，名净庄严，置泥潦[24]中

guāng sè bù gǎi néng lìng zhuóshuǐ xī jiē chéngjìng pú sà mó hē sà
光色不改，能令浊水悉皆澄净。菩萨摩诃萨

yì fù rú shì suī zài fán yú zá zhuóděngchù zhōng bù shī huài qiú yī
亦复如是，虽在凡愚杂浊等处，终不失坏求一

qiè zhì qīngjìng bǎo xīn ér néng lìng bǐ zhū è zhòngshēngyuǎn lí wàng
切智清净宝心，而能令彼诸恶众生远离妄

[24] 丽本：涝；永乐北藏本及龙藏本：潦

jiàn fán nǎo huì zhuó dé qiú yī qiè zhì qīng jìng xīn bǎo shì wéi dì
见、烦恼、秽浊，得求一切智清净心宝。是为第
jiǔ bù yóu tā jiào zài zhòng nàn chù bù shī yī qiè zhì xīn bǎo bú gòng fǎ
九不由他教在 众 难处不失一切智心宝不 共 法。
fó zǐ pú sà mó hē sà chéng jiù zì jué jìng jiè zhì wú shī zì wù
佛子！菩萨摩诃萨 成 就自觉境界智，无师自悟，
jiū jìng zì zài dào yú bǐ àn lí gòu fǎ zēng yǐ guàn qí shǒu ér yú
究竟自在到于彼岸，离垢法缯以冠 其 首，而于
shàn yǒu bù shě qīn jìn yú zhū rú lái cháng yào zūn zhòng shì wéi dì shí
善 友不舍亲近，于诸如来 常 乐尊 重，是为第十
bù yóu tā jiào dé zuì shàng fǎ bù lí shàn zhī shí bù shě zūn zhòng fó
不由他教得最 上 法不离善 知识、不舍尊 重 佛
bú gòng fǎ fó zǐ shì wéi pú sà mó hē sà shí zhǒng bú gòng fǎ
不 共 法。佛子！是为菩萨摩诃萨十 种 不 共 法。
ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng guǎng dà bú gòng
若诸菩萨安住其 中，则得如来无 上 广 大不 共
fǎ
法。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yè hé děng wéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 业。何 等 为十？
suǒ wèi yī qiè shì jiè yè xī néng yán jìng gù yī qiè zhū fó yè xī
所谓一切世界业，悉 能 严净故；一切诸佛业，悉
néng gòng yǎng gù yī qiè pú sà yè tóng zhòng shàn gēn gù yī qiè
能 供 养 故；一切菩萨业，同 种 善 根故；一切
zhòng shēng yè xī néng jiāo huà gù yī qiè wèi lái yè jìn wèi lái jì
众 生 业，悉 能 教化故；一切未来业，尽未来际
shè qǔ gù yī qiè shén lì yè bù lí yī shì jiè biàn zhì yī qiè shì jiè
摄取故；一切 神 力业，不离一世界遍至一切世界
gù yī qiè guāng míng yè fàng wú biān sè guāng míng yī yī guāng
故；一切 光 明业，放无边色 光 明，一一 光
zhōng yǒu lián huā zuò gè yǒu pú sà jié jiā fū zuò ér xiǎn xiàn gù yī
中 有莲华座，各有菩萨结跏趺坐而显现故；一
qiè sān bǎo zhǒng bú duàn yè zhū fó miè hòu shǒu hù zhù chí zhū fó fǎ
切三宝 种 不 断 业，诸佛灭后，守 护住持诸佛法
gù yī qiè biàn huà yè yú yī qiè shì jiè shuō fǎ jiào huà zhū zhòng shēng
故；一切变 化业，于一切世界说 法教化诸 众 生
gù yī qiè jiā chí yè yú yī niàn zhōng suí zhū zhòng shēng xīn zhī suǒ
故；一切加持业，于一念 中 随诸 众 生 心之所

yù jiē wèi shì xiàn lìng yī qiè yuàn xī chéngmǎn gù shì wéi shí ruò
欲皆为示现，令一切愿悉成满故。是为十。若
zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàngguǎng dà yè
诸菩萨安住此法，则得如来无上广大业。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshēn hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种身。何等为
shí suǒ wèi bù lái shēn yú yī qiè shì jiān bú shòushēng gù bú qù
十？所谓不来身，于一切世间不受生故；不去
shēn yú yī qiè shì jiān qiú bù dé gù bù shí shēn yī qiè shì jiān rú
身，于一切世间求不得故；不实身，一切世间如
shí dé gù bù xū shēn yǐ rú shí lǐ shì shì jiān gù bú jìn shēn
实得故；不虚身，以如实理示世间故；不尽身，
jìn wèi lái jì wú duàn jué gù jiān gù shēn yī qiè zhòng mó bù néng
尽未来际无断绝故；坚固身，一切众魔不能
huài gù bú dòngshēn zhòng mó wàidào bù néngdòng gù jù xiàngshēn
坏故；不动身，众魔外道不能动故；具相身，
shì xiànqīngjìng bǎi fú xiàng gù wú xiàngshēn fǎ xiàng jiū jìng xī wú
示现清净百福相故；无相身，法相究竟悉无
xiàng gù pǔ zhì shēn yǔ sān shì fó tóng yī shēn gù shì wéi shí
相故；普至身，与三世佛同一身故。是为十。
ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng wú jìn zhī shēn
若诸菩萨安住此法，则得如来无上无尽之身。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshēn yè hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种身业。何等
wéi shí suǒ wèi yī shēnchōngmǎn yī qiè shì jiè shēn yè yú yī qiè
为十？所谓一身充满一切世界身业；于一切
zhòngshēngqián xī néng shì xiànshēn yè yú yī qiè qù xī néngshòushēng
众生前悉能示现身业；于一切趣悉能受生
shēn yè yóuxíng yī qiè shì jiè shēn yè wǎng yì yī qiè zhū fó zhòng huì
身业；游行一切世界身业；往诣一切诸佛众会
shēn yè néng yǐ yī shǒu pǔ fù yī qiè shì jiè shēn yè néng yǐ yī shǒu
身业；能以一手普覆一切世界身业；能以一手
mó yī qiè shì jiè jīn gāngwéishān suì rú wēichénshēn yè yú zì shēn
磨一切世界金刚围山碎如微尘身业；于自身
zhōngxiàn yī qiè fó chàchénghuài shì yú zhòngshēngshēn yè yǐ yī shēn
中现一切佛刹成坏示于众生身业；以一身
róngshòu yī qiè zhòngshēng jiè shēn yè yú zì shēnzhōng pǔ xiàn yī qiè
容受一切众生界身业；于自身中普现一切

qīngjìng fó chà yī qiè zhòngshēng yú zhōngchéngdàoshēn yè shì wéi
清净佛刹，一切众生于中成道身业。是为
shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng fó yè xī
十。若诸菩萨安住此法，则得如来无上佛业，悉
néng jué wù yī qiè zhòngshēng
能觉悟一切众生。

fó zǐ pú sà mó hē sà fù yǒu shí zhǒngshēn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨复有十种身。何等
wéi shí suǒ wèi zhū bō luó mì shēn xī zhèng xiū xíng gù sì shè shēn
为十？所谓诸波罗蜜身，悉正修行故；四摄身，
bù shě yī qiè zhòngshēng gù dà bēi shēn dài yī qiè zhòngshēngshòu
不舍一切众生故；大悲身，代一切众生受
wú liàng kǔ wú pí yàn gù dà cí shēn jiù hù yī qiè zhòngshēng gù
无量苦无疲厌故；大慈身，救护一切众生故；
fú dé shēn ráo yì yī qiè zhòngshēng gù zhì huì shēn yǔ yī qiè fó
福德身，饶益一切众生故；智慧身，与一切佛
shēntóng yī xìng gù fǎ shēn yǒng lí zhū qù shòushēng gù fāngbiàn
身同一性故；法身，永离诸趣受生故；方便
shēn yú yī qiè chùxiànqián gù shén lì shēn shì xiàn yī qiè shénbiàn
身，于一切处现前故；神力身，示现一切神变
gù pú tí shēn suí yào suí shí chéngzhèng jué gù shì wéi shí ruò
故；菩提身，随乐随时成正觉故。是为十。若
zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng dà zhì huì shēn
诸菩萨安住此法，则得如来无上大智慧身。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng yǔ hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种语。何等为十？
suǒ wèi róu ruǎn yǔ shǐ yī qiè zhòngshēng jiē ān wěn gù gān lù yǔ
所谓柔软语，使一切众生皆安隐故；甘露语，
lìng yī qiè zhòngshēng xī qīngliáng gù bù kuáng yǔ suǒ yǒuyánshuō jiē
令一切众生悉清凉故；不诳语，所有言说皆
rú shí gù zhēn shí yǔ nǎi zhì mèngzhōng wú wàng yǔ gù guǎng dà
如实故；真实语，乃至梦中无妄语故；广大
yǔ yī qiè shì fàn sì tiānwángděng jiē zūn jìng gù shènshēn yǔ
语，一切释、梵、四天王等皆尊敬故；甚深语，
xiǎn shì fǎ xìng gù jiān gù yǔ shuō fǎ wú jìn gù zhèng zhí yǔ
显示法性故；坚固语，说法无尽故；正直语，
fā yán yì liǎo gù zhǒngzhǒng yǔ suí shí shì xiàn gù kāi wù yī qiè
发言易了故；种种语，随时示现故；开悟一切

zhòngshēng yǔ suí qí yù yào lìng jiě liǎo gù shì wéi shí ruò zhū pú
众 生 语，随其欲乐令解了故。是为十。若诸菩
sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng wēi miào yǔ
萨安住此法，则得如来无 上 微 妙 语。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jìng xiū yǔ yè hé
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 净修语业。何
děng wéi shí suǒ wèi yào tīng wén rú lái yīn shēng jìng xiū yǔ yè yào
等 为十？所谓乐听闻如来音 声 净修语业；乐
wén shuō pú sà gōng dé jìng xiū yǔ yè bù shuō yī qiè zhòngshēng bú yào
闻 说 菩萨 功 德净修语业；不 说一切 众 生 不乐
wén yǔ jìng xiū yǔ yè zhēn shí yuǎn lí yǔ sì guò shī jìng xiū yǔ yè
闻语净修语业；真 实 远 离语四过失净修语业；
huān xǐ yǒng yuè zàn tàn rú lái jìng xiū yǔ yè rú lái tǎ suǒ gāo shēng
欢 喜 踊 跃赞叹如来净修语业；如来塔所高 声
zàn fó rú shí gōng dé jìng xiū yǔ yè yǐ shēn jìng xīn shī zhòngshēng fǎ
赞佛如实 功 德净修语业；以 深 净心施 众 生 法
jìng xiū yǔ yè yīn yuè gē sòng zàn tàn rú lái jìng xiū yǔ yè yú zhū fó
净修语业；音 乐歌 颂 赞叹如来净修语业；于诸佛
suǒ tīng wén zhèng fǎ bù xī shēn mìng jìng xiū yǔ yè shě shēn chéng shì yī
所听闻 正 法不惜身 命 净修语业；舍 身 承 事一
qiè pú sà jí zhū fǎ shī ér shòu miào fǎ jìng xiū yǔ yè shì wéi shí
切菩萨及诸法师而受 妙 法净修语业。是为十。

ruò[25] pú sà mó hē sà yǐ cǐ shí shì jìng xiū yǔ yè zé dé
“若[25]菩萨摩诃萨以此十事净修语业，则得
shí zhǒng shǒu hù hé děng wéi shí suǒ wèi tiān wáng wéi shǒu yī qiè
十 种 守 护。何 等 为十？所谓天 王 为 首，一切
tiān zhòng ér wèi shǒu hù lóng wáng wéi shǒu yī qiè lóng zhòng ér wèi shǒu
天 众 而为守 护；龙 王 为 首，一切龙 众 而为守
hù yè chā wáng wéi shǒu qián tà pó wáng wéi shǒu ē xiū luó wáng
护；夜叉 王 为 首，乾 闼婆 王 为 首，阿修罗 王
wéi shǒu jiā lóu luó wáng wéi shǒu jǐn nà luó wáng wéi shǒu mó hóu
为 首，迦楼罗 王 为 首，紧那罗 王 为 首，摩睺
luó qié wáng wéi shǒu fàn wáng wéi shǒu yī yī jiē yǔ zì jǐ tú zhòng
罗伽 王 为 首，梵 王 为 首，一一皆与自己徒 众
ér wèi shǒu hù rú lái fǎ wáng wéi shǒu yī qiè fǎ shī jiē xī shǒu hù
而为 守 护；如来法 王 为 首，一切法师皆悉守 护。

[25] 丽本：佛子，若；永乐北藏本及龙藏本：若

shì wéi shí
是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà dé cǐ shǒu hù yǐ zé néng
“佛子！菩萨摩诃萨得此守护已，则能

chéngbàn shí zhǒng dà shì hé děngwéi shí suǒ wèi yī qiè zhòng
成办[26]十种大事。何等为十？所谓一切众

shēng jiē lìng huān xǐ yī qiè shì jiè xī néngwǎng yì yī qiè zhū gēn
生皆令欢喜，一切世界悉能往诣，一切诸根

jiē néngliǎo zhī yī qiè shèng jiě xī lìng qīngjìng yī qiè fán nǎo jiē lìng
皆能了知，一切胜解悉令清净，一切烦恼皆令

chúduàn yī qiè xí qì jiē lìng shě lí yī qiè yù yào jiē lìng míng jié
除断，一切习气皆令舍离，一切欲乐皆令明洁，

yī qiè shēn xīn xī shǐ zēngzhǎng yī qiè fǎ jiè xī lìngzhōubiàn yī qiè
一切深心悉使增长，一切法界悉令周遍，一切

niè pán pǔ lìng míngjiàn shì wéi shí
涅槃普令明见。是为十。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng xīn hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十种心。何等为十？

suǒ wèi rú dà dì xīn néng chí néngzhǎng yī qiè zhòngshēngzhū shàngēn
所谓如大地心，能持能长一切众生诸善根

gù rú dà hǎi xīn yī qiè zhū fó wú liàng wú biān dà zhì fǎ shuǐ xī liú
故；如大海心，一切诸佛无量无边大智法水悉流

rù gù rú xū mí shānwáng xīn zhì yī qiè zhòngshēng yú chū shì jiān
入故；如须弥山王心，置一切众生于出世间

zuì shàngshàngēnchù gù rú mó ní bǎowáng xīn yào yù qīngjìng wú zá
最上善根处故；如摩尼宝王心，乐欲清净无杂

rǎn gù rú jīn gāng xīn jué dìngshēn rù yī qiè fǎ gù rú jīn gāng
染故；如金刚心，决定深入一切法故；如金刚

wéishān xīn zhū mó wàidào bù néngdòng gù rú liánhuā xīn yī qiè
围山心，诸魔外道不能动故；如莲华心，一切

shì fǎ bù néngrǎn gù rú yōu tán bō huā xīn yī qiè jié zhōngnán zhí
世法不能染故；如优昙钵华心，一切劫中难值

yù gù rú jìng rì xīn pò àn zhàng gù rú xū kōng xīn bù kě
遇故；如净日心，破暗障故；如虚空心，不可

liàng gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái
量故。是为十。若诸菩萨安住其中，则得如来

[26] 丽本：辨；永乐北藏本及龙藏本：辦

wú shàng dà qīng jìng xīn
无 上 大 清 净 心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng fā xīn hé děng wéi
“佛 子！ 菩 萨 摩 诃 萨 有 十 种 发 心。 何 等 为

shí suǒ wèi fā wǒ dāng dù tuō yī qiè zhòng shēng xīn fā wǒ dāng lìng
十？ 所 谓 发 我 当 度 脱 一 切 众 生 心； 发 我 当 令

yī qiè zhòng shēng chú duàn fán nǎo xīn fā wǒ dāng lìng yī qiè zhòng shēng
一 切 众 生 除 断 烦 恼 心； 发 我 当 令 一 切 众 生

xiāo miè xí qì xīn fā wǒ dāng duàn chú yī qiè yí huò xīn fā wǒ dāng
消 灭 习 气 心； 发 我 当 断 除 一 切 疑 惑 心； 发 我 当

chú miè yī qiè zhòng shēng kǔ nǎo xīn fā wǒ dāng chú miè yī qiè è dào
除 灭 一 切 众 生 苦 恼 心； 发 我 当 除 灭 一 切 恶 道

zhū nàn xīn fā wǒ dāng jìng shùn yī qiè rú lái xīn fā wǒ dāng shàn xué
诸 难 心； 发 我 当 敬 顺 一 切 如 来 心； 发 我 当 善 学

yī qiè pú sà suǒ xué xīn fā wǒ dāng yú yī qiè shì jiān yī yī máo duān
一 切 菩 萨 所 学 心； 发 我 当 于 一 切 世 间 一 一 毛 端

chù xiàn yī qiè fó chéng zhèng jué xīn fā wǒ dāng yú yī qiè shì jiè jī
处 现 一 切 佛 成 正 觉 心； 发 我 当 于 一 切 世 界 击

wú shàng fǎ gǔ lìng zhū zhòng shēng suí qí gēn yù xī dé wù jiě xīn
无 上 法 鼓， 令 诸 众 生 随 其 根 欲 悉 得 悟 解 心。

shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà
是 为 十。 若 诸 菩 萨 安 住 其 中， 则 得 如 来 无 上 大

fā qǐ néng shì xīn
发 起 能 事 心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng zhōu biàn xīn hé
“佛 子！ 菩 萨 摩 诃 萨 有 十 种 周 遍 心。 何

děng wéi shí suǒ wèi zhōu biàn yī qiè xū kōng xīn fā yì guǎng dà gù
等 为 十？ 所 谓 周 遍 一 切 虚 空 心， 发 意 广 大 故；

zhōu biàn yī qiè fǎ jiè xīn shēn rù wú biān gù zhōu biàn yī qiè sān shì
周 遍 一 切 法 界 心， 深 入 无 边 故； 周 遍 一 切 三 世

xīn yī niàn xī zhī gù zhōu biàn yī qiè fó chū xiàn xīn yú rù tāi
心， 一 念 悉 知 故； 周 遍 一 切 佛 出 现 心， 于 入 胎、

dàn shēng chū jiā chéng dào zhuàn fǎ lún bō niè pán xī míng liǎo
诞 生 、出 家、 成 道、 转 法 轮、 般 涅 槃 悉 明 了

gù zhōu biàn yī qiè zhòng shēng xīn xī zhī gēn yù xí qì gù
故； 周 遍 一 切 众 生 心， 悉 知 根、 欲、 习 气 故；

zhōu biàn yī qiè zhì huì xīn suí shùn liǎo zhī fǎ jiè gù zhōu biàn yī qiè
周 遍 一 切 智 慧 心， 随 顺 了 知 法 界 故； 周 遍 一 切

wú biān xīn zhī zhū huànwǎng chā bié gù zhōubiàn yī qiè wú shēng xīn
无边心，知诸幻 网 差别故；周 遍一切无 生 心，

bù dé zhū fǎ zì xìng gù zhōubiàn yī qiè wú ài xīn bú zhù zì xīn
不得诸法自性故；周 遍一切无碍心，不住自心、

tā xīn gù zhōubiàn yī qiè zì zài xīn yī niàn pǔ xiànchéng fó gù
他心故；周 遍一切自在心，一念普现 成 佛故。

shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé wú liàng wú shàng fó
是为十。若诸菩萨安住其 中，则得无量无 上 佛

fǎ zhōubiànzhuāngyán
法周 遍 庄 严。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒnggēn hé děngwéi shí
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 根。何 等 为十？

suǒ wèihuān xǐ gēn jiàn yī qiè fó xìn bú huài gù xī wànggēn suǒ
所谓 欢 喜根，见一切佛信不坏故；希 望 根，所

wén fó fǎ jiē wù jiě gù bú tuì gēn yī qiè zuò shì jiē jiū jìng gù
闻佛法皆悟解故；不退根，一切作事皆究竟故；

ān zhùgēn bú duàn yī qiè pú sà xíng gù wēi xì gēn rù bō rě bō
安住根，不 断 一切菩萨行故；微细根，入般若波

luó mì wēimiào lǐ gù bù xiū xī gēn jiū jìng yī qiè zhòngshēng shì gù
罗蜜微 妙 理故；不休息根，究竟一切 众 生 事故；

rú jīn gānggēn zhèng zhī yī qiè zhū fǎ xìng gù jīn gāngguāngyàngēn
如金 刚 根，证 知一切诸法性故；金 刚 光 焰根，

pǔ zhào yī qiè fó jìng jiè gù wú chā bié gēn yī qiè rú lái tóng yī
普 照 一切佛境界故；无差别根，一切如来同一

shēn gù wú ài jì gēn shēn rù rú lái shí zhǒng lì gù shì wéi shí
身故；无碍际根，深入如来十 种 力故。是为十。

ruò zhū pú sà ān zhù qí zhōng zé dé rú lái wú shàng dà zhì yuánmǎn
若诸菩萨安住其 中，则得如来无 上 大智 圆 满

gēn
根。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngshēn xīn hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 深心。何 等

wéi shí suǒ wèi bù rǎn yī qiè shì jiān fǎ shēn xīn bù zá yī qiè èr
为十？所谓不染一切世间法深心；不杂一切二

shèngdàoshēn xīn liǎo dá yī qiè fó pú tí shēn xīn suí shùn yī qiè zhì
乘 道深心；了达一切佛菩提深心；随顺一切智

zhì dàoshēn xīn bú wéi yī qiè zhòng mó wàidào suǒ dòngshēn xīn jìng xiū
智道深心；不为一切 众 魔外道所 动 深心；净修

yī qiè rú lái yuánmǎn zhì shēn xīn shòu chí yī qiè suǒwén fǎ shēn xīn
一切如来圆满智深心；受持一切所闻法深心；

bù zhuó yī qiè shòushēngchùshēn xīn jù zú yī qiè wēi xì zhì shēn xīn
不著一切受生处深心；具足一切微细智深心；

xiū yī qiè zhū fó fǎ shēn xīn shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù qí
修一切诸佛法深心。是为十。若诸菩萨安住其

zhōng zé dé yī qiè zhì wú shàngqīng jìng shēn xīn
中，则得一切智无上清净深心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒngzēngshàngshēn xīn
“佛子！菩萨摩诃萨有十种增上深心。

hé děngwéi shí suǒ wèi bú tuì zhuǎnzēngshàngshēn xīn jī jí yī qiè
何等为十？所谓不退转增上深心，积集一切

shàngēn gù lí yí huòzēngshàngshēn xīn jiě yī qiè rú lái mì yǔ gù
善根故；离疑惑增上深心，解一切如来密语故；

zhèng chí zēngshàngshēn xīn dà yuàn dà hèng suǒ liú gù zuì shèngzēng
正持增上深心，大愿大行所流故；最胜增

shàngshēn xīn shēn rù yī qiè fó fǎ gù wéi zhǔzēngshàngshēn xīn
上深心，深入一切佛法故；为主增上深心，

yī qiè fó fǎ zì zài gù guǎng dà zēngshàngshēn xīn pǔ rù zhǒng
一切佛法自在故；广大增上深心，普入种

zhǒng fǎ mén gù shàngshǒuzēngshàngshēn xīn yī qiè suǒ zuò chéngbàn
种法门故；上首增上深心，一切所作成办

gù zì zài zēngshàngshēn xīn yī qiè sān mèishéntōngbiànhuàzhuāngyán
故；自在增上深心，一切三昧神通变化庄严

gù ān zhùzēngshàngshēn xīn shè shòuběnyuàn gù wú xiū xī zēng
故；安住增上深心，摄受本愿故；无休息增

shàngshēn xīn chéngshú yī qiè zhòngshēng gù shì wéi shí ruò zhū pú
上深心，成熟一切众生故。是为十。若诸菩

sà ān zhù cǐ fǎ zé dé yī qiè zhū fó wú shàngqīng jìng zēngshàngshēn
萨安住此法，则得一切诸佛无上清净增上深

xīn
心。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng qín xiū hé děngwéi
“佛子！菩萨摩诃萨有十种勤修。何等为

shí suǒ wèi bù shī qín xiū xī shě yī qiè bù qiú bào gù chí jiè
十？所谓布施勤修，悉舍一切，不求报故；持戒

qín xiū tóu tuó kǔ xíng shǎo yù zhī zú wú suǒ qī gù rěn rǔ qín
勤修，头陀苦行，少欲知足，无所欺故；忍辱勤

xiū lí zì tā xiǎng rěn yī qiè è bì jìng bù shēng huì hài xīn gù
修，离自他想，忍一切恶，毕竟不生恚害心故；

jīng jìn qín xiū shēn yǔ yì yè wèi céng sǎn luàn yī qiè suǒ zuò
精进勤修，身、语、意业未曾散乱，一切所作

jiē bú tuì zhuǎn zhì jiū jìng gù chándìng qín xiū jiě tuō sān mèi
皆不退转，至究竟故；禅定勤修，解脱三昧，

chū xiàn shén tōng lí yī qiè yù fán nǎo dòu zhēng zhū juàn shǔ gù zhì huì
出现神通，离一切欲烦恼斗诤诸眷属故；智慧

qín xiū xiū xí jī jù yī qiè gōng dé wú yàn juàn gù dà cí qín xiū
勤修，修习积聚一切功德无厌倦故；大慈勤修，

zhī zhū zhòng shēng wú zì xìng gù dà bēi qín xiū zhī zhū fǎ kōng pǔ
知诸众生无自性故；大悲勤修，知诸法空，普

dài yī qiè zhòng shēng shòu kǔ wú pí yàn gù jué wù rú lái shí lì qín
代一切众生受苦无疲厌故；觉悟如来十力勤

xiū liǎo dá wú ài shì zhòng shēng gù bú tuì fǎ lún qín xiū zhuàn
修，了达无碍示众生故；不退法轮勤修，转

zhì yī qiè zhòng shēng xīn gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ
至一切众生心故。是为十。若诸菩萨安住此法，

zé dé rú lái wú shàng dà zhì huì qín xiū
则得如来无上大智慧勤修。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jué dìng jiě hé děng
“佛子！菩萨摩诃萨有十种决定解。何等

wéi shí suǒ wèi zuì shàng jué dìng jiě zhòng zhí zūn zhòng shàng gēn gù
为十？所谓最上决定解，种植尊重善根故；

zhuāng yán jué dìng jiě chū shēng zhǒng zhǒng zhuāng yán gù guǎng dà jué
庄严决定解，出生种种庄严故；广大决

dìng jiě qí xīn wèi céng xiá liè gù jì miè jué dìng jiě néng rù shèn
定解，其心未曾狭劣故；寂灭决定解，能入甚

shēn fǎ xìng gù pǔ biàn jué dìng jiě fā xīn wú suǒ bù jí gù kān rèn
深法性故；普遍决定解，发心无所不及故；堪任

jué dìng jiě néng shòu fó lì jiā chí gù jiān gù jué dìng jiě cuī pò
决定解，能受佛力加持故；坚固决定解，摧破

yī qiè mó yè gù míng duàn jué dìng jiě liǎo zhī yī qiè yè bào gù
一切魔业故；明断决定解，了知一切业报故；

xiàn qián jué dìng jiě suí yì néng xiàn shén tōng gù shào lóng jué dìng jiě
现前决定解，随意能现神通故；绍隆决定解，

yī qiè fó suǒ dé jì gù zì zài jué dìng jiě suí yì suí shí chéng
一切佛所得记故；自在决定解，随意、随时成

fó gù shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú
佛故。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如来无
shàng jué dìng jiě
上 决定解。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jué dìng jiě zhī zhū
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 决定解知诸
shì jiè hé děng wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè shì jiè rù yī shì jiè zhī
世界。何 等 为十？所谓知一切世界入一世界；知
yī shì jiè rù yī qiè shì jiè zhī yī qiè shì jiè yī rú lái shēn yī
一世界入一切世界；知一切世界，一如来 身、一
lián huā zuò jiē xī zhōubiàn zhī yī qiè shì jiè jiē rú xū kōng zhī yī
莲华座皆悉 周 遍；知一切世界皆如虚 空；知一
qiè shì jiè jù fó zhuāngyán zhī yī qiè shì jiè pú sà chōngmǎn zhī
切世界具佛 庄 严；知一切世界菩萨 充 满；知
yī qiè shì jiè rù yī máokǒng zhī yī qiè shì jiè rù yī zhòngshēngshēn
一切世界入一毛 孔；知一切世界入一 众 生 身；
zhī yī qiè shì jiè yī fó pú tí shù yī fó dàochǎng jiē xī zhōubiàn
知一切世界，一佛菩提树、一佛道 场 皆悉周 遍；
zhī yī qiè shì jiè yī yīn pǔ biàn lìng zhū zhòngshēng gè bié liǎo zhī xīn
知一切世界一音普遍，令诸 众 生 各别了知，心
shēnghuān xǐ shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú
生 欢 喜。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如
lái wú shàng fó chàguǎng dà jué dìng jiě
来无 上 佛刹 广 大决定解。

fó zǐ pú sà mó hē sà yǒu shí zhǒng jué dìng jiě zhī zhòng
“佛子！菩萨摩诃萨有十 种 决定解知 众
shēng jiè hé děng wéi shí suǒ wèi zhī yī qiè zhòngshēng jiè běnxìng wú
生 界。何 等 为十？所谓知一切 众 生 界本性无
shí zhī yī qiè zhòngshēng jiè xī rù yī zhòngshēngshēn zhī yī qiè
实；知一切 众 生 界悉入一 众 生 身；知一切
zhòngshēng jiè xī rù pú sà shēn zhī yī qiè zhòngshēng jiè xī rù rú
众 生 界悉入菩萨身；知一切 众 生 界悉入如
lái zàng zhī yī zhòngshēngshēn pǔ rù yī qiè zhòngshēng jiè zhī yī
来藏；知一 众 生 身普入一切 众 生 界；知一
qiè zhòngshēng jiè xī kān wéi zhū fó fǎ qì zhī yī qiè zhòngshēng jiè
切 众 生 界悉堪为诸佛法器；知一切 众 生 界，
suí qí suǒ yù wèi xiàn shì fàn hù shì shēn zhī yī qiè zhòngshēng
随其所欲，为现释、梵、护世身；知一切 众 生

jiè suí qí suǒ yù wèixiànshēngwén dú jué jì jìng wēi yí zhī
界，随其所欲，为现声闻、独觉寂静威仪；知
yī qiè zhòngshēng jiè wèixiàn pú sà gōng dé zhuāngyánshēn zhī yī qiè
一切众生界，为现菩萨功德庄严身；知一切
zhòngshēng jiè wèixiàn rú lái xiànghǎo jì jìng wēi yí kāi wù zhòng
众生界，为现如来相好寂静威仪，开悟众
shēng shì wéi shí ruò zhū pú sà ān zhù cǐ fǎ zé dé rú lái wú shàng
生。是为十。若诸菩萨安住此法，则得如来无上
dà wēi lì jué dìng jiě
大威力决定解。

大方广佛华严经卷第五十六

bǔ quēzhēnyán

补阙真言

（三遍）

ná mó sānmǎnduō mò tuó nán ē bō là dì hē duōzhé zhé
南无三满哆.没驮喃.阿钵啰帝.喝多折.折
nà mí ǎn jī mí jī mí dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ shān dìng
捺弥.唵.鸡弥鸡弥.怛塔葛塔喃.末瓦山.矴
bō là dì wū dá mó dá mó dá tǎ gě tǎ nán mò wǎ hòng pō
钵啰帝.乌怛摩怛摩.怛塔葛塔喃.末瓦吽.婆
suō hē
莎诃.

jǔ zàn

举赞

pǔ guāngsān huì wànhèngyuán xiū pǔ xiánpíng xiè èr qiān
普光三会.万行圆修.普贤瓶泻二千
chóu kǔ hǎi fàn cí zhōu yī jù quánshōu fǎ yì yī qí zhōu
酬.苦海泛慈舟.一句全收.法义一齐周.

jǔ zì mǔzàn

举字母赞

（一遍）

huāyán zì mǔ zhòng yì qīn xuān shàn cái tóng zǐ dé zhēnchuán
华严字母.众艺亲宣.善财童子得真传.
mì mì yì yōuxuán gōng dé wú biān chàngsòng lì rén tiān
秘密义幽玄.功德无边.唱诵利人天.

huāyán zì mǔ

华严字母

（一遍）

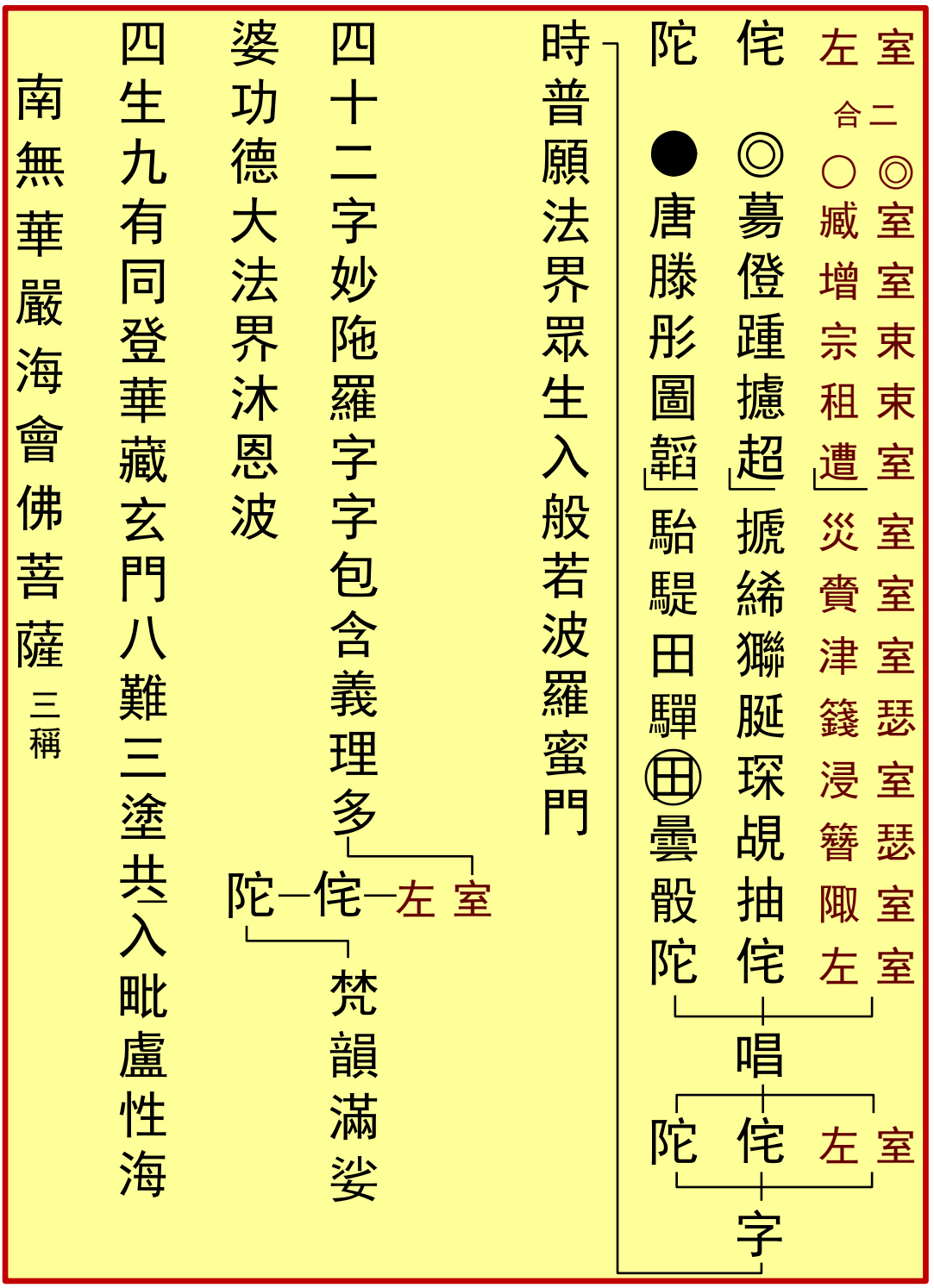

shi zao shi zang shi zeng shu zong shu zu shi zao

40. 室左（二合） 室臧.室增.束宗.束租.室遭.

shi zai shi zi shi zin she zan shi zin she zan shi zou shi zao chàng

室災.室賨.室津.琵篾.室浸.琵簪.室陬.室左 唱

shi zao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì mén

室左字时. 普愿法界众 生. 入般若波罗蜜门.

chao changchengchongchuchaochai chi chinchanchinchan
41. 侘 蓦 僜 踵 攄 超 搋 絺 獬 脡 琛 覘
chouchao chàngchao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě
抽 侘 唱 侘 字时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若
bō luó mì mén
波 罗 蜜 门.

tao tang teng tong tu tao tai ti tin tan tin tan tou tao
42. 陀 唐 滕 彤 圖 韜 駘 騠 田 驒 田 曇 骰 陀
chàng tao zì shí pǔ yuàn fǎ jiè zhòngshēng rù bō rě bō luó mì
唱 陀 字 时. 普 愿 法 界 众 生. 入 般 若 波 罗 蜜
mén
门.

sì shí èr zì miào tuó luó zì zì bāohán yì lǐ duō shi zao
四 十 二 字 妙 陀 罗. 字 字 包 含 义 理 多. 室 左.
chao tao fàn yùn mǎn suō pó gōng dé dà fǎ jiè mù ēn bō
侘. 陀. 梵 韵 满 娑 婆. 功 德 大. 法 界 沐 恩 波.
sì shēng jiǔ yǒu tóngdēnghuāzàngxuánmén bā nánsān tú
四 生 九 有. 同 登 华 藏 玄 门. 八 难 三 途.
gòng rù pí lú xìng hǎi
共 入 毗 卢 性 海.

ná mó huāyán hǎi huì fó pú sà
南无华严海会佛菩萨（合掌三称）

huí xiàng jì
回 向 偈

（一遍）

yuàn yǐ cǐ gōng dé pǔ jí yú yī qiè
愿 以 此 功 德 普 及 于 一 切
wǒ děng yǔ zhòngshēng jiē gòngchéng fó dào
我 等 与 众 生 皆 共 成 佛 道

此咒置经书中可灭误跨之罪

仁・慧・草・堂

www.renhuicaotang.com